

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

กระทรวงศึกษาธิการ

TEACHERS: CHANGING LIVES

ครูผู้สร้างความเปลี่ยนแปลง

รอบรู้รถโลก
รอบรู้ต่างประเทศ
นานาชาติ
บทความแปล

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
WWW.BIC.MOE.GO.TH

SCAN ME

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร 0 2628 5646 ต่อ 122 – 124 โทรสาร 0 2281 0953
www.bic.moe.go.th

วารสาร

ความร่วมมือ
กับต่างประเทศ

จากบรรณาธิการ

อาชีพครูเป็น “อาชีพที่ทำได้ยาก” ชิกมันด์พรอยด์ นักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ผู้คิดค้นทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้กล่าวว่า “การศึกษา ก็เหมือนกับการทำงานด้านการเมืองและด้านจิตวิทยา เนื่องจากเป็นงานที่ไม่สามารถคาดเดาผลสำเร็จที่น่าพอใจได้” เป็นเรื่องยากที่ครู จะถ่ายทอดความรู้ไปพร้อม ๆ กับการรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน คุณลักษณะของการอยู่ ร่วมกันและฝึกรบมนักเรียนที่จะก้าวไปเป็นพลเมืองโลกในอนาคต ความท้าทายทั้งหลายจะยิ่งยากหากขาดทรัพยากรที่เหมาะสม ห้องเรียนมีความหนาแน่นมากเกินไป และหากขาดจิตสำนึกของความเป็นครู

ทุกภาคส่วนล้วนให้ความสำคัญต่อบทบาทของครู และสามารถที่จะบอกชื่อครูผู้มีความสามารถที่แตกต่างได้น้อยหนึ่งคน ซึ่งบางครั้งยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตของเราได้ ในเวทีระดับนานาชาติอย่างองค์การสหประชาชาติได้มีการกำหนดเป้าหมาย ของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ในเป้าหมายที่ 4 ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา และให้ความสำคัญกับบทบาทของครูที่จะมีส่วน ในการผลักดันการดำเนินงานตามวาระการพัฒนายั่งยืนภายในปี 2573 (ค.ศ. 2030) โดยพบว่าความเชี่ยวชาญของครูมีส่วนสำคัญ ต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งทำให้ครูต้องมีการปรับตัวอย่างมาก บทบาทของ ความเป็นครูได้ถูกทดสอบอีกครั้งเมื่อครูต้องมีส่วนเข้ามารับมือต่อความล้มเหลวของระบบการศึกษา ความเป็นจริงแล้วอาชีพนี้ เป็นอาชีพที่ไม่สามารถดึงดูดความสนใจของคนรุ่นใหม่ โดยพบว่าในช่วงที่ผ่านมาครูหลายคนต่างยอมพ่ายแพ้ต่ออาชีพ จากการศึกษา ตัวอย่างของครูจำนวน 50,000 คนในประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี 2014 ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา กว่า 40% ลาออกหลังจาก ทำงานได้เพียง 5 ปี ซึ่งมีสาเหตุมาจากอัตราเงินเดือนต่ำ และการขาดโอกาสด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ความกดดันทางสังคมรอบตัว การขาดทรัพยากรในการเรียนการสอนที่เหมาะสม ล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้คนรุ่นใหม่ไม่สนใจที่จะประกอบอาชีพนี้

การจะบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามที่กำหนดไว้ในปี 2573 (ค.ศ. 2030) ได้ตามที่ประชาคมโลกกำหนดนั้นต้องมื การรับสมัครครูเพิ่มขึ้นกว่า 69 ล้านคน ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมีการรับสมัครเพื่อทดแทนครูเดิมที่เกษียณและลาออกจำนวน 48.6 ล้านคน โดยพบปัญหาการขาดแคลนครูอย่างรุนแรงในเอเชียใต้และตะวันตก รวมถึงในแอฟริกา ถึงแม้ว่าจะมีสถานการณ์การขาดแคลนและ การลาออกของครู แต่ก็ยังมีครูอีกเป็นจำนวนมากที่ยังคงมีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่อสถานการณ์ที่ยากลำบาก ยังคงทำหน้าที่สอน แม้ว่าจะมีจำนวนนักเรียนในห้องที่หนาแน่น และยังให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียนที่อยู่ในภาวะยากลำบาก หรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล

เนื้อหาของวารสารฉบับนี้ได้มีการคัดสรรบทความมาจากวารสารยูเนสโกครูเวิลด์ฉบับประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2562 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกรณีศึกษาของครูจากประเทศต่างๆ รวมทั้งครูจากโรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ของยูเนสโกในประเทศไทยในอนาคตข้างหน้า นอกจากนี้ยังมีความร่วมมือด้านต่างประเทศที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่น่าสนใจ หลายด้านให้ติดตามในรอบข่าวต่างประเทศ

ท่านผู้อ่านสามารถติดตามอ่านวารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการทั้งปัจจุบัน และย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ www.bic.moe.go.th

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนเมษายน – มิถุนายน 2563

รอบรู้มรดกโลก

- 7** สาญจี...มรดกโลกในอินเดีย
โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

รอบรู้ต่างประเทศ

- 10** การปรับตัวของครูสู่การเรียนรู้แบบใหม่
โดย กชกร คัตตพันธ์ อาลีห์เงอร์
สุปราณี คำยวง
- 12** การพัฒนาความเป็นเลิศของแรงงานเพื่อการทำงานในอนาคตของอาเซียน
โดย ธัญชิต ผดุงศุภโลย
รุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี
- 14** ศธ. หนุนอหามัมไทยไปต่างประเทศ
โดย ปาติยะห์ ดอเลาะ
จิตรลดา จันทร์แหยม

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนเมษายน – มิถุนายน 2563

นานากรรม:

- 18** เครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก
(Associated Schools Network: ASPnet)
โดย พิมพัรชัญ เมืองนิล
หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศต่างประเทศ
- 20** บทบาทครูกับการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
โดย วสันต์ ปัญญา
ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่
- 26** ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากแนวคิดสู่การสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์
โดย ลัดดา จุลวงศ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี
- 30** การบูรณาการวิถีชีวิตชุมชนมาใช้ในการเรียนการสอน
โดย สุทธาทิพย์ ไชยรัตน์
ผู้อำนวยการโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทความแปล

- 33** โรงเรียนโอกาสที่สองในมอนทรีออล
แปลโดย เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์
- 36** โมฮัมเหม็ด ซิดิเบย์: บทบาทของครู คือ ฟื้นฟูความไว้วางใจของเด็กให้คืนกลับมา
แปลโดย พิศवास ปทุมต์ตังซี่
- 38** ช่วยสอนหนูหน่อยถ้าครูไหว: จากห้องเรียนสู่ภาพยนตร์
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 39** ครุณาความหวังมาสู่หมู่บ้านชนบทในจีน
แปลโดย จงจิต อนันต์คูศรี
- 41** บทเรียนด้านสถาปัตยกรรมเรียนรู้จากอดีตเพื่ออนาคต
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

สาญจี...

มรดกโลกในอินเดีย

โดย **สาวตรี สุวรรณสถิตย์**

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมรดกโลก

1. ความนำ

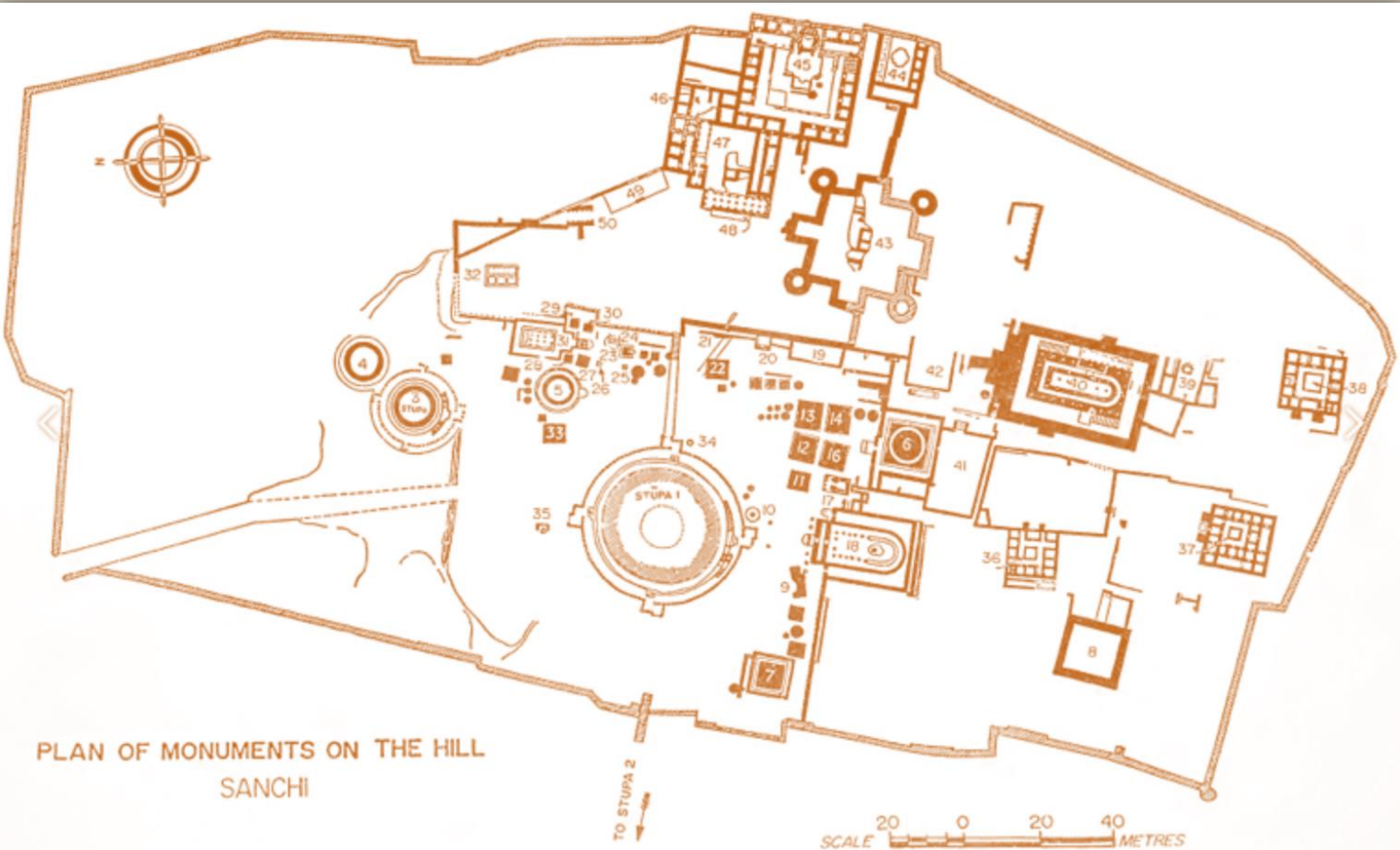
สาญจี (Sanchi) เป็นชื่อชุมชนเล็ก ๆ ในเมืองรายเซน ในรัฐมัธยประเทศของอินเดีย อยู่ห่างจากเมืองโภปาล (Bhopal) ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือเพียง 46 กิโลเมตร และอยู่ใกล้กับเมืองวิทิตซา (Vidisha) เพียง 10 กิโลเมตร ในชุมชนแถบนี้เต็มไปด้วยแหล่งโบราณคดีที่สำคัญจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มพุทธสถานบนเขาที่สาญจี ซึ่งได้มีการดำเนินงานทางโบราณคดีมาตั้งสมัยที่อังกฤษเข้ามาครอบครองต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จนได้ขึ้นบัญชีมรดกโลกเมื่อปี ค.ศ. 1989

ผู้เขียนใฝ่ฝันจะไปแสวงบุญที่พุทธสถานบนเขาสาญจีมานานแล้ว แต่เพิ่งมีโอกาสเมื่อเดินทางไปประชุมที่เดลีเรื่อง Traditional Knowledge/Traditional Cultural Expressions จัดโดย WIPO ด้วยทุนของไวยาโรรัฐบาลอินเดีย และถือโอกาสเลยเดินทางต่อไปธรรมสังฆารส่วนตัวที่สาญจี หลังเสร็จกิจกรรมการประชุม โดยได้บินไปยังเมืองโภปาลและเดินทางต่อไปยังสาญจีด้วยรถเช่า (ทั้งนี้ด้วยความกรุณาประสานงานคุณขลุ่ยแห่งสถานทูตไทยที่นครเดลี และด้วยความเมตตาของท่านผู้ใหญ่กระทรวงวัฒนธรรมที่ไปประชุมด้วย ได้อุตสาห์เดินทางไปเป็นเพื่อนเพื่อให้แน่ใจว่าที่ที่พักปลอดภัย แต่ท่านบินกลับในวันเดียวกัน

เมื่อเดินทางจากเดลีไปลงที่เมืองโภปาล นั่งรถจากโภปาลไปเมืองวิทิตซา (หรือเวทิตซา) และเข้าไปถึงหมู่บ้านสาญจี และมองไปข้างทาง ก็เห็นกลุ่มสถาปัตยกรรมยอดเขาที่ไม่สูงมากนัก เห็นได้ชัดเจนแม้ในระยะไกล ๆ ผู้เขียนได้ไปแวะพักผ่อนและค้างคืนที่บ้านพักของสำนักโบราณคดีสาญจีที่สถานทูตได้จองไว้ให้ล่วงหน้า เป็นบ้านพักรับรองเรือนไม้เรียบง่าย หลายหลัง ตั้งอยู่เชิงเขาสาญจีในหมู่บ้าน แต่เปิดให้นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องเข้าพัก มีร้านอาหารพร้อม สามารถนั่งรถแท็กซี่หรือซ้อนท้ายมอเตอร์ไซค์ขึ้นไปข้างบนเขาเพียงไม่เกิน 500 เมตร ก็ได้เข้าไปเดินอย่างสงบเรียบร้อยท่ามกลางกลุ่มพุทธสถานที่ใหญ่โต สง่างาม น่าตื่นตาสงสัย ไม่น่าจะมีผู้คนมาชมมากนัก แม้ว่าแหล่งพุทธโบราณสถานจะเปิดให้เข้าชมได้ตั้งแต่รุ่งอรุณ จนถึงพระอาทิตย์อัสดง

ภาพสมาคมมหาโพธิ์ศรีลังกาที่วัดเจดีย์คีรี
สร้างขึ้นโดยทางการศรีลังกา ตั้งอยู่นอกรั้วกลุ่มพุทธสถานสาญจี

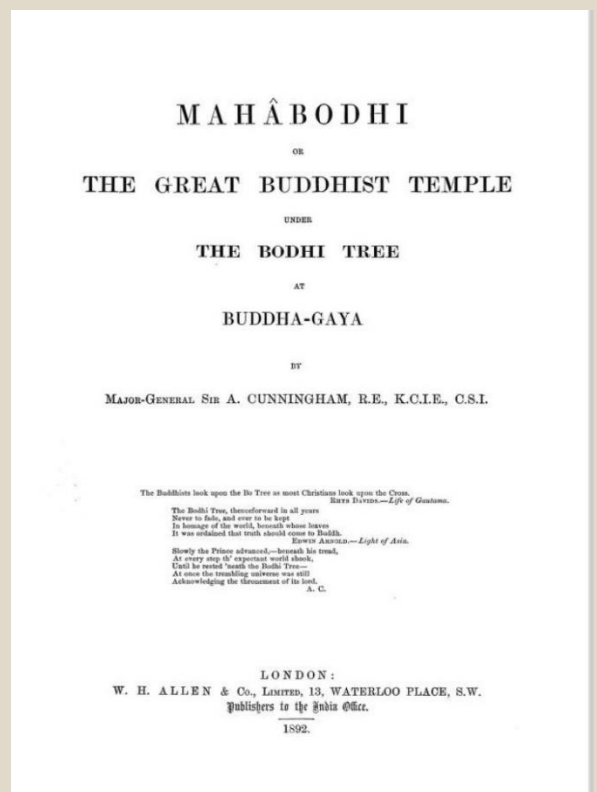

แผนผังแสดงที่ตั้งกลุ่มมรดก 50 แห่ง บนพื้นที่อนุรักษ์บนเขาสาญจี

การที่พิกคังคินันั้นได้รับคำแนะนำจากเพื่อนอินเดียที่เคลื่อว่าสมควรจะค้ำคินสักคินหนึ่ง เพื่อจะได้มีโอกาศชมพุทธสถานสาญจีที่มีอาณาเขตกว้างขวางได้เต็มที ทั้งในช่วงบ่ายจนถึงเย็น และทั้งในเวลาเช้ามีตจนถึงสาย ๆ เพราะบรรยากาศและสีสนของพระมหาสถูปจะแตกต่างกันมากในตอนเช้าและตอนเย็น ผู้เขียนสามารถเดินพิจารณาธรรมอยู่ตามลำพังได้อย่างปลอดโปร่งและสุขใจ นาน ๆ จะมีสาธุชนมาบูชาพระสถูปเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยมีนักโบราณคดีท้องถิ่นประจำอยู่อาสมาอธิบายคร่าว ๆ และป้ายอธิบายอยู่ด้านหน้า แต่เมื่อเราสนใจจะเดินถ่ายรูปตามอัธยาศัย เจ้าหน้าที่ก็จะปลีกตัวกลับไปทำงาน

พระสถูปและบริเวณโดยรอบประกอบด้วยเจดีย์ วัด วิหาร และเสาจารึกที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งราชวงศ์เมารยะ ผู้มีพระชนม์ชีพตั้งแต่ 304 ถึง 232 ก่อนคริสตกาล ทั้งหมดอยู่ในสภาพที่บูรณะปฏิสังขรณ์ไว้เรียบร้อยสมบูรณ์เป็นส่วนใหญ่ มีแผนผังแสดงจุดสำคัญ (ดูแผนผังโบราณสถานจุดต่าง ๆ ที่สาญจี) นอกจากนี้ ยังมีพิพิธภัณฑ์โบราณคดีเล็ก ๆ แสดงสมบัติโบราณที่พบที่สาญจี

กลุ่มพุทธสถานบนเขาสาญจีนี้ มีชื่อเสียงมากในหมู่นักวิชาการมรดกโลกอันเนื่องมาจากพระพุทศศาสนา เพราะได้ขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลกไว้ตั้งแต่ในปี ค.ศ.1989 ด้วยเกณฑ์ด้านวัฒนธรรม (Cultural Criteria) ถึง 5 ข้อคือข้อ I, II, III, IV and VI ทั้งนี้เนื่องจากผลงานการขุดสำรวจและบูรณะทางโบราณคดีในสมัยอังกฤษมีข้อมูลที่มีสมบูรณ์ ดีพิมพ์เผยแพร่มานาน และเนื่องจากประเทศที่นับถือพุทธศาสนาในสายพระธรรมพุทธสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชก็ยอมรับนับถือว่าที่นี่เป็นวัดพุทธศาสนาที่รุ่งเรืองมาตั้งแต่พุทธกาล และที่นี่เป็นต้นทางพระธรรมทูตที่นำโดยพระราชาบุตร-ราชบุตริของพระเจ้าอโศกผู้เดินทางไปเผยแพร่พุทธศาสนาที่ศรีลังกาเป็นแห่งแรก

ปกหนังสือวัดมหาโพธิ์คยา เขียนโดยเซอร์คินนิงแฮมตีพิมพ์ที่กรุงลอนดอน เมื่อปีค.ศ. 1892

2. ความสำคัญของรัฐมัยประเทศในสมัยพุทธกาล

ในสมัยพุทธกาล แคว้นอวันตี (Avanti) เป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองแห่งหนึ่ง มีเมืองเวทิสสา (Vedisha) เป็นเมืองค้าขายอยู่บนเส้นทางที่เป็นทางผ่านของพ่อค้าชาวอินเดียที่จะเดินทางไปเมืองอูชเชนี (Ujjeni) อันเป็นเมืองหลวงของแคว้นอวันตี ในรัฐมัยประเทศ ซึ่งอยู่ตรงกลางประเทศอินเดีย แม้จะไม่มีเขตติดต่อทะเล แต่มีแม่น้ำไหลผ่านและอยู่ในเส้นทางการค้าที่สำคัญ ต่อมาในสมัยราชวงศ์เมารยะ ก็ยังเป็นเส้นทางเดินทัพเพื่อเดินทางไปยังตอนใต้ของประเทศอินเดีย

ในสมัยพุทธกาลนั้น แคว้นอวันตีมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับแคว้นมคธ เมื่อพระเจ้าจันชปิซโชต ผู้ครองอวันตีได้ทราบข่าวว่าพระพุทธศาสดา ได้เสด็จออกสั่งสอนเวไนยสัตว์อยู่ในแคว้นมคธ จนเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของพระเจ้าพิมพิสาร ก็มีพระราชประสงค์จะเชิญเสด็จพระพุทธองค์ไปประกาศพระศาสนาที่กรุงอูชเชนีของพระองค์บ้าง จึงได้ส่งพราหมณ์ปุโรหิตผู้มีความรอบรู้ของพระองค์ชื่อ "กัจจายนะ" ให้เดินทางพร้อมกับบริวาร 7 คนไปเฝ้าพระพุทธเจ้า คณะของกัจจายนะทั้งหมดได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ ได้สดับพระธรรมเทศนาแล้ว และบรรลุพระอรหัตผล จึงได้ขออุปสมบทเป็นพระภิกษุ ซึ่งพระพุทธองค์ได้ทรงตรัสยกย่องพระมหากัจจายนะว่าเป็นพระสาวกชั้นผู้ใหญ่ที่เป็นเอตทัคคะ มีความสามารถอธิบายความให้พิสดาร จึงตรัสมอบหมายให้พระมหากัจจายนะ (บาลี: มหากัจจายน, สันสกฤต: มหากาตยายน)

เป็นผู้แทนพระองค์ เดินทางกลับไปเทศนาเผยแผ่พระธรรมที่อูชเชนี พร้อมด้วยภิกษุผู้เป็นบริวาร ซึ่งพระมหากัจจายนะก็ได้กลับไปทรงเทศนาโปรดพระเจ้ากรุงอูชเชนีได้ผลดียิ่ง ทำให้พระเจ้ากรุงอูชเชนีและประชาชนทั้งปวงเกิดความเลื่อมใสศรัทธายอมรับนับถือในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จนกระทั่งมีผู้คนพากันออกบวชเป็นภิกษุในพระศาสนาเป็นจำนวนมาก พระพุทธศาสนาจึงได้ตั้งมั่นเป็นปึกแผ่นในแคว้นอวันตีตั้งแต่นั้นมา นอกจากนี้ท่านมหากัจจายนะ ยังได้แสดงพระพุทธรูปโปรดชาวบ้านในแคว้นใกล้เคียง เช่น กรุงมธुरาในแคว้นสุรเสนะ จนชุมชนในดินแดนแถบนี้ได้หันมานับถือพุทธศาสนากันจำนวนมาก นับว่าพุทธศาสนาได้เจริญรุ่งเรืองมั่นคงในมัยประเทศ โดยเฉพาะในนครอูชเชนีและเมืองเวทิสสาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลผ่านพระมหากัจจายนะ โดยที่พระพุทธเจ้าไม่ได้เสด็จมาด้วยพระองค์เองเลย

ภาพของพระมหากัจจายนะหรือพระสังกัจจายน์ เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งในพระอสีติมหาสาวกของพระโคตมพุทธเจ้าได้รับการยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะในทางผู้อธิบายความย่อให้พิสดารในประเทศไทยนอกจากชื่อตามภาษาบาลีแล้วยังเป็นที่รู้จักในชื่อ "พระสังกัจจายน์" หรือ "พระสังกระจาย"

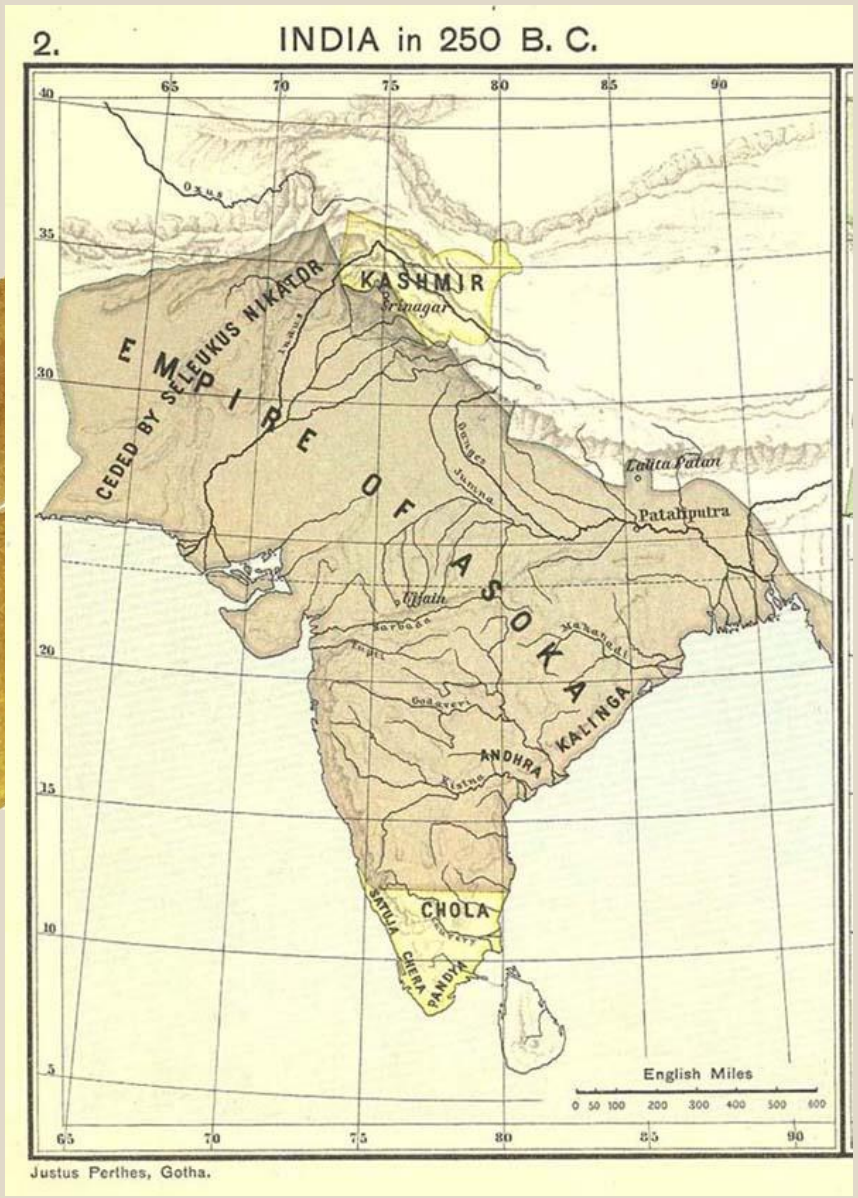

3. สาณูจิในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

(ครองราชย์ประมาณ 260-238 ปีก่อนคริสตกาล)

ต่อมาหลังจากพุทธกาลผ่านพ้นไปแล้ว ราชวงศ์เมารยะได้เรืองอำนาจครอบครองอาณาจักรอินเดีย มีนครปาฏลิบุตรเป็นนครหลวง พระเจ้าอโศกซึ่งในขณะนั้นยังทรงพระยศเป็นอุปราช ก็ทรงได้รับมอบหมายจากพระราชบิดาคือพระเจ้าพินทุसार ให้เสด็จออกไปปกครองเมืองอุชเชนี เมื่อเสด็จมาถึงที่นี่ ได้ทรงได้พบและเสกสมรสกับลูกสาวพ่อค้าในเมืองเวทิสสา ชื่อว่า นางเวทิสสาเทวี ซึ่งตามคัมภีร์มหาวงศ์ของศรีลังกา ระบุว่าพระนางนางนับถือพุทธศาสนามาก่อนและเป็นเจ้าศรัทธาที่สำคัญคนหนึ่งของวัดบนเขาสาณูจีด้วย หลังจากเสกสมรสกับพระเจ้าอโศกรัชทายาทของพระเจ้าพินทุसारแล้ว พระนางก็ทรงให้กำเนิดพระราชโอรสของพระเจ้าอโศก คือ เจ้าชายมหินทะ กับพระราชธิดา คือ พระนางสังฆมิตตานั้นเอง

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสาร สิ้นพระชนม์ พระเจ้าอโศกผู้เป็นรัชทายาทต้องเดินทางกลับมายังนครปาฏลิบุตร เพื่อสืบทอดครองราชบัลลังก์ หลังจากนั้นยังได้ทรงทำสงครามปราบแคว้นกิงคะจนราบคาบ และสืบทอดไปเพื่อขยายพระราชอาณาเขตออกไปกว้างขวางครอบคลุมทั่วอินเดีย (ดูแผนที่อินเดียในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช)

แผนที่อินเดียในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ข้อมูลจาก "Historical Atlas of India," โดย Charles Joppen (London: Longmans, Green & Co., 1907), scan by FWP, Oct. 2006

พระเจ้าอโศกมหาราชใช้เวลาจนถึง 9 ปีในการทำสงครามขยายดินแดน เป็นเหตุให้ต้องฆ่าฟันผู้คนให้ล้มตายไปเป็นจำนวนมาก เมื่อได้เถลิงราชสมบัติเป็นกษัตริย์แห่งเมืองปาฏลีบุตรสมบูรณ์แล้ว ก็ทรงเกิดความเศร้าสลดพระทัยที่การสงครามของพระองค์ทำให้เกิดการนองเลือดไปทั้งแผ่นดิน ในที่สุดทรงหันเข้าหาพระพุทธธรรม เพื่อแสวงหาความสงบ จนได้ทรงเปลี่ยนจากนับถือศาสนาพราหมณ์ ฮินดูมานับถือศาสนาพุทธ เลิกการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตโดยเด็ดขาด และยังได้ทรงอุปสมบท ตลอดจนได้เสด็จจาริกไปสักการะพระพุทธสถานทั่วทุกแห่ง ในทุก ๆ แห่งที่เสด็จไป ก็ได้ทรงสร้างพุทธเจดีย์ และสร้างจารึกบนเสาพระเจ้าอโศกเพื่อประกาศธรรมออกไปทั่วทุกทิศ นอกจากนี้ก็ได้ทรงจัดส่งคณะธรรมทูตออกไปประกาศศาสนาทั่วราชอาณาจักรและนอกราชอาณาจักรในดินแดนทุกทิศต่าง ๆ จึงนับว่า ศาสนาพุทธได้แผ่ไพศาลขึ้นในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชนี้เอง

ภาพเสาหินพระเจ้าอโศกที่บูรณะแล้ว ที่พุทธสถานสาญจี

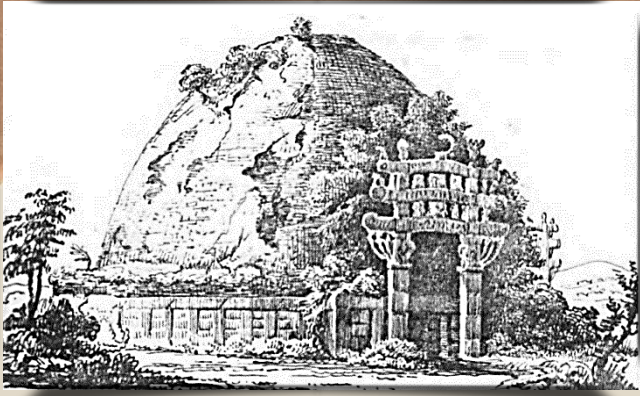
ส่วนเจ้าชายมหินท์กับพระนางสังฆมิตตา พระโอรส-ธิดาแห่งพระเจ้าอโศกที่เกิดจากนางเวทิสาทิวเทวีที่เป็นพุทธศาสนิกชนอยู่เดิมแล้วนั้นก็ได้อุปสมบทในพระพุทธศาสนา และได้มาปฏิบัติธรรมอยู่ที่วัดสาญจี อันเป็นวัดที่พระราชมารดาเคยปฏิบัติธรรมอยู่ก่อน หลังจากนั้นเจ้าชายมหินท์และพระนางสังฆมิตตาสองพี่น้อง ก็ได้เสด็จเป็นหัวหน้าพระธรรมทูตไปเผยแผ่พุทธศาสนาที่เกาะลังกา (ศรีลังกา)

มีหลักฐานทางลังกาที่เชื่อว่า ในโอกาสที่พระโอรส-ธิดาเสด็จออกบวชนั้น พระเจ้าอโศกมหาราชก็ได้เสด็จมาทรงเยือนเมืองเวทิสาทิวเทวีอีกครั้งหนึ่ง ได้ทรงวางศิลาฤกษ์พระมหาสถูปใหญ่ที่วัดสาญจี และได้ทรงนำพระบรมสารีริกธาตุมาบรรจุไว้ที่นี่ อีกทั้งโปรดให้จารึกบนเสาหินของพระองค์ประกาศขอร้องขอรุณปฏิบัติเกี่ยวกับมหาสถูปนี้ถวายเป็นที่ด้วย หลังจากนั้น สาญจีก็กลายเป็นศูนย์กลางการปฏิบัติทางพุทธศาสนาที่มีชื่อเสียง ได้มีผู้มีจิตศรัทธาจำนวนมากบริจาคเงินสร้างเจดีย์และพุทธสถานอื่น ๆ ต่อมา เช่น ในราว พ.ศ. 600 พระเจ้าโคตรมีบุตรแห่งราชวงศ์สัตตวาหนะ ได้ทำการบูรณะครั้งใหญ่ โปรดให้มีการแกะสลักลวดลายวิจิตรงดงาม รวมทั้งที่ขุมประตู่ เป็นต้น

วัดบนเขาสาญจีนี้ น่าจะเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่า "วัดเวทิสาทิวเทวี" หรือ "วัดเจดีย์ศิริ" มาตั้งครั้งพุทธกาล แต่ได้มีการก่อสร้างสถูปเจดีย์ขนาดใหญ่และอารามเพิ่มเติมอีกเมื่อราว 10 ปีหลังจากที่พระเจ้าอโศกมหาราชได้เถลิงราชย์หลังสงครามกัลิงคะ แต่เมื่อสิ้นราชวงศ์เมาริยะ พุทธศาสนาก็ขาดราชวงศ์ผู้อุปถัมภ์ ศาสนาฮินดู (ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อพุทธศาสนา เนื่องจากคตินิยมของพุทธปรับเปลี่ยนจากคตินิยมฮินดู) ก็กลับมารุ่งเรืองขยายอิทธิพลกว้างขวางดังเดิม แต่กระนั้นที่สาญจีในยุคต่อ ๆ มาก็นับว่ายังพบการจารึกรายนามผู้บริจาคทำนุบำรุงพุทธสถานที่สาญจีอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการสร้างสถูปขนาดย่อม ๆ เพิ่มเติม หรือขยายสถูปเจดีย์เดิมที่สร้างไว้สมัยพระเจ้าอโศกให้ใหญ่โตขึ้น มีกำแพงและมีประตู่ มีทั้งชาวบ้าน พ่อค้า และแม้แต่ขุนนางและสมาชิกราชวงศ์ที่นับถือฮินดูก็ยังมีชื่อจารึกไว้ว่าช่วยกันบริจาคบำรุงรักษากลุ่มสถูปสาญจี บูรณะกำแพงพระสถูปและขุมประตู่ทางเข้าพระสถูป หรือ ไตรณะ (Torana) อยู่ด้วย

และแม้แต่ขุนนางและสมาชิกราชวงศ์ที่นับถือฮินดูก็ยังมีชื่อจารึกไว้ว่าช่วยกันบริจาคบำรุงรักษากลุ่มสถูปสาญจี บูรณะกำแพงพระสถูปและขุมประตู่ทางเข้าพระสถูป หรือ ไตรณะ (Torana) อยู่ด้วย เช่น มีจารึกว่าในราชวงศ์ศุงคะ (Shunga 185 - 73 ปีก่อนคริสตกาล) และในราชวงศ์สัตตวาหนะ (Satavahana 70 ปีก่อนคริสตกาลจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 2) มีการบูรณะด้วย นอกจากนี้ยังมีหลักฐานว่ามีกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่สาญจีต่อเนื่องมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ 12 และต่อเนื่องมาตลอดช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 13 - 18 ทั้งที่ในยุคนี้เกิดสงครามจากการรุกรานเข้ายึดครองอินเดียของราชวงศ์โมกุลที่เป็นมุสลิมแต่กระนั้นที่วัดสาญจีไม่ได้ถูกรุกราน อาจเป็นเพราะตั้งอยู่บนเขา อาจจะห่างไกลจากเส้นทางเดินทัพ จึงไม่ถูกทำลายหรือเสียหายจนราบคาบ

ภาพโบราณสถานสาถุญจีสมัยอังกฤษก่อนบูรณะ

4. ประวัติการดำเนินการทางโบราณคดีสมัยอังกฤษที่สาถุญจี

กลุ่มพุทธสถานที่สาถุญจีที่ร้างมานาน (ดูภาพสลูปและบริเวณวัดสาถุญจีก่อนบูรณะ) จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในยุคที่อังกฤษเข้าครองอินเดีย นายทหารจากกองทัพอังกฤษหลายคน เริ่มตั้งแต่นายพลเทเลอร์ ได้มาพบสถานที่นี้ในปี ค.ศ. 1818 และได้เริ่มทำการสำรวจ ศึกษา และบูรณะร่วมกับนายทหารอังกฤษอื่น ๆ เช่น นายพลจอห์นสัน, เซอร์คินนิงแฮม, เซอร์จอห์น มาแชล, ร้อยเอกเมสซี, พันตรีโคล

ทุกท่านที่กล่าวชามข้างต้นอาจจะเป็นทหารที่มีความรู้ช่างวิศวกรรม แต่ก็ล้วนไม่ได้ศึกษาวิชาโบราณคดีมาก่อนและไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ อย่างไรก็ตามด้วยความสนใจและมีความทุ่มเทมากของท่านเหล่านี้ จึงได้ร่วมมือกันทำงานผู้คนในท้องถิ่นทำการขุดสำรวจและบูรณะพุทธสถานทีสาถุญจีแห่งนี้ในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1822 ถึง ค.ศ. 1919 โดยเฉพาะเซอร์จอห์น มาแชล ได้ก่อตั้งพิพิธภัณฑโบราณคดีสาถุญจีขึ้นที่เชิงเขานี้ด้วย

พิพิธภัณฑโบราณคดี ตั้งอยู่บริเวณเนินเขาใกล้ๆมรดกโลกพุทธสถานสาถุญจี

นายทหารอังกฤษเหล่านี้ได้ค้นพบพระสลูปขนาดใหญ่ที่เซอร์คินนิงแฮมเรียกว่า Tope (คือถูป หรือสลูปนั่นเอง) และวิหารรกร้างไม่มีผู้คนอาศัยอยู่บนเขา ด้วยความคิดว่าในสลูปอาจมีสมบัติมีค่า จึงทำการขุดผ่ากลางพระเจดีย์จากยอดลงไปจนถึงฐานเพื่อจะค้นหาสมบัติที่มีค่า ได้พบพระอัฐิธาตุของอัครสาวกคือพระสารีบุตรและโมคคัลลานะ จึงได้ส่งไปเก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานวิคตอเรียและอัลเบิร์ตในกรุงลอนดอน

นอกจากนี้ยังได้พบเสาจารึกตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศก ได้พบประติมากรรมหินสลักแบบนูนต่ำ บนเสาหินและที่ซุ่มประตูขนาดใหญ่ที่เรียกว่า โตรณะ (Torana) ของพระสลูปทุกองค์ ปฏิมากรรมหินบนโตรณะนี้มีภาพสลักเรื่องราวพุทธชาดกและการเผยแผ่พระพุทศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศก ตลอดจนมีภาพผู้คนหลากหลายเผ่าพันธุ์รวมทั้งสัตว์ต่าง ๆ ที่มาร่วมกระทำพิธีบูชาพระเจ้า

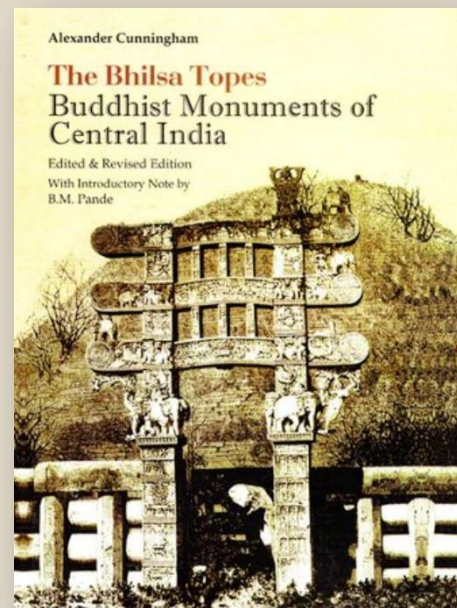
ภาพหัวเสาพระเจ้าอโศก เป็นรูปสิงห์ที่พบที่สาถุญจี

ภาพหัวเสาพระเจ้าอโศก แสดงอยู่อยู่ที่พิพิธภัณฑโบราณคดีสาถุญจี

น่าสังเกตว่า ในยุคนั้นยังไม่มีการแกะสลักเป็นพระพุทธรูปหรือรูปร่างของพระพุทธรองค์เลย แต่ใช้สัญลักษณ์ เช่น สลักภาพต้นโพธิ์ใหญ่และพระแท่นที่ประทับตรัสรู้ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งการตรัสรู้ของพระพุทเจ้าแทนพระองค์ในทุกภาพสลักทุกแห่งที่สาถุญจีนี้

นอกจากนี้ยังพบเหรียญกษาปณ์อินเดียโบราณจำนวนมากด้วย เนื่องจากเซอร์คินนิงแฮมเป็นผู้เชี่ยวชาญที่เก็บและตีพิมพ์เรื่องเหรียญอินเดียโบราณ

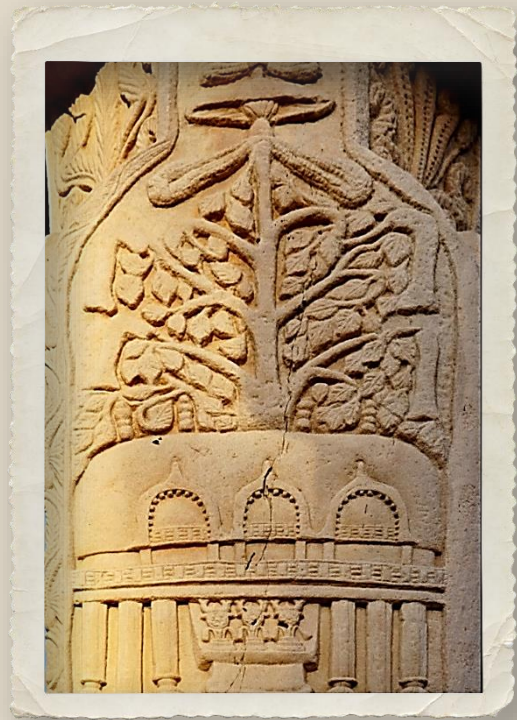

ปกหนังสือของเซอร์คินนิงแฮม เป็นภาพมหาสลูปสาถุญจีก่อนการบูรณะ

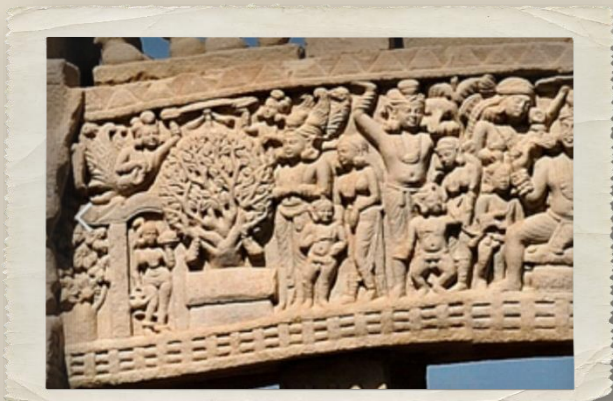
ภาพการดำเนินการทางโบราณคดีที่สาถุจีในสมัยอังกฤษ

หลังจากการขุดค้นของอังกฤษในยุคนั้นแล้ว อังกฤษก็ปิดทางลงไปยังฐานพระสถูป ต่อมานายพันโคลได้ทำการบูรณะสถูปองค์ใหญ่ที่เคยพังทลายลงมา และในสมัยท่านจอห์น มาร์แชลได้บูรณะพระสถูปทั้งองค์จากฐานขึ้นไปจนถึงยอดดั่งที่ปรากฏในปัจจุบัน (ดูภาพโบราณสถานสาถุจีสมัยอังกฤษก่อนบูรณะ)

ภาพวัดมหาโพธิ์ที่พุทธคยา ที่พระเจ้าอโศกทรงสร้างไว้ข้างต้นศรีมหาโพธิ์ที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ มีสัญลักษณ์เป็นรูปฉัตรสามชั้นประดับอยู่

พระสถูปที่สาถุจีนั้น มีทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก และมีอัตลักษณ์ทางศิลปะที่สำคัญ คือ มีซุ้มประตูทางเข้าไปสู่บริเวณพระสถูป ซุ้มประตูเหล่านี้มีขนาดใหญ่ที่เรียกว่า “โคธระ” ได้สลักเรื่องราวในทางพระพุทธศาสนา เช่น พุทธประวัติ ชาดก เป็นต้น พระสถูปที่สำคัญที่สาถุจีนี้ มีสถูปขนาดใหญ่ 3 องค์ คือ หมายเลข 1, 3, 2 ยังมีสถูปเล็ก ๆ 40 สถูป นอกจากนั้นเป็นอาคารสงฆ์และภิกษุณี

ภาพจำหลักหินทรายบนซุ้มประตู (โคธระ เป็นเรื่องราวการเสด็จของพระเจ้าอโศกไปสักการะต้นพระศรีมหาโพธิ์และสร้างพระแท่น ใต้ต้นโพธิ์ที่พุทธคยา

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง อินเดียได้ถูกแบ่งประเทศออกเป็นอินเดียและปากีสถานเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1947 แล้วอีกสองเดือนต่อมา อินเดียก็ได้รับการประกาศเอกราชจากอังกฤษในวันที่ 15 เดือนสิงหาคม ค.ศ. 1947 แล้วทางสมาคมมหาโพธิ์แห่งศรีลังกา ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1891 เพื่อศึกษาและฟื้นฟูพุทธศาสนาและส่งเสริมธรรมจาริกในพุทธสถานต่าง ๆ ในอินเดียได้เล็งเห็นความสำคัญของสาถุจีเพราะมีประวัติพุทธศาสนาในศรีลังกาที่สืบทอดมาจากพระธรรมทูตสายเจ้าชายมหินท์และเจ้าหญิงสังฆมิตตา จึงยื่นคำร้องขอพระบรมสารีริกธาตุกลับคืนจากพิพิธภัณฑ์ของอังกฤษได้สำเร็จ และนำมาประดิษฐานไว้ ณ ภายในวิหารมหาโพธิ์บนเขาสาถุจีรัฐบาลได้แบ่งให้พม่าและศรีลังกา อีกส่วนหนึ่งมาบรรจุที่สาถุจี

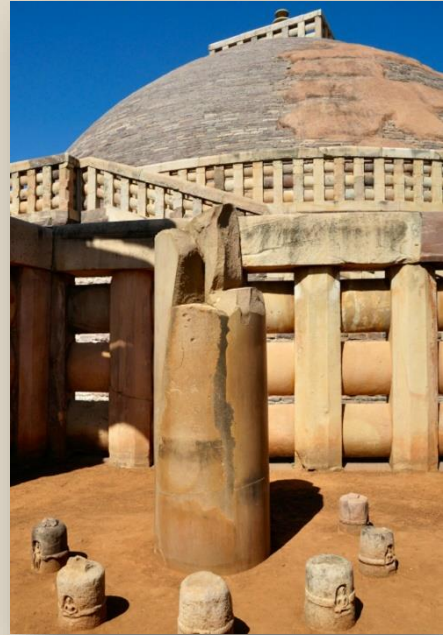
ภาพจำหลักหญิงเหี่ยวกึ่งไม้บนคานหินทรายของซุ้มประตูโคธระหน้ามหาสถูปที่สาถุจี

5. การขึ้นเป็นมรดกโลกกลุ่มพุทธสถานสาญจี... มรดกโลกทางพุทธศาสนาในอินเดีย

ดังได้กล่าวแล้วว่า กลุ่มพุทธสถานสาญจี ได้ขึ้นเป็นมรดกโลกตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 (ดูแผนที่กลุ่มมรดกสาญจีบนเขา แนบท้ายเอกสารปี ค.ศ. 1989) ซึ่งเป็นยุคแรก ๆ ของการขึ้นบัญชีมรดกโลก โดยใช้เกณฑ์ความมีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลด้านวัฒนธรรมถึง 5 เกณฑ์

แผนที่ขอบเขตและองค์ประกอบภายในพื้นที่กลุ่มพุทธสถานสาญจี
แนบท้ายเอกสารเสนอขอขึ้นบัญชีมรดกโลก ปีค.ศ. 1989

นอกจากนี้ ICOMOS ได้ใช้หลักฐานจากผลการขุดค้นและการบันทึกรายละเอียดของอังกฤษซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ไว้แล้ว เป็นข้อมูลในด้านโบราณคดีที่แสดงความเป็นของแท้จริง ความมีบูรณภาพ และการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องของทางการโบราณคดีของอินเดียที่สาญจีในการประเมินด้วย ทั้งนี้ ระบุว่ามีการค้นพบโบราณสถานอยู่ในบริเวณนี้ 50 แห่ง อายุเก่าแก่ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้ซึ่งมีมเหสีองค์หนึ่งเป็นชาวพุทธจากเมืองวิทชาใกล้ ๆ สาญจี และเป็นผู้อุปถัมภ์วัดบนเขาสาญจีนี้ นอกจากนี้ยังได้บรรยายความโดดเด่นของมหาสถูปหมายเลข 1 ที่สร้างด้วยหินทราย มีระเบียงอยู่โดยรอบ สร้างตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกและบูรณะขยายใหญ่โตขึ้นในยุคราชวงศ์คุงคะและราชวงศ์อันธระ ปัจจุบันมีรูปทรงโอคว่ำขนาดใหญ่เส้นผ่าศูนย์กลาง 36.6 เมตร และมีความสูง 16.46 เมตร นอกจากนี้ก็ได้บรรยายถึงความสวยงามมหัศจรรย์ของโตรณะที่มีการแกะสลักเสลาดงามวิจิตรเป็นเรื่องราวพุทธชาดและการเฉลิมฉลองต่าง ๆ ในยุคหลังพุทธกาล

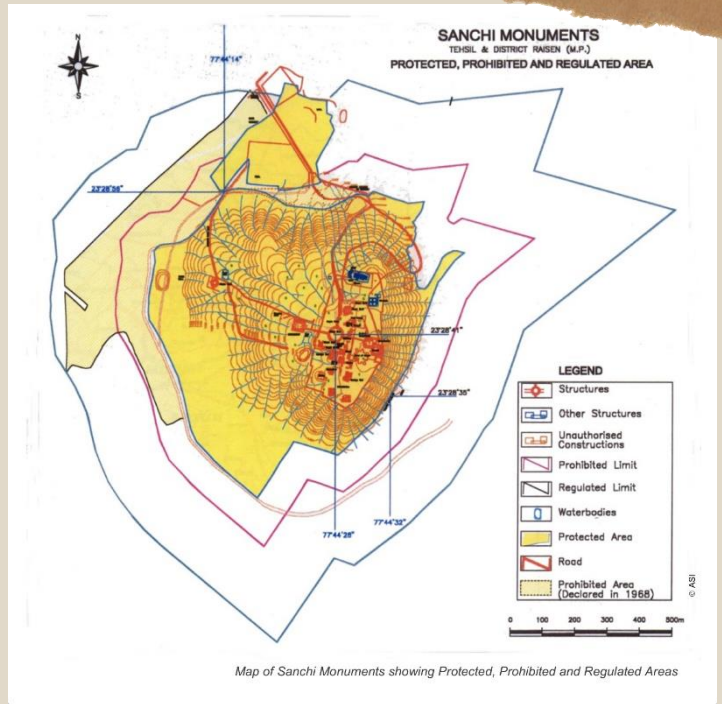
ภาพหน้าวัดหมายเลข 45 สาญจี มองเห็นพระมหาสถูปอยู่ด้านหลัง

6. การบริหารจัดการมรดกโลกสาญจี

น่าสังเกตด้วยว่า ในยุคแรก ๆ ของการขึ้นบัญชีมรดกโลก ไม่ได้มีการเข้มงวดในเรื่องแผนบริหารจัดการเหมือนในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ในเอกสารรายงานหลังการขึ้นบัญชีมรดกโลก ในปี ค.ศ. 2003 (ดูเอกสาร Periodic Reporting Cycle 1, Section II (Summary) และ Periodic Reporting Cycle 1, Section II) จะเห็นว่าทางการโบราณคดีแห่งโกลาปาลซึ่งรับผิดชอบดูแลมรดกโลกที่สาญจีก็ได้ตั้งข้อสังเกตว่า การกำหนดเขตพื้นที่มรดกโลกของวัดสาญจี ตลอดจนพื้นที่เขตกันชน ยังไม่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองป้องกัน เนื่องจากเขตหมู่บ้านใหม่ในสาญจี และหมู่บ้านอื่น ๆ ค่อย ๆ รุกล้ำเข้ามาในเขตโบราณสถานแล้ว จึงได้เสนอขอขยายเขตพื้นที่มรดกโลกเพิ่มเติมเล็กน้อย ซึ่งคณะกรรมการมรดกโลกได้อนุมัติให้ขยายได้ นอกจากนี้ในรายงานยังระบุว่ากำลังจัดทำแผนบริหารจัดการโดยทางการโบราณคดีอินเดียร่วมกับทางการในพื้นที่ เพื่อแก้ไขจุดอ่อนในด้านกฎระเบียบ และเพื่อผลักดันการใช้งบประมาณทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ให้เป็นผลดีต่อการบริหารจัดการในอนาคต สำหรับตัวเลขนักท่องเที่ยวในขณะที่ยังต่ำกว่าเป้าหมาย โดยในปี ค.ศ. 2001 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพียง 77,732 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีศรัทธา หรือนักโบราณคดีทางพุทธศาสนา มากกว่านักท่องเที่ยวในความหมายของการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ซึ่งค่อนข้างจะส่งผลดีต่อการอนุรักษ์มรดกโลกนี้ (ดูแผนที่ที่แนบเอกสารรายงานในปี ค.ศ. 2003)

7. ปัญหาและสิ่งท้าทายในปัจจุบันของมรดกโลกสาญจี

สาญจีในอดีตมีป่าไม้อุดม และมีแหล่งน้ำอันเป็นแหล่งน้ำโบราณที่สร้างไว้ถึง 3 แห่งในสมัยพระเจ้าอโศกบดินทราชผู้ทรงธรรมตั้งแต่โบราณ แต่ปัจจุบัน ทั้งน้ำและป่าเหือดแห้งหายไปมาก และในยามที่ฝนแล้งก็มีปัญหาขาดแคลนน้ำ และมีผลให้โบราณสถานแห้งและเกิดรอยแตกแยกได้มาก นอกจากนี้ การวิจัยในยุคหลัง ๆ ยังเผยให้เห็นว่า สาญจีเป็นหนึ่งใน 27 ภูเขาที่มีโบราณสถานในยุคต่าง ๆ ตั้งอยู่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์วัฒนธรรมที่สำคัญในแคว้นโกลาปาล ซึ่งหากทำการศึกษาร่วมกันทั้งหมดจะได้ภาพรวมทางมรดกประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่ยิ่งใหญ่มาก

แผนผังเขตพื้นที่ขึ้นในมรดกโลกสาญจี และเขตพื้นที่กันชนรอบนอก เสนอแนบท้ายรายงานเสอคณะกรรมการมรดกโลกในปี.ศ.2003

พระมหาสถูปองค์เดียวกันในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

1. บันทึกการเดินทางของผู้เขียน
2. Buddhist Monuments at Sanchi - UNESCO World Heritage Centre ดูเอกสารมรดกกลุ่มพุทธสถานที่สาญจี ทั้งหมดที่ค้นได้ในเว็บนี้
3. World Heritage Sites - Buddhist Monuments at Sanchi: ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA BHOPAL - (ASI), Bhopal
4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Sanchi> - Wikipedia มีรายละเอียดการค้นคว้าที่ตีพิมพ์แล้วละเอียดมากและภาพต่าง ๆ มากมาย
5. ข้อมูลจากพิพิธภัณฑ์โบราณคดีสาญจี (Sanchi Archaeological Museum)
6. Sanchi Survey Project, Project Partners:
 - Department of Archaeology, Museums and Archives, Madhya Pradesh, Bhopal (PI)
 - John Sutcliffe, Reading
 - Anthony Beck, University of Durham
7. The forgotten waters of Sanchi. By Rita Anand. Last Updated: Sunday 07 June 2015

การปรับตัวของครู สู่การเรียนรู้แบบใหม่

โดย
กชกร คิตตพันธ์ อาลีพริ¹
สุปราณี คำวง²

© ภาพจากสำนักงานรัฐมนตรี

ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และเป็นเครื่องมือทรงพลังในการสร้างให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ บทบาทของ “ครู” ได้ทวีความสำคัญมากขึ้นในช่วงที่การระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยมีความรุนแรง โดยการดำเนินงานของครูที่มีประสิทธิภาพจะทำให้มั่นใจได้ว่าการเพิ่มพูนองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น

ความเป็น “ครู” ไม่มีวันหยุด แม้ในช่วงการระบาดของโรคที่ไร้การป้องกัน “ครู” ยังจำเป็นต้องเตรียมจัดการเรียนการสอนและการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการดำรงชีวิตของผู้เรียน อาทิ การจัดทำแผนการเรียนตามกำหนดเวลาเรียนที่เปลี่ยนแปลง การวางแผนและถ่ายทำบทเรียนสำหรับการเรียนทางไกล การเตรียมการสื่อสารกับครอบครัวผู้ปกครอง เรื่องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ การพิจารณารูปแบบการติดตามการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น ซึ่งครูจำเป็นต้องบริหารจัดการเพื่อให้การเรียนรู้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องภายใต้ภาวะของเวลาที่เร่งรีบและทรัพยากรที่จำกัด ส่งผลให้ครูเกิดความเครียด กังวล และความไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอนของครูได้ส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ จากการสำรวจของหลายหน่วยงานในประเทศไทยพบว่า ปัญหาที่ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูในภาวะวิกฤตมีอุปสรรคประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความไม่คุ้นชินกับการสอนแบบไม่มีผู้เรียนตรงหน้า 2) การขาดทักษะการดำเนินการจัดทำบทเรียนสำหรับสอนแบบทางไกล 3) การขาดอุปกรณ์การจัดเก็บ หรือถ่ายทอดบทเรียน 4) ความไม่เสถียรของสัญญาณโทรศัพท์/อินเทอร์เน็ต และ 5) การขาดความเข้าใจในบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบทางไกล

โควิด-19 เป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ การระบาดของไวรัสเป็นปัจจัยเร่งให้ครูต้องปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความเข้มแข็ง สร้างสรรค์ ผ่านการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ โดย “ครู” ผู้กุมกุญแจไขไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนพัฒนาทักษะ และศักยภาพตัวเองให้สามารถส่งผ่านองค์ความรู้ไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดระบบการสร้างครูเก่งขึ้น โดยเชื่อว่า “เมื่อต้องการให้เด็กเก่ง ก็จำเป็นต้องมีระบบสร้างครูที่เก่ง” และได้ออกแบบโมเดลการพัฒนาครู ดังนี้

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ

² นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ ในฐานะหัวหน้ากลุ่มความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ

การพัฒนาครูในระบบ

- พัฒนาเทคนิคการสอนที่เกี่ยวกับวิธีการใช้โปรแกรมการจัดทำบทเรียนและเทคนิคการสอนสำหรับการเรียนรู้ทางไกล
- สนับสนุนงบประมาณด้านอุปกรณ์โปรแกรมและการพัฒนาสื่อ/ตำราเรียน
- จัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลเพื่อเป็นคู่มือให้กับครูในการจัดการเรียนการสอน และการดูแลผู้เรียน
- พัฒนาแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ Digital Education Excellence Platform (DEEP) เพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มการพัฒนาและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลสำหรับครูเพื่อพัฒนาองค์ความรู้สำหรับการสอนแบบทางไกล และในอนาคตจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเรื่อง School Management System เพื่อจัดการเรียนการสอน การสอบ และติดตามวัดและประเมินผลของครูและนักเรียน

การดำเนินการดังกล่าวอยู่ภายใต้นโยบายเรื่อง “การศึกษาที่มุ่งความเป็นเลิศ (Education for Excellence)” ที่ขับเคลื่อนโดย นายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้การศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เท่าทันกับบริบทภายนอก และตอบรับกับกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศที่ตอบโจทย์ความต้องการของสังคมและตลาดซึ่งจะต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพบุคคลสู่ความเป็นเลิศในแบบฉบับของแต่ละบุคคล โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

การให้อาชีพครูเป็นอาชีพในฝัน

- เปิดโอกาสให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทดลองเรียนวิชาชีพครู เพื่อคัดกรองนักศึกษาฝึกหัดครูที่มีแววและมีความสนใจ
- เปิดให้นักศึกษาคณะนอกเหนือจากคณะศึกษาศาสตร์ได้เรียนหลักสูตรวิชาชีพครู
- ปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู เพื่อให้ได้ครูที่เป็นคนเก่ง

สิ่งหนึ่งที่อยากให้เกิดค่านึงถึงในเรื่องของการศึกษาในยุคหลังโควิด-19 คือ การมองการศึกษาให้เป็นการเรียนรู้แบบองค์รวม (Inclusive) กรอบของการเรียนรู้ไม่อาจจำกัดอยู่เพียงกิจกรรมในสถานศึกษาเท่านั้น วิถีวิถีครอบครัวในช่วงที่ผ่านมาได้สร้างแรงกระเพื่อมให้สังคมได้เห็นว่า การหยุดให้บริการของโรงเรียนไม่เพียงส่งผลให้การเรียนรู้หยุดชะงัก หากแต่เกี่ยวพันเชื่อมโยงไปถึงมิติทางด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ และวิถีชุมชน เนื่องจากบางครอบครัวพึ่งพาโรงเรียนในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารกลางวัน นมโรงเรียน การรักษาสุขอนามัยที่ดีของผู้เรียน อันรวมถึงการให้คำปรึกษาทางด้านจิตวิทยา และบางครอบครัวพึ่งพาโรงเรียนให้ดูแลบุตรหลานในช่วงของการออกไปทำงานเพื่อหาเลี้ยงชีพครอบครัว ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายไม่อาจละเลย และ “ครู” ผู้ซึ่งเป็นศูนย์กลางของเรื่องดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการยกระดับ บทบาทของครูในยุคหลังโควิด-19 จะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป คำจำกัดความของคำว่า “ครู” ต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอน (teacher) ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวก การเรียนรู้ และการพัฒนาที่เหมาะสมอย่างรอบด้าน (facilitator) ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในทุกระดับ เพื่อสร้างห้องเรียนที่สามารถพัฒนาคนให้มีความรู้พร้อมดำรงชีวิตในยุคหลังโควิด-19 ได้อย่างสมบูรณ์

การพัฒนาความเป็นเลิศของแรงงาน เพื่อการทำงานในอนาคตของอาเซียน

โดย

รัชชิต พดุงศุกโล¹
รุ่งกานต์ พันธุ์ภักดี²

ใน ปัจจุบัน วงการอุตสาหกรรมกำลังเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า ยุคอุตสาหกรรม 4.0 (Industry 4.0)

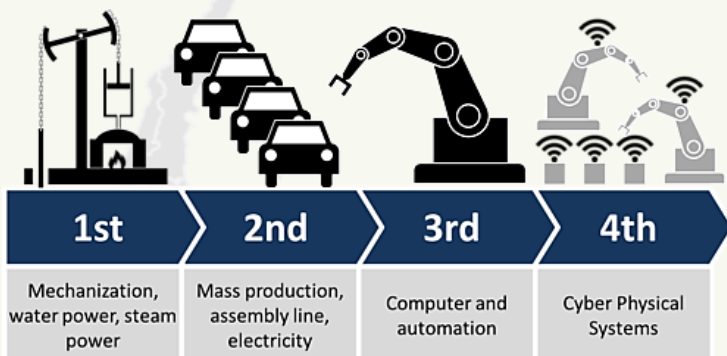
อุตสาหกรรม 4.0 คือ ยุคอุตสาหกรรมอัจฉริยะที่มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ที่จะช่วยมุ่งเน้นการพัฒนาและการผลิตให้มีประสิทธิภาพสูงมากขึ้น

- **ยุค 1.0** คือ ยุคการใช้เครื่องจักรไอน้ำ
- **ยุค 2.0** คือ ยุคการใช้พลังงานไฟฟ้าเพื่อทดแทนการใช้ไอน้ำ
- **ยุค 3.0** คือ ยุคการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องจักรอัตโนมัติ
- **ยุค 4.0** คือ ยุคแห่งการผสานเทคโนโลยี หรือการต่อยอดและพัฒนาจากยุค 3.0 โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น

มาประยุกต์ใช้ให้มีการผลิตจำนวนมากขึ้น มีความรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพ และยังคงรักษาคุณภาพให้ได้ดั้งเดิม

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงย่อมมีทั้งการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและการเปลี่ยนแปลงในเชิงลบ ยุค 4.0 จะเพิ่มประสิทธิภาพและกำลังการผลิตที่รวดเร็วไปอีกระดับ การดำเนินงานจากระยะไกล โดยที่ไม่จำเป็นต้องเข้าถึงพื้นที่ทำการ การส่งข้อมูลจำนวนมาก ในระยะเวลาอันสั้น ทั้งหมดนี้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ผู้ผลิตและผู้บริโภคจะได้รับความสะดวกสบายมากขึ้น ก้าวสู่การเป็นโรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) รวมถึงงานและอาชีพใหม่ที่พร้อมจะเกิดขึ้นตลอดเวลา แต่ความสะดวกสบายดังกล่าวนั้น จะส่งผลกระทบต่อผู้คนและแรงงานที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรม เมื่อมีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ผู้ใช้งานจึงต้องมีความรู้มากยิ่งขึ้น เมื่อมีการใช้เครื่องจักรกลอัตโนมัติที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ความจำเป็นในการใช้คนงานก็จะมีจำนวนลดลง ส่งผลให้เกิดการเลิกจ้างงานมากขึ้น จึงขอกล่าวถึง ภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปของงาน (ASEAN Declaration on Human Resources Development for the Changing World of Work)

ประเทศสมาชิกอาเซียน นำโดยสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในฐานะประธานอาเซียน ได้ตระหนักถึงประเด็นดังกล่าวที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนในภูมิภาค จึงได้ริเริ่มให้มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปของงาน โดยมีผู้แทนจากกระทรวงแรงงานและกระทรวงศึกษาธิการของประเทศสมาชิกอาเซียน ร่วมกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit: GIZ) เข้าร่วมยกร่างปฏิญญาฉบับดังกล่าว

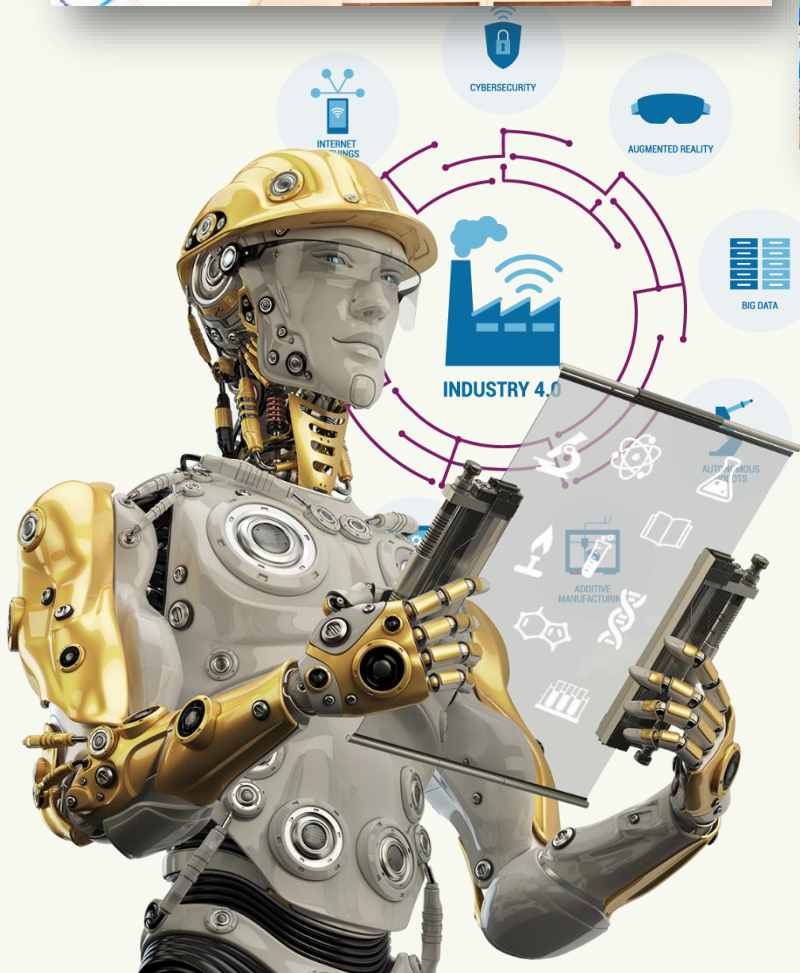

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ

² นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ

ปัญญาอาเซียนว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สำหรับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปของงาน มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความร่วมมือทางด้านอาชีวศึกษา ในการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล อุตสาหกรรม 4.0 อุตสาหกรรมปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ จึงต้องเตรียมความพร้อมประชาชนในภูมิภาคเพื่อรับมือกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะขั้นสูงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต ปฏิญญาดังนี้ เป็นความร่วมมือข้ามสาขา ระหว่างภาคแรงงานและภาคการศึกษา โดยภาคแรงงานเป็นสาขาหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และมีกระทรวงแรงงานของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ

ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้ให้การรับรองปฏิญญาดังกล่าวในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสและระดับรัฐมนตรี อีกทั้งผู้นำอาเซียนลงนามรับรองปฏิญญาฯ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 36 เมื่อเดือนมิถุนายน 2563 เรียบร้อยแล้ว โดยกระบวนการขั้นตอนต่อไปนั้นประเทศสมาชิกอาเซียนและภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะเริ่มดำเนินการนำปฏิญญาฯ ไปสู่การขยายผล และการนำไปปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และจะเปิดตัว Roadmap เพื่อต่อยอดการดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องต่อไป ทั้งนี้ความคาดหวังว่าประชาชนในภูมิภาคจะได้รับคือ มีความพร้อมรับมือกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นอุตสาหกรรมยุค 4.0 อุตสาหกรรมปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ พร้อมพัฒนาคุณภาพแรงงานในยุคดิจิทัลให้ได้มาตรฐานโลก เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต และมีสมรรถนะพร้อมตามความต้องการของตลาดแรงงานโลก ตลอดจนเป็นกลไกสนับสนุนความร่วมมือข้ามสาขาระหว่างภาคการศึกษา ภาคแรงงาน และภาครัฐกิจ

สำหรับความก้าวหน้าภายในประเทศไทยนั้น มีนโยบายในการพัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนในยุคดิจิทัล โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ลงนามความร่วมมือกับ บริษัท ICDL Thailand Company Limited (ICDL Thailand) ซึ่งทำหน้าที่ดูแลบริหารงานวุฒิบัตรรับรองทักษะ ดิจิทัล เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนสนับสนุนการยกระดับความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานที่จำเป็น และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูงให้แก่ นักเรียนนักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรของ สอศ. ให้สามารถใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับมาตรฐานสากล ซึ่งจะมีส่วนส่งเสริมให้ สอศ. เป็นผู้ดำเนินการพัฒนากำลังคนดิจิทัลที่มีสมรรถนะสูงจากภาคการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่ของการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของการพัฒนาประเทศ

ศร. หุนอีมามไทยไปต่างประเทศ

โดย

ปาโต๊ะหี ดอเลาะ¹
จิตรลดา จันทร็แฮม²

“อิหม่าม” คำสั้น ๆ เพียงสองพยางค์

แต่เต็มเปี่ยมด้วยพลังทางจิตวิญญาณและหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม หลาย ๆ ท่านอาจจะสงสัยว่า อิหม่าม คือใคร เหตุใดจะต้องมีอิหม่าม อิหม่ามมีหน้าที่และบทบาทอย่างไร หลายท่านที่คุ้นเคยก็อาจจะสงสัยเหมือนกันว่าอิหม่าม ในยุค 4.0 เป็นอย่างไร และจะได้รับโอกาสพัฒนาและก้าวไกลไปในยุคดิจิทัลได้อย่างไร

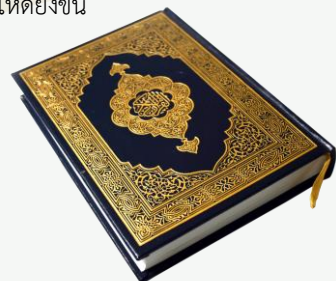
อิหม่ามคือใคร และเหตุใดจึงต้องมีอิหม่าม?

ก่อนอื่นผู้เขียนจะขออธิบายความ คำว่า “อิหม่าม” ซึ่งเป็นคำ ภาษาอาหรับ (إمام) อ่านว่า I-MAM หมายถึง “ผู้นำ” เช่น ผู้นำ ทางศาสนา ผู้นำละหมาดของศาสนาอิสลาม ผู้นำชุมชน ผู้นำ ประเทศ เป็นต้น ในศาสนาอิสลาม Ibn Khaldun (1996 : 185) กล่าวว่า “อิหม่าม หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจการศาสนา เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชาติทั้งในโลกนี้และโลกหน้า และหากเป็นกิจการบริหารราชการแผ่นดินก็จะต้องเป็นไป เพื่อศาสนามีผลตอบแทนเพื่อโลกหน้าด้วยเช่นกัน แท้จริง อิหม่าม นั้นคือ “ผู้พิทักษ์รักษาศาสนา และบริหารราชการแผ่นดิน” จากความหมายของคำว่า “ผู้นำ” จึงเป็นคำที่ศาสนิกชนชาวไทย มุสลิมนำมาใช้เรียกผู้นำชุมชนบ้าง ผู้นำละหมาดบ้าง ในประเทศไทย ศาสนาอิสลามมีความแพร่หลายมากโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ ตอนล่างที่มีพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศมาเลเซียเนื่องจาก ได้รับอิทธิพลทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และการนับถือ ศาสนาอิสลาม

เหตุใดจึงต้องมีอิหม่าม? อิหม่ามเป็นบุคคลที่สำคัญสำหรับชุมชน ชาวไทยมุสลิม ในหนึ่งวันชาวไทยมุสลิมจะต้องปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด (การขอพรจากพระเจ้า) เป็นประจำ วันละ 5 เวลา ได้แก่ เวลาย่ำรุ่ง (ซุฮูอิ) เวลากลางวัน (ซุฮูริ) เวลาเย็น (อัคริ) เวลาพลบค่ำ (มัคริบ) และเวลากลางคืน (อีชา) และอิหม่าม จะต้องเป็นผู้นำการละหมาด นอกจากนี้ มีเงื่อนไขข้อบังคับสำหรับ ผู้ชายที่จะต้องละหมาดรวมกัน ณ สถานที่ละหมาด (มัสยิด) โดยจะต้องมีอิหม่ามเป็นผู้นำการละหมาด

การปฏิบัติตนของอิหม่าม

ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอิหม่าม ควรจะต้องปฏิบัติตน ตามบัญชาของอัลลอฮ์ (พระเจ้า) โดยเคร่งครัด การปฏิบัติหน้าที่ ของอิหม่ามนั้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงมัสยิด หรือการนำละหมาด เท่านั้น แต่หน้าที่ของอิหม่ามจะต้องเป็นผู้มีความรู้อย่างดี ในศาสนบัญญัติ เพื่อนำคนในชุมชนไปในทางที่ไม่ผิดศาสนบัญญัติ เป็นผู้ที่มีความรู้สูง ตั้งมั่นอยู่ในความดี และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องเป็นผู้นำชุมชน และเป็นผู้นำชุมชน ให้ช่วยกันเผยแพร่หลักศาสนาอิสลามไปสู่สาธารณชน นอกจากนี้ อิหม่ามจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ชุมชนหรือสังคมได้แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ชุมชนหรือสังคมให้ดียิ่งขึ้น

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ

² นักวิเทศสัมพันธ์ ข้าราชการพิเศษ ในฐานะหัวหน้ากลุ่มความร่วมมือทวิภาคี

อิหม่ามต้องรอบรู้เรื่องใดบ้าง

หัวใจหลักของการเป็นอิหม่าม คือการศึกษาคัมภีร์อัลกุรอาน เพราะถือว่าเป็นวณะของพระเจ้าที่ได้ประทานแก่มวลมนุษยชาติ ผ่านทางท่านศาสดานบีมุฮัมมัด ซึ่งเป็นบุคคลที่พระเจ้าอัลลอฮ์ ทรงเลือกให้ทำหน้าที่ประกาศศาสนา และเป็นผู้นำในการปฏิบัติ ศาสนกิจตามคำสอนของพระองค์ พระอัลลอฮ์ได้ประทานคัมภีร์ แก่ท่านศาสดาและส่งผ่านเทวทูตมาพร้อมกับโองการ โดยท่าน ศาสดาจะได้รับโองการจากพระอัลลอฮ์เป็นระยะ ๆ รวมเวลาทั้งสิ้น 23 ปี และมอบให้สาวกจดจารึกลงบนหิน หนังสืตว์ และอื่น ๆ เก็บไว้ คัมภีร์อัล-กุรอานมี 30 ภาค 114 บท เป็นแนวทางการปฏิบัติ สำหรับบุคคลและสังคม มีคำสอนเกี่ยวกับการทำความดี การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน การแต่งงาน ความตาย อาชีพ การทำมาหากิน รวมทั้งมีเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย วิทยาศาสตร์และสังคมไว้อย่างครบถ้วน ภาษาที่ใช้บันทึก คัมภีร์อัล-กุรอาน คือ ภาษาอาหรับ ข้อความในคัมภีร์เป็นภาษา ที่ไพเราะ มีใช้ร้อยแก้ว และมีใช้ร้อยกรอง แต่ก็มีสัมผัสในแบบ ของตัวเอง คัมภีร์แบ่งออกเป็น 114 บท แต่ละบทแบ่งเป็นโองการ หรือวรรค มีทั้งหมด 6,000 โองการ ปัจจุบันนี้ได้มีการแปล คัมภีร์อัล-กุรอานเป็นภาษาต่าง ๆ ทั่วโลก ชาวมุสลิมถือว่าคัมภีร์นี้ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพราะทุกคำ ทุกตัวอักษร เกิดจากพระอัลลอฮ์ และเป็นความจริงที่บริสุทธิ์ และเป็นธรรมนูญสำหรับชีวิตตามวิถี ของศาสนาอิสลามที่อิหม่ามทุกคนจำเป็นต้องศึกษาอย่างเข้าใจ เพื่อนำมาปฏิบัติและเผยแพร่ต่อประชาชาติต่อไป

ทุนฝึกอบรมอิหม่าม ณ ราชอาณาจักรโมร็อกโก

จากสภาพแวดล้อมการเจริญเติบโตของสังคมไทยมุสลิมที่ขยายพื้นที่ วงกว้างในทุกภาคส่วนของประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ และ เหตุการณ์ความไม่สงบก็มีมาอย่างต่อเนื่อง โดยสาเหตุส่วนหนึ่ง มาจากกลุ่มผู้นำที่ไม่หวังดีนำหลักคำสอนทางศาสนาไปเผยแพร่ อย่างบิดเบือน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนในหลักคำสอน ของศาสนาอิสลาม

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มา ของโครงการทุนฝึกอบรมอิหม่ามเพื่อส่งเสริมการศึกษาและ ตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม อย่างสันติสุข อีกทั้งพิจารณาเห็นว่า การเรียนการสอนด้านอิสลาม ศึกษาของราชอาณาจักรโมร็อกโกมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และ ดำเนินบนแนวทางสายกลาง โดยเฉพาะหลักสูตรฝึกอบรมอิหม่าม ของสถาบันโมฮัมเหม็ดที่ 6 เพื่อการฝึกอบรมอิหม่ามและผู้สอน ศาสนา (The Mohammed VI Institute for the Training of Imams, Mochidines and Mochidates Religious male and female preachers) ซึ่งเป็นสถาบันที่ผลิตอิหม่ามและผู้สอนศาสนา ที่มุ่งเน้นด้านภาวะผู้นำศาสนาที่ดี และเทคนิคการเผยแผ่ศาสนา อิสลาม ผ่านหลักสูตรที่ได้รับการยอมรับจากนักวิชาการอิสลาม และเป็นสถาบันภายใต้การกำกับของมหาวิทยาลัยกอรอวียีน (University of Al-Karaouine) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่และมีชื่อเสียงของราชอาณาจักรโมร็อกโก โดยสถาบันฯ มีหลักสูตร การเรียนการสอนมากมาย อาทิ หลักสูตรการฝึกอบรมระยะเวลา 1 ปี หลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น หลักสูตร การเรียนการสอน ภาษาอาหรับ และหลักสูตรการฝึกทักษะการเป็นอิหม่าม ทักษะ การอ่านคุดบะห์ (ธรรมกฐาในวันศุกร์) นอกจากนี้ ยังมีกระทรวง ศาสนาสมบัติและกิจการศาสนาอิสลามเป็นหน่วยงานกำกับดูแล

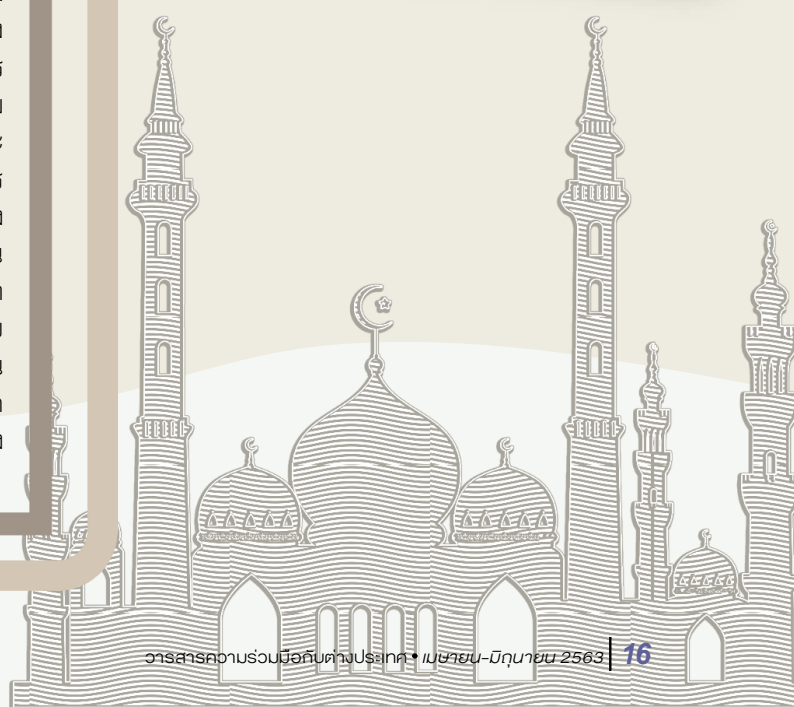
โครงการทุนฝึกอบรมอิหม่าม ได้ริเริ่ม โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ (พลเอก สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์) ในขณะนั้น และรัฐมนตรีช่วยว่าการ กระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติ การอุดมศึกษา และการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ แห่งราชอาณาจักรโมร็อกโก (Mr. Mohammed Rherras) ได้ลงนาม บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการศึกษาระหว่างไทยและโมร็อกโกเมื่อปี 2561 และดำเนินการหารืออย่างต่อเนื่อง โดยมีรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวศรียา อมตวิวัฒน์) เป็นประธาน ในการหารือแนวทางการคัดเลือกผู้สมัคร รับทุนฯ ระยะเวลาการอบรม การเสนอชื่อ ผู้เข้าอบรม เงื่อนไขและรายละเอียด ของการอบรมผู้สมัครรับทุนโครงการ ฝึกอบรมอิหม่าม ณ ราชอาณาจักร โมร็อกโก

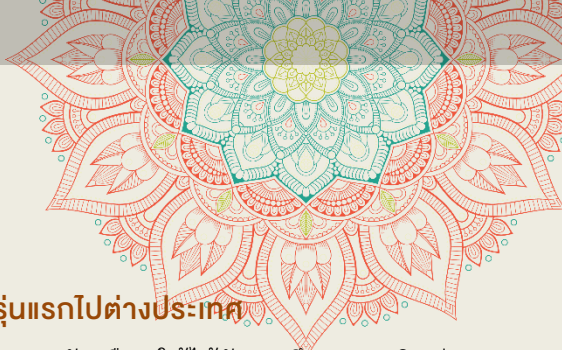

“

ภายหลังจากการหารือเกี่ยวกับการดำเนินโครงการข้างต้น
สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ได้รับมอบให้เป็นผู้ประสานงานโครงการระหว่าง
ฝ่ายไทยและโมร็อกโก ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ
อำนวยการคัดเลือกอิหม่ามเพื่อเข้ารับการศึกษาอิหม่าม
ณ ราชาอาณาจักรโมร็อกโก โดยมีศูนย์ประสานงานและ
บริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ดำเนินการจัดการ
ประชุมคณะกรรมการฯ ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ผู้แทนกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ภาค 4 ส่วนหน้า ผู้แทนคณะกรรมการอิสลามประจำ
จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ผู้แทนมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ ผู้แทนมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้แทน
มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และผู้แทนสำนัก
ความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ

”

ใครบ้างมีสิทธิ์สมัครขอรับทุนฝึกอบรมอิหม่ามที่โมร็อกโก

ผู้ที่มีสิทธิ์สมัครขอรับทุนฝึกอบรมอิหม่าม ณ ราชอาณาจักรโมร็อกโก จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีสัญชาติไทย
2. เป็นอิหม่าม คอเต็บ บิหลั่น ประจำมัสยิด หรือครูสอนศาสนาอิสลามในสถาบันการศึกษา
3. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และไม่เกิน 50 ปี
4. คุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือชานาวี หรือเทียบเท่า
5. มีความรู้ ความสามารถด้านภาษาอาหรับในระดับดี ดีมาก
6. มีความสามารถในการท่องและจดจำอัล-กุรอานได้เป็นอย่างดี
7. เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับนับถือในชุมชน
8. เป็นผู้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคภัยที่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรมในต่างประเทศ
9. เป็นผู้ไม่มีประวัติเสื่อมเสีย หรือประวัติอาชญากรรม

รัฐบาลโมร็อกโกจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายให้กับผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ได้แก่ 1) บัตรโดยสารเครื่องบินระหว่างประเทศไป-กลับ โมร็อกโก ปีละ 1 ครั้ง 2) ที่พักและอาหารระหว่างการอบรม 3) ค่าประกันสุขภาพ และ 4) ค่าใช้จ่ายรายเดือน

อิหม่ามไทยรุ่นแรกไปต่างประเทศ

อิหม่ามที่ผ่านการคัดเลือกให้ได้รับทุนฝึกอบรมอิหม่าม ณ ราชอาณาจักรโมร็อกโก ประจำปี 2562 - 2563 มีจำนวน 6 ราย ได้แก่

- 1) นายนิสเรน หัสเอียด
- 2) นายริศวัน สามะมา
- 3) นายมุฮัมมัด บาเหมบุงา
- 4) นายดล ยะรันต์ มุทะจันทร์
- 5) นายมุฮัมหมัดซากิร เจ๊ะหะ
- 6) นายอับดุลลาฮิด บูหมัน

โดยผู้รับทุนดังกล่าวได้เดินทางไปยังราชอาณาจักรโมร็อกโก เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2563 เพื่อเตรียมความพร้อมด้านภาษา การปฐมนิเทศ และการเตรียมตัวเข้าที่พัก

การรับทุนฝึกอบรมอิหม่ามที่โมร็อกโกครั้งนี้ ถือเป็นเกียรติของประเทศไทยที่ได้ส่งอิหม่ามเข้ารับการอบรมเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชีย นอกจากนี้จะเป็นการขยายความร่วมมือด้านการศึกษาและเชื่อมสัมพันธ์มิตรระหว่างประเทศไทยและโมร็อกโกแล้ว ยังเปิดโอกาสให้อิหม่ามและครูสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ศึกษาและแลกเปลี่ยนมุมมองโลกทัศน์การเผยแผ่ศาสนาอิสลามที่ถูกต้องจากผู้รู้ อาจารย์ และอิหม่ามจากต่างประเทศ ซึ่งนับว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะได้นำความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อาทิ การเรียนรู้การวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นทางศาสนา (Fatwa) ที่มีประเด็นคาบเกี่ยวกับระหว่างมิติทางศาสนาและทางโลก การนำเทคโนโลยีแอปพลิเคชันมาใช้ในการคำนวณเวลาละหมาด การคำนวณทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย รวมถึงประเด็นความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้น อิหม่ามยุค 4.0 นอกจากจะเป็นผู้ตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี มีความรู้ตามหลักศาสนบัญญัติแล้ว จำเป็นจะต้องเป็นผู้มีความรอบรู้ ไม่ตกยุคและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้คนรุ่นใหม่เกิดความเชื่อถือและศรัทธา เพื่อพัฒนาชุมชนและประเทศชาติให้ก้าวไกลในยุคที่มีกระแสพลวัตโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นในปัจจุบัน

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO
Associated
Schools

นางภรรรณ:

UNESCO Associated Schools Network

เครือข่ายสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจอันดี ระหว่างชาติของยูเนสโก

UNESCO Associated Schools Network: ASPnet

โดย
พิมพ์วิรัชณี เมืองนิล¹

เครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก (UNESCO Associated Schools Network: ASPnet) เป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายสถานศึกษาทั่วโลก โดยยึดเป้าหมายเดียวกัน คือ การสร้างสันติภาพให้อยู่ในจิตใจของเด็กและเยาวชน ซึ่งสมาชิกจำนวนกว่า 11,500 แห่ง จาก 182 ประเทศ ได้ร่วมมือกันดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างการสร้างสันติภาพการเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการยกระดับคุณภาพการศึกษา

ASPnet ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและคุณภาพด้านการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง SDG 4 เป้าประสงค์ที่ 4.7 การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development - ESD) และด้านการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education - GCED)

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ ในฐานะหัวหน้ากลุ่มสารสนเทศต่างประเทศ

UNESCO Associated Schools Network: ASPnet

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Education for Sustainable Development - ESD) มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างและพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นผ่านกิจกรรมทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความท้าทายของโลกในปัจจุบัน วิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างสร้างสรรค์ สร้างคุณค่า ทักษะ ทักษะ และความรู้ ที่จำเป็นต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งสามารถนำความรู้ต่าง ๆ มาช่วยในการตัดสินใจ และสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship Education - GCED) เสริมสร้างให้ผู้เรียนในทุกกลุ่มอายุ ทั้งเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ สามารถเผชิญและแก้ไขต่อสิ่งท้าทายของโลก รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการสร้างสันติภาพ การยอมรับซึ่งกันและกัน และอยู่ร่วมกันได้อย่างปลอดภัย

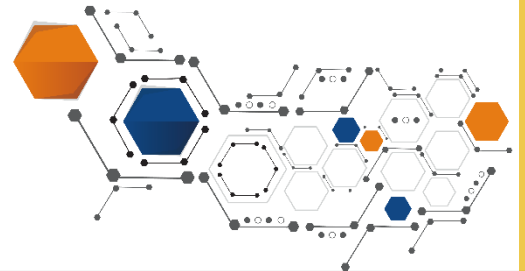
ASPnet ส่งเสริมแนวคิดและค่านิยมของยูเนสโกในเรื่องความเห็นใจซึ่งกันและกัน จริยธรรม วัฒนธรรม และมีติด้านการศึกษาระหว่างประเทศ โดยจุดเด่นของโครงการภายใต้ ASPnet คือ การตระหนักถึงคุณค่าและสิทธิในด้านต่าง ๆ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรม ความเป็นสากลและความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ โดยวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

การดำเนินการของ ASPnet มีทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ ภายใต้การดูแลและประสานงานของสำนักงานใหญ่ องค์การยูเนสโก ณ กรุงปารีส โดยในแต่ละประเทศจะมีผู้ประสานงานระดับชาติซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักเลขาธิการ คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ (ในส่วนของประเทศไทย สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ ตั้งอยู่ที่สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักเรียนจะเป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมในฐานะสมาชิก ASPnet โดยมียูเนสโกและสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติฯ ให้การสนับสนุนการดำเนินการกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การแบ่งปัน ประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ

1. การสร้างสรรค์ (Creating) ASPnet เปรียบเสมือนห้องทดลองทางความคิดที่เน้นนวัตกรรมทางการศึกษา โดยมีการพัฒนา ทดสอบ และนำไปใช้ ตลอดจนส่งเสริมแนวทางการจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติหลักของยูเนสโก

2. การจัดการเรียนการสอน (Teaching & Learning) ASPnet มุ่งพัฒนาศักยภาพ การสอนเชิงนวัตกรรม และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ นักเรียน และขยายไปสู่ชุมชนโดยรอบ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และบูรณาการหลักคิดของยูเนสโกไปสู่การปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับชุมชนของตน และนำไปสู่สาธารณชนต่อไป

3. การปฏิสัมพันธ์ (Interacting) ASPnet เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านการศึกษาได้เข้าถึงและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ แนวปฏิบัติที่ดีกับสถานศึกษา ชุมชน กลุ่มบุคคลผู้กำหนดนโยบาย และสังคมโดยรวม

ปัจจุบันประเทศไทยมีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ จำนวน 128 แห่งที่เป็นสมาชิกของ ASPnet โดยมีการดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนงานของ ASPnet ซึ่งเชื่อมโยงกับข้อพันธกิจของยูเนสโกและวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 เพื่อตอบสนองความท้าทายของโลก อาทิ การเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์และรักษาแหล่งมรดกโลกหรือแหล่งชีวมณฑลซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงสถานศึกษา การปกป้องสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นต้น การจัดการกิจกรรมรณรงค์และการเฉลิมฉลองในโอกาส/วาระสำคัญของโลก การส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ รวมทั้งการจ่ายเยาวชน โครงการแลกเปลี่ยน และการประกวด/แข่งขันในหัวข้อที่น่าสนใจของยูเนสโก เป็นต้น

สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่เว็บไซต์ <https://en.unesco.org> และ www.bic.moe.go.th

บทบาทครู

กับการขับเคลื่อนสถานศึกษา ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

โดย
วสันต์ ปัญญา¹

การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารจัดการโรงเรียน โดยวิธีการดังกล่าวเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ESD) เนื่องจากช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งของนักเรียน ครู และผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้คนในชุมชนด้วย ดังนั้น โรงเรียนเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า

“ ภายในปี 2565 โรงเรียนเมืองกระบี่เป็นโรงเรียนยอดเยี่ยมก้าวไกลด้านเทคโนโลยี มีมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยในยุค Thailand 4.0 มุ่งสร้างพลโลกที่ดี มีวินัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ”

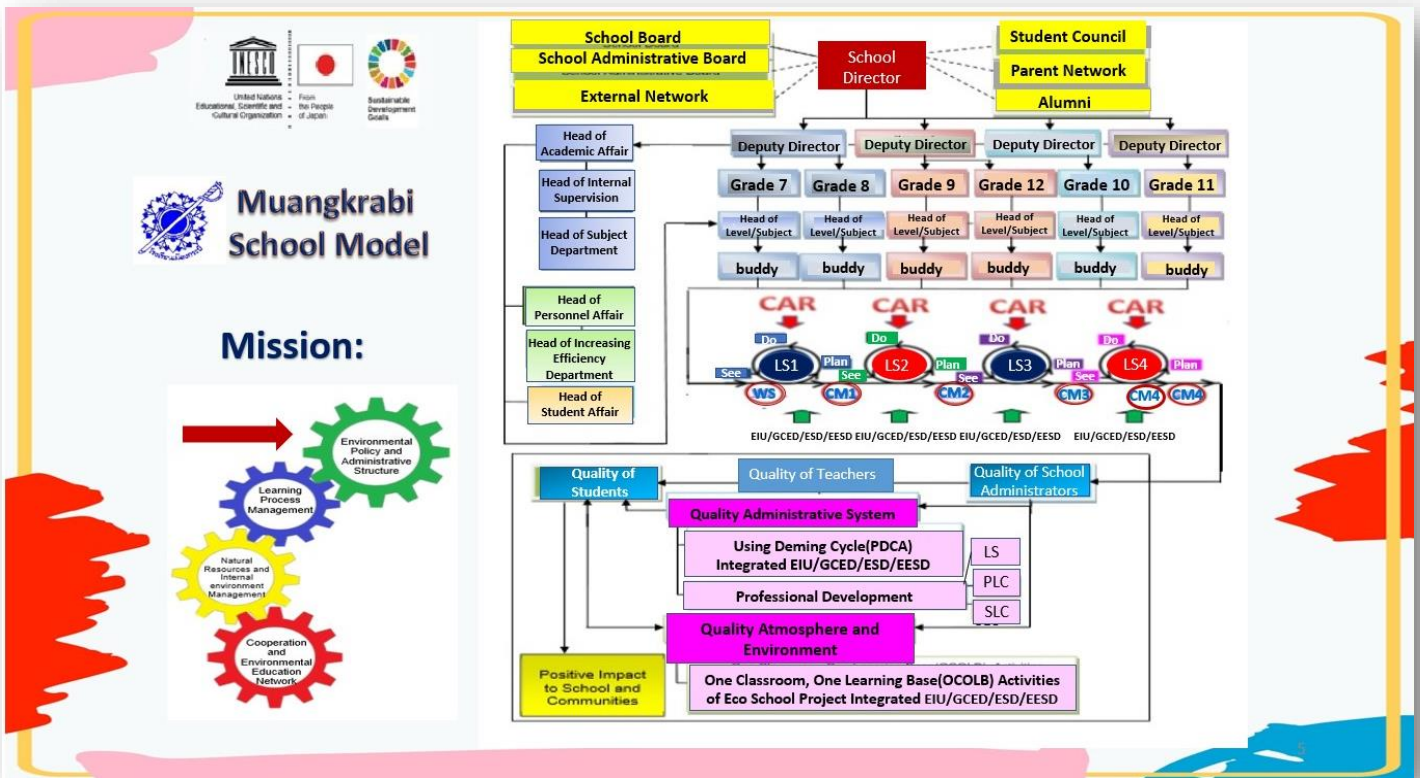
พันธกิจ 4 ด้านในการบริหารจัดการโรงเรียนเมืองกระบี่ ทั้งระบบสู่ความยั่งยืน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ตามข้างต้น มีดังนี้

พันธกิจที่ 1 นโยบายสิ่งแวดล้อมศึกษาและโครงสร้างบริหารจัดการ

โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่บูรณาการ การจัดการเรียนรู้ตามแนวสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยกำหนดงาน สิ่งแวดล้อมศึกษาอยู่ในโครงสร้างของฝ่ายบริหารทั่วไป และเพื่อให้โครงสร้างการบริหารจัดการสอดคล้องกับการพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (Coaching and Mentoring: CMS) ดังภาพต่อไปนี้

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

จากภาพ...ผู้อำนวยการโรงเรียนบริหารจัดการโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียนและเครือข่ายการมีส่วนร่วมภายนอกโรงเรียน บริหารจัดการโรงเรียนผ่านรองผู้อำนวยการโรงเรียน ทั้ง 4 ท่าน 5 ฝ่าย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้งระบบผ่านฝ่าย ระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1

รับผิดชอบฝ่ายกิจการนักเรียนและฝ่ายบริหารงานบุคคล รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รับผิดชอบการปฏิบัติการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2

รับผิดชอบฝ่ายวิชาการ รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และรับผิดชอบการปฏิบัติการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 3

รับผิดชอบฝ่ายบริหารทั่วไป รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รับผิดชอบการปฏิบัติการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกิจกรรมแนะแนว

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 4

รับผิดชอบฝ่ายงบประมาณ รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ รับผิดชอบการปฏิบัติการสอนของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

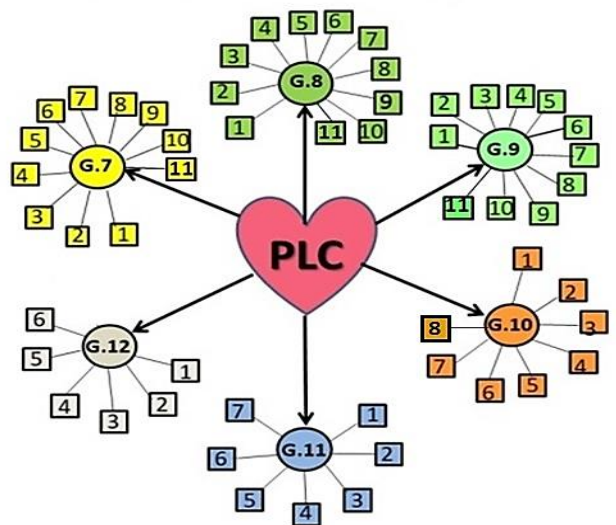
และดำเนินการพัฒนาครูที่ปฏิบัติงานที่ฝ่าย ระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้ระบบการชี้แนะ และการเป็นที่เลี้ยง (CMS) อันเกิดจากการบูรณาการการปฏิบัติงานของ 3 ฝ่าย/งาน ได้แก่ งานนิเทศภายในฝ่ายวิชาการ งานส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ฝ่ายบริหารงานบุคคล และงานระดับชั้นฝ่ายกิจการนักเรียน ให้คุณภาพครูส่งผลไปถึงคุณภาพของนักเรียนและโรงเรียนโดยรวม

พันธกิจที่ 2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้

- 2.1 ปรับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นสิ่งแวดล้อมศึกษา อีกทั้งมีการบูรณาการหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาในแต่ละระดับชั้น ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 2.2 พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning: AL) โดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (CMS) เป็นกิจกรรมการศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson Study: LS) เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) โดยอัตโนมัติ
- 2.3 ครูผู้สอนประจำวิชาจัดการเรียนรู้เชิงรุก (AL) โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (5 Steps Collaborative Learning Process หรือ Collaborative 5 Steps หรือ Co 5 Steps) ในวิชาพื้นฐานและวิชาเพิ่มเติม 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย
 - 1) ขั้นเสนอสิ่งเร้าและระบุดคำถามสำคัญ (Stimulating and Key Questioning Collaboratively)
 - 2) ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง (Searching and Analyzing Collaboratively)
 - 3) ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively)
 - 4) ขั้นสื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively) และ
 - 5) ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบสนองสังคม (Applying and Serving Collaboratively) บูรณาการการลดใช้พลังงาน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดกิจกรรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (AL) โดยใช้ CMS ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

นอกจากนั้น ยังใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ในการจัดกิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One Classroom, One Learning Base: OCOLB) ใน 54 ห้องเรียน 54 ฐานการเรียนรู้ ครูที่ปรึกษาและนักเรียน ร่วมกันจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อลดใช้พลังงาน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ นี้ บูรณาการงาน โครงการ กิจกรรม ตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิ สถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ทั้ง 17 เป้าหมายขององค์การสหประชาชาติ โดยเริ่มที่ SDG4 คุณภาพการศึกษา มีกิจกรรมฐานการเรียนรู้ทั้งในเชิงวิชาการและฐานการเรียนรู้สู่อาชีพ ที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นักเรียนและครูได้ปฏิบัติกิจกรรมนี้ ร่วมกันในห้องเรียนอันเป็นสังคมจำลอง แล้วเรียนรู้การตอบสนองสังคมด้วยการออกไปร่วมกันพัฒนาชุมชนตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) สำรวจและค้นหาประเด็นการเรียนรู้
- 2) หาความรู้ฐาน
- 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์
- 4) เรียนรู้สถานการณ์และกำหนดทางเลือก
- 5) วางแผนจัดการ
- 6) ออกปฏิบัติการ และ
- 7) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมฐานการเรียนรู้ทั้ง 54 ฐาน ปรากฏดังภาพต่อไปนี้

ภาพ...กิจกรรมหนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (One Classroom, One Learning Base: OCOLB) เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

การจัดกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีวินัยในตนเอง มีทักษะชีวิต เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกิดนวัตกรรมจากฐานการเรียนรู้มากมาย ส่งประกวดได้รับรางวัลทั้งในระดับจังหวัด ถึงระดับประเทศ นักเรียนได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนเยาวชนไทยให้ไปร่วมกิจกรรมกับเยาวชนจากประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ณ ประเทศญี่ปุ่น อีกทั้ง นักเรียนยังได้รับรางวัลพระราชทาน ในปีการศึกษา 2560 เป็นครั้งแรกในรอบ 62 ปีของโรงเรียน ส่วนคุณครูนั้น ผลจากการพัฒนาครูโดยใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นที่เลี้ยง (CMS) ส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของงานมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น กิจกรรม OCOLB ทั้ง 54 ห้องเรียน 54 ฐานการเรียนรู้ ครูที่ปรึกษาและนักเรียนจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาในฐานการเรียนรู้ บูรณาการงาน โครงการ กิจกรรมตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ มูลนิธิสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยกระดับเป็นทั้งฐานการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ และฐานการเรียนรู้สู่อาชีพที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อีกทั้ง เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในกลุ่มครูที่ปรึกษากลุ่มครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน นักเรียน รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการ (Stake Holders) ได้เยี่ยมชมกิจกรรม OCOLB ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้คำแนะนำ และเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนรู้ผ่าน (ผ) หรือ ไม่ผ่าน (มผ) และกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการและฐานการเรียนรู้ (Open House and Learning Bases) เมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อชื่นชมผลงานและศักยภาพของนักเรียน อีกทั้งให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาในภาคเรียนและปีการศึกษาต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้นำความรู้จากการปฏิบัติจริงที่โรงเรียนออกไปศึกษาและร่วมพัฒนาชุมชนจนได้รับการยกย่องและได้รับรางวัลในระดับประเทศ

2.4 มีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการโรงเรียนในกิจกรรมเปิดห้องเรียน (Open Class) ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการปีละ 1 ครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูและนักเรียน อีกทั้งให้คำแนะนำในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

พันธกิจที่ 3 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบริหารจัดการผ่านทางงานอาคารสถานที่ ฝ่ายบริหารทั่วไป โดยใช้วงจรแห่งความสำเร็จ PDCA (Deming Cycle) และการดำเนินกิจกรรม “หนึ่งห้องเรียน หนึ่งฐานการเรียนรู้ (OCOLB)” 54 ห้องเรียน 54 ฐานการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบ 7 ชั้นสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้ครอบคลุมทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์ดิน-น้ำ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านการจัดการขยะ ด้านการจัดการน้ำเสีย ด้านการลดการใช้สารเคมี ด้านการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว และด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โรงเรียนเป็นแบบอย่าง หรือ สังคมจำลอง สำหรับนักเรียน ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมและฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อนำไปสู่การลดใช้พลังงาน เพิ่มการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่และตระหนักในการลดใช้พลังงานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การจัดห้องเรียนประจำ

ปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียน

ปรับปรุงห้องฉายภาพยนตร์ (Mini Theater)

ภาพกิจกรรมเปิดห้องเรียนสู่สาธารณะ (Open Class)

พันธกิจที่ 4 การมีส่วนร่วมและเครือข่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา

โรงเรียนบริหารจัดการโรงเรียนโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่าย การมีส่วนร่วมทั้งภายในโรงเรียน และเครือข่ายการมีส่วนร่วม ภายนอกโรงเรียนดำเนินการด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการก่อนการปฏิบัติ (Before Action Review: BAR) ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) และขั้นตอนที่ 3 ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมแล้ว (After Action Review: AAR) โดยเข้าร่วมกิจกรรมเปิดห้องเรียนสู่สาธารณะ (Open Class) ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และกิจกรรมเปิดบ้านวิชาการและฐานการเรียนรู้ (Open House and Learning Bases) เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ขั้นเตรียมการ Before Action Review: BAR

ขั้นเยี่ยมชั้นเรียน Class Visit

ขั้นเยี่ยมชั้นเรียน Class Visit

ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับ After Action Review: AAR

กิจกรรมเปิดบ้านวิชาการ (Open House)

HAPPY SCHOOLS!

A Framework for Learner Well-being in the Asia-Pacific

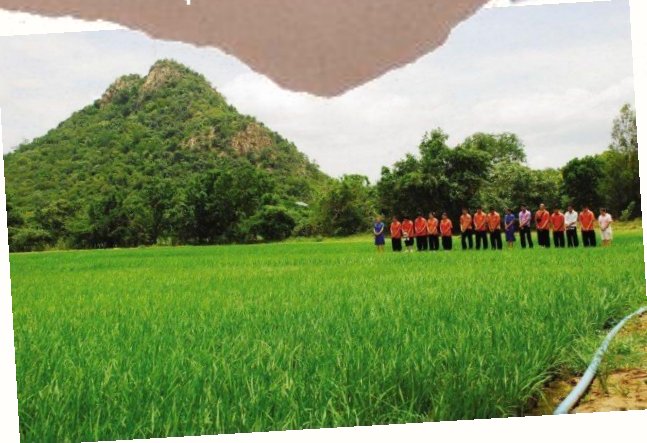
MUANGKRABI SCHOOL
KRABI, THAILAND
WELCOME

การบริหารจัดการโรงเรียนโรงเรียนเมืองกระบี่ ด้วยการปรับกระบวนการบริหารโรงเรียนทั้งระบบสู่ความยั่งยืน โดยใช้กลไก UNESCO Associated Schools Network (ASPnet) ช่วยผลักดันให้เกิดนวัตกรรมและคุณภาพด้านการศึกษา พัฒนาโรงเรียนภายใต้กรอบการดำเนินงานโครงการโรงเรียนแห่งความสุข (Happy School Project) ที่บูรณาการกิจกรรมตามโครงการโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Eco-school) โครงการโรงเรียนสีเขียว (Green School Project) และโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) ซึ่งสามารถสนองตอบต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และส่งผลสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติ โดยเฉพาะเป้าหมาย SDG4 คุณภาพการศึกษา ซึ่งนอกจากจะเกิดคุณภาพที่ครูส่งผ่านไปให้นักเรียนให้มีคุณภาพแล้ว โรงเรียนยังได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศให้ไปเผยแพร่ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

ปรัชญาขอแต่ธุรกิจพอเพียง

จากแนวคิดสู่การสำราญมนุษย์ที่สมบูรณ

โดย
ลัดดา จุลวงค์¹

เมื่อความหมายของคำว่า “มนุษย์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวว่า มนุษย์ คือสัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล มีจิตใจสูง ส่วนมนุษย์ที่สมบูรณ คือ ผู้เพียบพร้อมด้วยความดี เข้าถึงความจริงสัจธรรมและโลก มีความสุขหล่อเลี้ยงเอื้อให้เราเข้าถึงความดีและเข้าถึงความจริง ยิ่งแจ่มแจ้งลึกซึ้งยิ่งทำให้ความดียั่งยืน ซึ่งความดีในที่นี้ ควรเป็นความดีที่ครอบคลุม 3 ด้าน คือ บุคคล สังคมและธรรมชาติ การทำความดีควรแผ่กระจายไปยังคนที่เราไม่รู้จักด้วย ดังนั้น ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ จึงหมายถึง การที่มนุษย์รู้จักใช้สติปัญญา รักษาคุณธรรมต่าง ๆ ไว้ในการดำเนินชีวิต

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหลักคิดในการดำรงชีวิตของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปบนทางสายกลาง รวมถึงการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐาน 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ภายใต้ 2 เงื่อนไข คือ การนำความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงกันด้วยความระมัดระวัง รอบคอบในการปฏิบัติ และการตระหนักว่าการกระทำตลอดจนการตัดสินใจใด ๆ จะต้องปฏิบัติบนพื้นฐานของความมีคุณธรรม เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุขใน 4 มิติ ได้แก่ มิติวัตถุหรือเศรษฐกิจ มิติสังคม มิติสิ่งแวดล้อม และมิติวัฒนธรรม ดังภาพ

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี

จากภาพ สามารถอธิบายได้ว่าพื้นฐานสำคัญของมนุษย์ ประกอบด้วยเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้ ซึ่งต้องมีความรอบรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่นั่นมาใช้ด้วยความรอบคอบ ใช้อย่างระมัดระวัง และการเสริมสร้างจิตใจให้มีคุณธรรม เพื่อเป็นสิ่งที่กำกับความรู้ให้ทุก ๆ การกระทำตั้งอยู่บนครรลองที่ดีงาม โดยมีหลักความพอเพียงในการคิดและตัดสินใจอยู่ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอเหมาะ พอดีกับสภาพของตน (ปัจจัยภายใน) รวมถึงความพอควร สอดคล้องกับภูมิสังคม (ปัจจัยภายนอก) มีเหตุผล หมายถึง การรู้สาเหตุว่าทำไม เพราะอะไร รู้ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและการวางแผน การป้องกันอันตรายหรือปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติ ซึ่งจะนำประชาชนไปสู่ความสุขสมดุลแห่งชีวิตทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอันดีงาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นเพียงการปลูกผัก เลี้ยงไก่ ฯลฯ

เมื่อพิจารณาดูให้ดีจะเห็นว่าความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ถือเป็นเป้าหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเช่นกัน เนื่องเพราะเป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีหลักแห่งเหตุและผลพอประมาณแก่ตน มีการวางแผนแนวทางในการดำเนินชีวิตด้วยสติปัญญาและคุณธรรมความดีงามเพื่อประโยชน์ต่อทั้งบุคคล สังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ควรที่จะได้รับการปลูกฝังตั้งแต่ยังเด็กเพื่อบ่มเพาะหลักคิดหลักปฏิบัติ เพื่อให้เกิดเป็นอุปนิสัยติดตัวต่อไป สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดและขยายผล เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งผู้ถ่ายทอดจะต้องเข้าใจความหมายที่แท้จริงของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยอันดับแรกควรเริ่มจากการปูพื้นฐานความเข้าใจให้กับครู บุคลากรและนักเรียนให้ถูกต้องว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เป็นเรื่องของการเกษตร ปลูกผัก เลี้ยงปลา ฯลฯ เท่านั้น แต่หากในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวนักเรียนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ถอดบทเรียน ก็จะสามารถให้การดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จึงมีเป้าหมายที่มุ่งไปสู่การปลูกฝังหลักแห่งความพอเพียงเพื่อหล่อหลอมให้นักเรียนมีแนวคิดและการปฏิบัติที่จะสร้างสังคมที่ดีงามให้ยั่งยืนติดตัวไปตลอดชีวิต มีการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทั้งด้านจิตใจ ทักษะที่ส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและมีชีวิตที่สมดุล นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาที่บรรจุปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังถูกออกแบบให้บ่มเพาะคุณธรรมอีกด้วย เช่น การมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น ซึ่งในโรงเรียนที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการลงมือปฏิบัติจริง (การตั้งคำถาม วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน) การใช้ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและศาสตร์สากล รวมถึงการพัฒนาทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงล้วนเป็นเรื่องจำเป็น โดยสอนนักเรียนให้คำนึงถึงความพอเหมาะพอดี ใช้เหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองในการตัดสินใจ มีความรอบคอบในการใช้ความรู้และลงมือปฏิบัติโดยมีเป้าหมาย เพื่อความเจริญก้าวหน้าที่สุดของโรงเรียนและชุมชน

ตัวอย่างแนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา

ในการปลุกฝังหลักคิดและปมเพาะพฤติกรรมของความพอเพียงให้กับนักเรียนนั้น เพียงแค่ใช้การสอนในห้องเรียนอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารนำหลักคิดพอเพียงมาบูรณาการร่วมกัน “ทั้งโรงเรียน” (Whole School Approach) โดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทุกกิจกรรมของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการโรงเรียนและความสัมพันธ์กับชุมชน นอกจากนี้ ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองและสมาชิกของชุมชนต้องพร้อมใจที่จะเป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาดังกล่าว เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนที่เอื้อต่อการปมเพาะนักเรียนให้เกิดกระบวนการทางความคิดตามหลักความพอเพียง

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการแปร่งฟัน

เพื่อให้การถ่ายทอดและปลุกฝังให้นักเรียนเกิดความเข้าใจง่ายยิ่งขึ้นว่าเราสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิต ตั้งแต่เรื่องกิจวัตรส่วนตัว การเรียน การทำงาน และอื่น ๆ ผู้เขียนจึงขอยกตัวอย่างกิจวัตรประจำวันของคนเราก็คือการแปร่งฟันโดยยึดหลักการพอเพียง ดังนี้ในการแปร่งฟันนั้นเราควรคำนึงถึงหลักความพอประมาณ (ความพอเหมาะ พอดี พอควร) ว่าเราจะเลือกใช้แปร่งสีฟันแบบไหน ขนาดใด ยาสีฟันชนิดใดหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการแปร่งฟันแบบใดที่เหมาะสมกับสภาพปากและฟันของเรา ใช้เวลาในการแปร่งฟันนานเพียงใดจึงจะทำให้ฟันสะอาด เป็นต้น หลักความมีเหตุผลคือ เราต้องรู้ว่าเราแปร่งฟันเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งในที่นี้ก็เพื่อรักษาสุขภาพปากและฟันให้สะอาดแข็งแรง และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมความพร้อม การวางแผนอย่างรอบคอบ และการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งการแปร่งฟันแต่ละครั้งเราต้องมีการเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับแปร่งฟันและตรวจสอบสภาพการใช้งาน โดยเราต้องมีความรู้ ทั้งในเรื่องวิธีการแปร่งฟันที่ถูกต้อง ช่วงเวลา ระยะเวลาในการแปร่งฟัน และยิ่งอาศัยคุณธรรมในเรื่องการมีวินัยและสติอีกด้วย

หากเราใช้หลักคิดดังกล่าวในการแปร่งฟันก็จะนำไปสู่ความสมดุล 4 มิติ กล่าวคือ มิติวัตถุ เป็นการลดค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นผลจากการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม คุ่มค่า และหากเรามีสุขภาพปากและฟันที่ดีก็จะลดค่าใช้จ่ายการไปพบทันตแพทย์ มิติสังคมคือการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขซึ่งเกิดจากความมั่นใจในตนเองจากการมีสุขภาพปากและฟันที่ดี มิติสิ่งแวดล้อม จากการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และประหยัด อีกทั้งการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ เช่น การใช้เกลือ ใช้ผงถ่าน เพื่อช่วยให้สุขภาพปากและฟันสะอาดแข็งแรงถือเป็นมิติทางวัฒนธรรม ทั้งหมดนี้จึงเป็นเพียงตัวอย่างของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในเรื่องเล็ก ๆ รอบตัว ดังนั้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จึงเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมที่จะส่งผลต่อทั้ง “สมอง (Head) ใจ (Heart) และกายหรือการกระทำ (Hands)” ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งสามารถใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิตและในมุมมองทางการศึกษา ก็คือการพัฒนาสติปัญญา จิตสำนึก และพฤติกรรมนั่นเอง

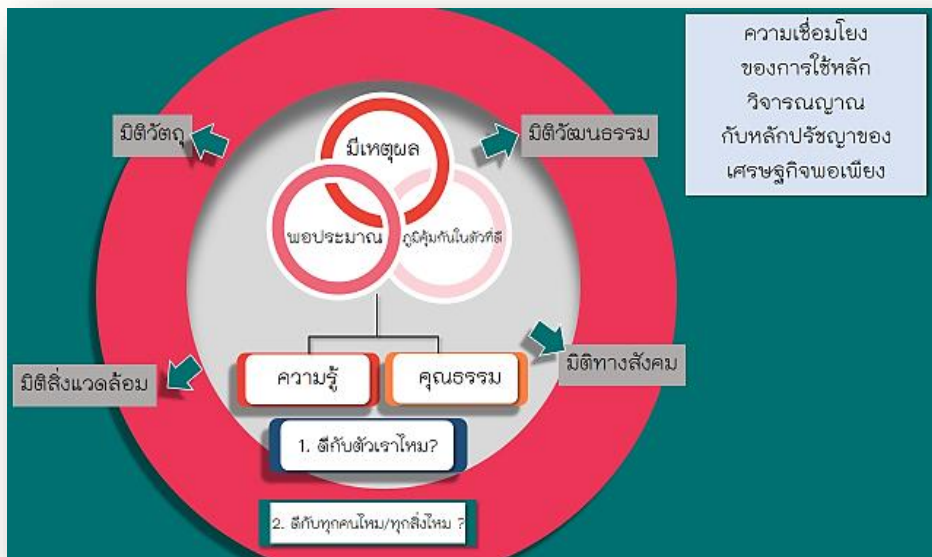

นอกจากนี้ยังมีการปลูกฝังหลักคิดให้กับนักเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจและง่ายต่อการนำมาใช้ ซึ่งสามารถใช้ได้กับบุคคลในทุกวัย กรณีตัวอย่างของโรงเรียนสัตยาไส จังหวัดลพบุรี ดังภาพ

จากภาพ คือหลักการใช้วิจารณ์ตามแนวโรงเรียนสัตยาไส ซึ่งแสดงให้เห็นถึงกระบวนการฝึกให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ ก่อนที่จะลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้รวมถึงความคิด คำพูดด้วย กล่าวคือ นักเรียนจะต้องตั้งคำถาม 2 คำถามทุกครั้งก่อนว่า ข้อที่ 1 สิ่งที่จะทำนั้นดีสำหรับเราไหม ถ้าคำตอบออกมาว่าไม่ดี เขาจะไม่ทำหรือปฏิเสธสิ่งนั้นทันที แม้คำตอบออกมาว่าสิ่งนั้นดี ก็ยังไม่สามารถลงมือทำได้ในทันที เขาจะต้องถามคำถามต่อไปอีกคือ ข้อที่ 2 แล้วสิ่งนั้น

ข้อที่ 2 แล้วสิ่งนั้นมันดีสำหรับทุกคนไหม หากคำตอบออกมาว่าไม่ดี เขาก็จะไม่ทำสิ่งนั้นถึงแม้ว่าจะดีสำหรับตัวเองก็ตาม แต่ถ้าสิ่งนั้นดีกับทั้งตัวเองและดีสำหรับผู้อื่นด้วยก็สามารถทำสิ่งนั้นได้เลย ซึ่งหลักคิดนี้นักเรียนในโรงเรียนจะได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ยังเล็ก ส่งผลให้นักเรียนเกิดสมรรถนะในการคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี หากแต่บางครั้งมักมีคนตั้งคำถามว่าแล้วเราจะทราบได้อย่างไรว่าสิ่งนั้นมันดีสำหรับเราและดีสำหรับทุกคน/ทุกสิ่งหรือไม่ เราจะสามารถใช้เกณฑ์ใดได้บ้างในการนำมาประกอบการคิด วิเคราะห์ เพื่อให้สามารถตอบคำถามเหล่านั้นได้อย่างมีหลักการ โรงเรียนสัตยาไสจึงนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการพิจารณาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังภาพ

ภาพข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของการใช้หลักวิจารณ์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้จากคำถามที่ 1 สิ่งที่จะทำนั้นดีสำหรับเราไหม นักเรียนต้องตอบตัวเองให้ได้ว่าเรามีความรู้ในสิ่งที่จะทำมากน้อยเพียงใดรวมถึงเขาต้องใช้คุณธรรมข้อใดบ้างเพื่อที่จะให้สิ่งนั้นสำเร็จ จากนั้นจึงวิเคราะห์ต่อว่าสิ่งนั้นมีความพอประมาณกับตนเองหรือไม่ แล้วทำไปเพราะเหตุผลใดและหากมีปัญหาเกิดขึ้นในอนาคตเขาจะวางแผนรับมืออย่างไร ซึ่งก็คือการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีนั่นเอง จากนั้นเป็นการหาคำตอบให้กับข้อที่ 2 ที่ว่าสิ่งนั้นดีสำหรับทุกคนหรือทุกสิ่งไหม สิ่งที่เราควรพิจารณาก็คือเมื่อเราทำแล้วจะส่งผลกระทบต่อทั้งมิติวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างไร ซึ่งหากการกระทำนั้น ๆ ส่งผลกระทบต่อมิติต่าง ๆ ในทางลบก็ว่าไม่ควรที่จะทำสิ่งนั้น แต่หากได้คำตอบจากทั้งข้อ 1 และข้อ 2 ว่าดี สิ่งนั้นจึงสามารถยึดถือปฏิบัติได้

หากเราจินตนาการถึงภาพของเยาวชนไทยทั้งแผ่นดิน ที่ได้รับการปลูกฝังหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีปฏิบัติ จนมีอุปนิสัยพอเพียง พัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือสิ่งที่เราไม่อยากจะคาดฝันในอนาคตคงไม่ทำให้ผู้ใหญ่อย่างเราต้องกังวลหรือห่วงใยอีกต่อไป

การบูรณาการวิถีชีวิตชุมชน

มาใช้ในการเรียนการสอน

โดย

ดร. สุทธาทิพย์ ไชยรัตน์¹

เมื่อโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยาได้มีโอกาสเข้าไปร่วมแบ่งปันการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ESD: Rice Project ภายใต้การสนับสนุนจาก UNESCO ACCU

สืบเนื่องจากโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการอยุธยาศึกษา ด้วยจุดประสงค์ให้นักเรียนโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยามีความรักและเห็นคุณค่าในท้องถิ่น ความเป็นอยุธยา ที่มีแหล่งเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการได้หลายเนื้อหาสาระในทุกวัยเรียน

โรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา ได้ออกแบบการเรียนรู้ เรื่อง ข้าว ที่มีประวัติศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่ออดีตสมัยแผ่นดินกรุงศรีอยุธยา คือแหล่งปลูกข้าวที่ยิ่งใหญ่ จึงมีคำขวัญของจังหวัด “ราชธานีเก่า อู่ข้าว อู่น้ำ เลิศล้ำกานท์กวี คนดีศรีอยุธยา” แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ และในสมัยพ่อหลวงภูมิพล ได้เสด็จมาปลูกและเกี่ยวข้าวที่นาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีกทั้งยังมีแปลงนาฝิ่นแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 ข้าวจึงเป็นประวัติศาสตร์ ผูกพันกับกษัตริย์ไทยและชาวอยุธยาอย่างยาวนาน

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับข้าวหลายแห่ง เช่น ศูนย์วิจัยข้าว ที่มีแปลงนาขนาดใหญ่ใช้ทดลองพันธุ์ข้าว เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนได้ครบทุกเส้นทางของชีวิตข้าว

เส้นทางการเรียนรู้เรื่องข้าว

➔ จากคำขวัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา “ราชธานีเก่า อู่ข้าว อู่น้ำ เลิศล้ำกานท์กวี คนดีศรีอยุธยา” มาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้

➔ แหล่งเรียนรู้เกี่ยวข้องกับข้าวในอยุธยา เช่น

ศูนย์วิจัยข้าวอยุธยา

อยุธยาพาววิลเลี่ยน

สวนจิระศาสตร์

แปลงนาสาธิตในโรงเรียน

หลักสูตร
สถานศึกษา

ข้าว
ของพ่อ

สังคมศึกษา
ศาสนาและ
วัฒนธรรม

คำขวัญจังหวัด

สิ่งแวดล้อม

เศรษฐกิจสังคม

ประวัติศาสตร์

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภูมิปัญญา และผู้เชี่ยวชาญที่ได้มาจุดประกายการเรียนรู้ และทำให้นักเรียนเรียนรู้ เข้าใจ จนนำไปทำให้เกิดผลงานได้อย่างน่าอัศจรรย์ นอกจากนี้โรงเรียนยังมีเนื้อที่อีก 16 ไร่ เป็นเสมือนห้องเรียนธรรมชาติขนาดใหญ่ ได้แบ่งพื้นที่เป็นแปลงนาสาธิตให้นักเรียนได้แปลงร่างเป็นชาวนาน้อย เรียนรู้เส้นทางชีวิตของข้าว “กว่าจะเป็นข้าวให้เรากิน” โรงเรียนมีกลุ่มชาวนาน้อย เลือกนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ต่างอำเภอ ที่มีคนในครอบครัวหรือเครือญาติเป็นชาวนา มาร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ฝึกทักษะให้กับกลุ่มชาวนาน้อย เพื่อไปสร้างเครือข่ายชาวนาน้อยของโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยาเพิ่มขึ้น

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

น่านารรส:

นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องข้าวทุกระดับชั้น โดยกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยเรียน ดังนี้

1. **ระดับปฐมวัย** เรียนรู้ เรื่อง ข้าวมาจากไหน ครูพานักเรียนไปดูโครงการปลูกข้าวกินเอง ที่ทุ่งนาของศูนย์วิจัยข้าวอยุธยา ได้เรียนรู้กับชาวนา

2. **ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.3)** เรียนรู้ เรื่อง กว่าจะเป็นข้าวให้เรากิน เรียนรู้จากกลุ่มชาวนาน้อย (พี่ ๆ มัธยม) ชาวนาตัวจริง และภูมิปัญญาที่แหล่งเรียนรู้ ได้รู้จักการเพาะเมล็ดข้าว ปลูกข้าวจนถึงเก็บเกี่ยวและสีข้าวออกจากข้าวเปลือก

3. **ระดับประถมศึกษา (ป.4-ป.6)** เรียนรู้ เรื่องข้าวแปลงร่าง มีภูมิปัญญามาจุดประกายความคิด ให้นักเรียนสร้างผลงานแปลงร่างข้าว เช่น สิ่งประดิษฐ์จากข้าวเปลือก หรือไอศกรีมข้าวทำมือ

4. **ระดับมัธยม (ม.1-ม.3)** เรียนรู้ เรื่อง ผลิตภัณฑ์จากข้าว โดยนำนักเรียนไปเรียนรู้ที่อยุธยาพาววิลเลียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นำข้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น สบู่ล้างมือ ข้าว มีคุณพรทิพย์เจ้าของเป็นวิทยากรฝึกนักเรียนทำและนักเรียนได้ทำโครงการสิ่งประดิษฐ์จากฟางข้าวเป็นกระดาษฟางข้าว เป็นต้น

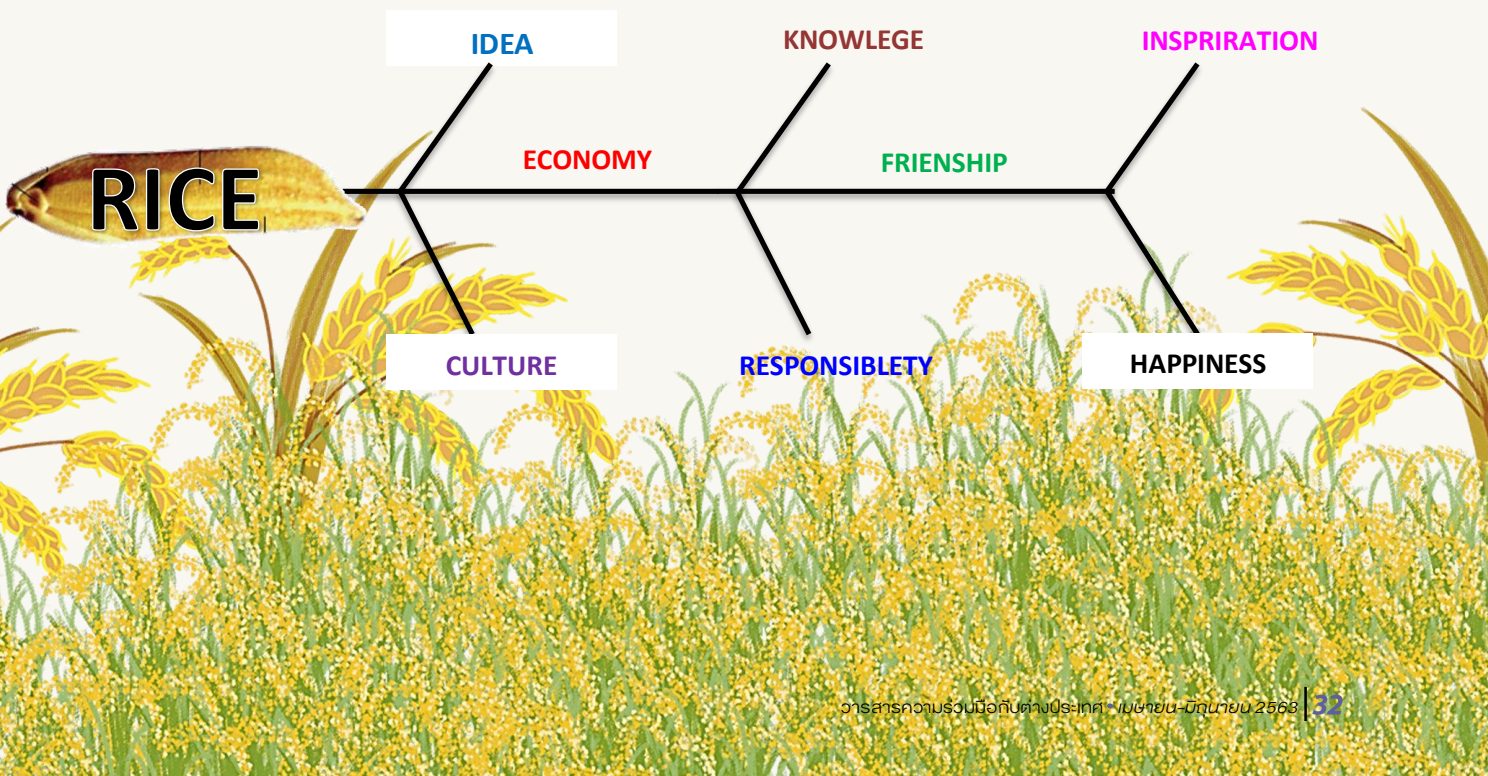
นักเรียนโรงเรียนจิระศาสตร์วิทยามีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ “ชีวิตข้าว” กับโรงเรียน ในเครือข่ายของโครงการ ESD: Rice Project อีก 5 โรงเรียน ในจังหวัดทั้งภาครัฐและเอกชนและโรงเรียนจากประเทศอินโดนีเซีย ที่เดินทางมาอยู่กับนักเรียนจิระศาสตร์ 5 วัน (จำนวน 3 ครั้ง) รวมทั้ง VDO Conference กับนักเรียนจากประเทศญี่ปุ่น

โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจาก UNESCO ACCU (Asia Pacific Center for UNESCO) ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน (Education for Sustainable Development) จัดค่ายเยาวชน Youth Camp On ESD Rice Project

ความภาคภูมิใจที่โครงการข้าวของโรงเรียนจิระศาสตร์ได้มีโอกาสเผยแพร่ แบ่งปัน เรื่องราวดี ๆ ของการจัดการเรียนรู้บูรณาการวิถีชีวิตชุมชน ขอขอบคุณโครงการดี ๆ ESD: Rice Project ภายใต้การสนับสนุนจาก UNESCO ACCU ขอขอบคุณกระทรวงศึกษาธิการที่เลือกผลงานของโรงเรียนจิระศาสตร์ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ ขอขอบคุณแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา ผู้ใหญ่ใจดีในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่ให้อีกการร่วมเติมเต็มความรู้ ความเข้าใจ ทำให้นักเรียนมีความสุข และสนุกกับการเรียนรู้

ESD Rice Project.....More than just growing rice

โรงเรียนโอกาสที่สอง ในมอนทรีออล

โดย ลิน เฟรเชต์ ผู้สื่อข่าวแคนาดา
แปลโดย เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์

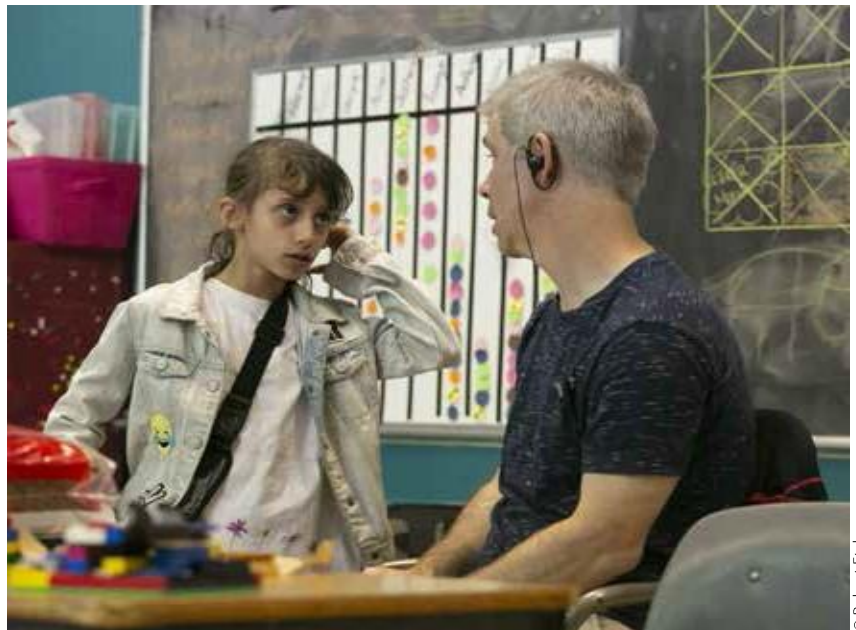
ภาพวาดที่แขวนอยู่บนผนังก่ออิฐและ
ตู้ล็อกเกอร์เก่าคร่ำคร่าทำให้ศูนย์บูรณาการ
ทางวิชาการแห่งนี้ดูเหมือนโรงเรียนทั่วไป
เมื่อเปิดห้องเรียนเข้าไปจะเห็นโต๊ะตั้ง
เรียงรายเป็นแถวเป็นแนวหันหน้าไป
ทางกระดานดำ จากแปดโมงเช้าเป็นต้นไป
นักเรียนจะพากันเหยียบย่ำบันไดกว้าง
ที่ทอดไปสู่ ชั้น บน เสียง ดัง ตึง ตึง ตึง
ท่าว่าการเปรียบเทียบก็จบลงแค่ตรงนี้

นี่เป็นเพราะโรงเรียนแห่งนี้ซึ่งตั้งอยู่ในย่าน
โรสมองต์ได้เปิดต้อนรับนักเรียนที่มีความ
เปราะบาง หรือนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ หรือมีปัญหาทางด้านจิตใจ
มานานเกือบ 50 ปี นักเรียนส่วนใหญ่
มีภูมิหลังแสนยุ่งเหยิงและมีประวัติ
ครอบครัวซับซ้อน บางคนก็เคยทำผิด
กฎหมาย นักเรียนอายุ 6-18 ปีหลายคน
มีอดีตยากลำบากในโรงเรียนที่พวกเขาเคย
เข้าเรียน พวกเขาล้มเหลวในการเรียน
โดนไล่ออกซ้ำแล้วซ้ำเล่า หรือไม่ก็ถูกผลักไส
ให้ไปนั่งหลังห้องเรียนในโครงการพิเศษ
สำหรับนักเรียนที่มีปัญหา การเข้ามาเรียน
ที่ศูนย์ CIS จึงเป็นการเริ่มต้นใหม่สำหรับเด็ก
พวกนี้บนพื้นฐานที่แตกต่างไป
อย่างสิ้นเชิง

ปลายเดือนมิถุนายน หนึ่งสัปดาห์ก่อน
ปิดเทอมฤดูร้อน บรรยากาศเต็มไปด้วย
ความกดดัน นักเรียนชั้นประถมปีที่หกกำลัง
เตรียมตัวสอบวิชา "จักรวาลทางสังคม"
วิชาที่สอนในระดับประถมและมัธยมศึกษา
ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมประวัติศาสตร์สังคม
และการเมืองของรัฐควิเบก เด็ก ๆ ต่างนั่ง
ยุกยิกอยู่ไม่เป็นสุข

เกนียา อัลวาราดิ-ลารา ครูสาวของพวกเขา
แจ้งว่าข้อสอบจะเน้นไปที่ทศวรรษ 1920
ในวัฒนธรรมตะวันตก และยุคเบบี้บูม
(ช่วงที่มีอัตราการเกิดของประชากร
เพิ่มสูงมาก ซึ่งเป็นคำที่ใช้อธิบายการเพิ่ม
ของประชากรอย่างมีนัยสำคัญในสหรัฐ
อเมริกาและภูมิภาคอื่น ๆ ของโลกหลัง
สิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง)

ต้องบรรลุผลสำเร็จทางการศึกษาทั้ง ๆ ที่นักเรียนผ่านการเรียนการสอน
ในรูปแบบดั้งเดิมและล้มเหลวมาแล้ว นี่คือการท้าทายที่บรรดาครูใน
ศูนย์บูรณาการทางวิชาการหรือ CIS ณ นครมอนทรีออลของแคนาดา
ต้องเผชิญอยู่ทุกวัน ด้วยเหตุที่โรงเรียนซึ่งใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นสื่อการสอนแห่งนี้
รับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนและเส้นทางการศึกษาไม่ราบรื่น การได้รับความ
ไว้วางใจจากนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำให้สำเร็จก่อนการเรียนรู้อะไร
วิชาใด ๆ

© Robert Etchevery

เสียงกึกกักเบา ๆ ดังมาจากห้องเรียนข้าง ๆ
เจ้าหน้าที่ของศูนย์ 2-3 คนซึ่งติดต่อบริการ
กันด้วยเครื่องรับส่งวิทยุ ตรงดังมา
ที่ห้องเรียน และพร้อมจะเข้าไปให้
ความช่วยเหลือ ภายในห้องเรียน พวกเขา
ช่วยกันทำให้เด็กหนุ่มที่ซุกกักแหว่งสบ
สติอารมณ์ลงได้แล้ว เด็กหนุ่มเอนตัวลงนอน
บนพุกเล็ก ๆ ห่างจากนักเรียนคนอื่น ๆ
โดยมีเจ้าหน้าที่สองคนอยู่กอดเขาเพื่อคอย
ปลอบโยน

ลูก พูแมร์ นักการศึกษาซึ่งทำงานที่ศูนย์ CIS
มานานถึง 28 ปี ให้คำแนะนำแก่ฟลอรา
การรับฟังและการเข้าใจความรู้สึกเป็นกุญแจ
สำคัญในการสร้างความไว้วางใจกับนักเรียน

ถูกผลักไสจากโรงเรียนนี้ไปโรงเรียนอื่น

การระเบิดอารมณ์แบบนี้เกิดขึ้นบ่อย ๆ
โดยเฉพาะในช่วงปลายปี “เด็กหนุ่มสาว
พวกนี้หลายคนจะเกิดอาการโหยหา
ความผูกพัน” อีซาเบล ซุยยาร์ด ครูใหญ่
ผู้สอนที่โรงเรียนแห่งนี้มา 17 ปีกล่าว
“พอใกล้จะปิดเทอม นักเรียนจะวิตกกังวล
กันมาก เพราะพวกเขาไม่รู้ว่าจะต้องเจอกับ
อะไรและกลัวการต้องพراقจากครู
ของพวกเขา”

เด็กหนุ่มสาวบางคนซึ่งถูกผลักไส
จากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง
และจากครอบครัวนี้ไปยังครอบครัวนั้น
ต่างโหยหาความรักอย่างมากแล้ว

ช่วงหยุดพักกับนักเรียน เมลานี เบลองเช
ในห้องเรียนแต่ละห้องจะมีผู้เชี่ยวชาญคอยช่วย
ครูจัดการกับอารมณ์ของนักเรียน

ครูที่ศูนย์นี้ต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันทั้งในเรื่องพฤติกรรม ความตึงเครียดทางอารมณ์ และความรุนแรง จนบางครั้งต้องมีตำรวจเข้ามาช่วยด้วยอีกแรง หากว่าโรงเรียนดูใหญ่เกินไปสำหรับนักเรียน 84 คนที่รับเข้ามานั้นเป็นเพราะพฤติกรรมที่ไม่อาจคาดเดาได้ การส่งเสียงตะโกนโหวกเหวก และการชกต่อย ไม่เอื้ออำนวยให้โรงเรียนใช้สถานที่ร่วมกับนักเรียนอื่น ๆ ทั่วไปได้

การทำงานที่ศูนย์ CIS ต้องการองค์กรที่มีพื้นฐานมั่นคง นอกจากครูใหญ่ ยังมีนักสังคมสงเคราะห์ ครูและนักการศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษอีก 12 คนรับผิดชอบดูแลโรงเรียนพิเศษในรัฐควิเบกแห่งนี้ ในขณะที่มีครูหรือครูฝึกสอนหลายคนซึ่งมาพร้อมกับความคิดที่จะช่วยเหลือเด็ก ๆ แก้ปัญหาของพวกเขา ออกจากโรงเรียนไปอย่างสับสนงุนงงหลังสอนได้ไม่กี่เดือน

อิลวาราโต-ลารา ยอมรับว่าเธอมีความทรงจำอันเจ็บปวดในปีแรกที่เข้ามาสอนในโรงเรียนนี้ “ชั้นเรียนของฉันมีนักเรียนจากชั้นมัธยมหนึ่ง 16 คน (เทียบเท่าเกรดเจ็ดในรัฐควิเบก) ซึ่งล้วนแต่เป็นกรณียากมาก ๆ ทั้งสิ้น ในโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนรูปแบบเดิมก็ถือว่าเป็นวัยที่ยากลำบากอยู่แล้ว แต่กับเด็กกลุ่มนี้ ฉันต้องเผชิญกับการดูถูก การทำร้ายร่างกาย และการชกต่อยอีกด้วย ฉันร้องไห้บ่อยมากและรู้สึกว่าคุณเองตกเป็นเป้าของการดูแคลน จนนอนไม่หลับ”

แต่เมื่อเวลาผ่านไป อิลวาราโต-ลาราพบวิธีจัดการกับนักเรียนที่ต้องดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเหล่านี้ “ความเพียรพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์กับเด็ก ๆ ทำให้ฉันเอาชนะความท้าทายทั้งหมดได้” เธอบอก “เราต่างปลุกฝังความเคารพนับถือในกันและกันและกันตามเวลาที่หมุนผ่านไป ปัจจุบันสำคัญอีกประการหนึ่งคือผู้อำนวยความสะดวกไว้ว่างใจฉัน เวลาที่ฉันทนต่อไปอีกไม่ไหว ท่านจะสนับสนุนให้ฉันลาพักหนึ่งวัน เพราะว่าการดูแลตัวเองก็เป็นเรื่องสำคัญ”

โรซาน แกงกิง-ฮูเลอ ซึ่งสอนที่ศูนย์ CIS มานาน 10 ปีเรียนรู้ที่จะจัดการกับอารมณ์รุนแรงต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน เธอรักงานสอนของเธอและนักเรียนก็รักเธอ เธอไม่มั่นใจในเรื่องนี้เพียงครั้งเดียวในวันที่สี่ของเธอหักจากเหตุการณ์ชกต่อย “ตอนที่สอนระดับมัธยม ฉันเคยมีกลุ่มลูกศิษย์เป็นเด็กเร่ร่อน ดิตยา และมีอาการผิดปกติทางจิตวิธีเดียวที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือพวกเขาได้คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพบนพื้นฐานแห่งความไว้วางใจ คุณต้องบริสุทธิ์ใจและให้คำมั่นสัญญาที่จริงจังต่อพวกเขา” เธอกล่าว

ความจริงใจ ความไว้วางใจ ความเคารพนับถือ การเข้าอกเข้าใจ ถ้อยคำเหล่านี้ครูและนักการศึกษาที่ศูนย์ CIS มักจะพูดซ้ำไปซ้ำมาอยู่บ่อย ๆ เพราะหากไม่มีสัมพันธ์ภาพที่สร้างขึ้นมาจากความอดทนอดกลั้นกับนักเรียนเหล่านี้แล้ว ก็คงจะไม่มีอะไรที่เป็นไปได้

“คุณไม่สามารถเข้าถึงนักเรียนที่เป็นโรคพฤติกรรมต่อต้าน (Oppositional Defiant Disorder: ODD) ในแบบเดียวกันกับที่คุณเข้าถึงนักเรียนที่มีภาวะผูกพันผิดปกติได้ แต่ไม่ว่าในกรณีใดคุณต้องมีความมั่นใจก่อน

หากนักเรียนหยาบคายกับผม ผมต้องมองข้ามมันไป มีเด็กอยู่คนหนึ่งไม่สามารถแสดงความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดได้อยู่หลายวันที่เดียว ผมต้องใช้เวลากับเขา ระยะเวลาหนึ่ง เด็กที่แสดงพฤติกรรมอยู่น้ำลายหรือขบกัดเป็นเด็กที่พยายามจะบอกอะไรบางอย่างกับผม” ลูค ฟูแอมร์ นักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษอธิบาย เขาสอนที่โรงเรียนแห่งนี้มา 28 ปีแล้ว และบทบาทของเขาคือช่วยเหลือเยาวชนให้สามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเอง

ครูที่ศูนย์ CIS ทุกคนล้วนผ่านการฝึกอบรมด้านการศึกษาพิเศษตลอดระยะเวลาสี่ปีในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นความชำนาญพิเศษในการเตรียมความพร้อมพวกเขาให้สามารถสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จุดประกายความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ขึ้นอีกครั้ง

ครูจะได้รับการฝึกอบรมให้สามารถระบุความผิดปกติบางอย่างได้ และเอาใจใส่จังหวะในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องในการอ่าน รวมทั้งวิธีบริหารจัดการในห้องเรียน แต่ไม่ใช่ว่าจะเรียนรู้ทุกอย่างได้ในมหาวิทยาลัย การกระตุ้นความกระหายที่จะเรียนรู้ในเยาวชนซึ่งเคยมีความสัมพันธ์ไม่ราบรื่นกับระบบโรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ด้วยเช่นกัน

“ตอนที่ฉันมาถึง” อัลลาราโด-ลารา เล่า “ฉันมีเพียงกระดาษดำ ซอล์ก และหนังสือเท่านั้น แล้วฉันจะทำอย่างไรได้กับของพวกนี้? ฉันรู้ว่าฉันจะสอนหนังสือที่นี่เหมือนอย่างที่สอนในโรงเรียนปกติทั่วไปไม่ได้” เธอจึงยืมเครื่องฉายภาพจากพี่ชายและขอแล็ปท็อปจากครูใหญ่ จากนั้นก็เตรียมการเรียนการสอนแบบสร้างปฏิสัมพันธ์ หัวใจที่ศรัทธาและภาพถ่ายมาเสริมการสอน ซึ่งทำให้เธอประสบความสำเร็จในการดึงดูดความสนใจของนักเรียน “ฉันไม่ต้องบริหารจัดการชั้นเรียนอีกต่อไป ฉันบูรณาการวิธีนี้ในแต่ละวิชา และแจกดินสอให้นักเรียนไว้จดบันทึก ปรากฏว่าฉันได้ผล!” เธอกล่าวอย่างกระตือรือร้น

เอ็มมา ซุยยาร์ด-ซินเตร่า เป็นครูผู้สอนมาสามปีและกำลังจะได้รับปริญญาในสาขาการศึกษาพิเศษ เธอเพิ่งมาสอนที่ศูนย์ CIS เพียงไม่กี่เดือนเท่านั้น เธอจะคิดนอกกรอบทุกครั้งที่มีโอกาสด้วยการใช้เกมการศึกษาเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างเช่น เมื่อต้องการส่งเสริมให้นักเรียนชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เธอจะจัดให้มีการขายเค้กและน้ำมะนาวนอกโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับเรื่องเศษส่วน

การบำบัดด้วยสัตว์เลี้ยงซึ่งพัฒนาขึ้นมาด้วยความช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ ก็เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการบำบัดของโรงเรียน มีการนำสัตว์เลี้ยงหลายชนิดมาไว้ในห้องเรียน เช่น พวกหนูตะเภาสำหรับกลุ่มเด็กอายุน้อยที่สุด หนูสามตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่ง และเพอร์เรตกับกระต่ายสำหรับนักเรียนมัธยมปีที่หนึ่ง วันที่มีการบำบัดด้วยสัตว์เลี้ยงจะจัดขึ้นพร้อมกับมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมด้วยเพื่อช่วยเหลือนักเรียนบางคนในการสื่อสาร อย่างเช่น เด็กที่อายุน้อยบางคนเรียนรู้ที่จะกล้าแสดงออกมากขึ้นเมื่อสุนัขเชื่อฟังคำสั่งของพวกเขา

“วิธีเดียวที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือพวกเขาได้คือ การสร้างสัมพันธภาพบนพื้นฐานแห่งความไว้วางใจ คุณต้องบริสุทธิ์ใจและให้คำมั่นสัญญาที่จริงใจต่อพวกเขา”

ความพยายามเหล่านี้กำลังประสบความสำเร็จ แอนดรูว์วัย 15 ปีซึ่งถูกไล่ออกเมื่อจบชั้นประถมได้เข้าร่วมกลุ่มการจัดการความโกรธอยู่หลายครั้งจนกระทั่งเขารู้สึกดีขึ้น “ผมเป็นคนหุนหันพลันแล่น เวลาโกรธผมจะทำดีทำต่อไปทั่ว แต่ที่ศูนย์ CIS พวกครูช่วยผมให้วิธีเปลี่ยนแปลงตัวเอง” เขากล่าว

คำยืนยันของเขาสะท้อนให้เห็นในกรณีของโซเอเวีย 12 ปี “ผมมีปัญหาเรื่องพฤติกรรม ที่โรงเรียนเก่า ผมมักจะมีเรื่องชกต่อยอยู่ตลอดเวลา แต่ที่ศูนย์ CIS จะมีคนคอยควบคุมดูแลเราเวลามีเรื่องวิวาทกัน”

งานที่ต้องใช้ความอดทนกับนักเรียนเพื่อช่วยพวกเขาให้กล้าแสดงออกและจัดการกับความก้าวร้าวของตัวเองทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ “ตอนแรกฉันรู้สึกว่ามันสอนไปก็ไร้ประโยชน์” อัลลาราโด-ลารา อธิบาย “ฉันคิดว่านักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรมมากเกินกว่าจะพัฒนาด้านวิชาการได้ แต่ความจริง เด็ก ๆ ก้าวหน้าไปไกลมากในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ มีวิธีการสอนมากมายที่แตกต่างกันไป”

“นักเรียนที่มาเรียนที่นี่ยิ่งอายุน้อยเท่าไรเด็ก ๆ ก็ยิ่งจะประสบความสำเร็จในการกลับไปยังโรงเรียนกระแสหลักมากขึ้นเท่านั้น” ซุยยาร์ดกล่าว ครูใหญ่ของศูนย์แห่งนี้ยังยกกรณีของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จหลังออกจาก CIS เช่น สเตฟานีซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการสื่อสาร และนักเรียนอีกคนที่ได้เข้าร่วมทีมบาสเกตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา “เราไม่จำเป็นต้องตั้งเป้าหมายให้ทุกคนได้ศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย” เธอกล่าวเน้น “สิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนคือการบรรลุเป้าหมายของตนเองอย่างพึงพอใจ การนำพาพวกเขาไปสู่ชีวิตวัยผู้ใหญ่ได้นั้น มันมีความหมายมากพอแล้ว”

ปาสกาล มงต์กัลล์ นักสังคมสงเคราะห์ (ซ้าย)
และครูเอ็มมา ซุยยาร์ด-ซินเตร่า
ใช้ความละเอียดอ่อนเป็นพิเศษ
ช่วยกันทำให้นักเรียนสงบลง

© Robert Etchevery

โมฮัมเหม็ด ซิดิเบย์: บทบาทของครู คือ พื้นฟูความไว้วางใจของเด็ก ให้คืนกลับมา

© Stefanie Glimski/AFP

สัมภาษณ์โดย อักเนส บาร์ดง (ยูเนสโก)
แปลโดย พิศวาส ปทุมตรังษี

คุณถูกฝึกให้เป็นทหารเด็กตั้งแต่ตัวกะเปี้ยก
แล้วคุณไปโรงเรียนได้อย่างไร?

พิธีปลดประจำการทหารเด็กจากกองทัพ
ในฮัมบิโอะ ซูดานใต้ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2018
คาดการณ์ว่ามีเด็กมากกว่า 250,000 คนทั่วโลก
ที่ถูกดึงไปทั่วทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อม
กับความขัดแย้งที่ใช้กำลังอาวุธ

เป็นเด็กกำพร้าเมื่ออายุได้ 5 ขวบ โมฮัมเหม็ด ซิดิเบย์จึงกลายเป็นทหารเด็ก ในช่วงสงครามกลางเมืองของเซียร์ราลีโอน และมีชีวิตรอดมาได้เพราะโรงเรียนเขาเป็นกระบอกเสียงที่ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเรื่องการศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมของโครงการพันธมิตรโลกเพื่อการศึกษา (*The Global Partnership for Education*) โมฮัมเหม็ดเล่าเรื่องที่เขาเป็นหนี้บุญคุณคุณครูท่านหนึ่งที่อยู่ถึงจิตใจของเขา

ในปี 2002 หนึ่งปีก่อนสงครามในเซียร์ราลีโอนจะยุติลง ผมได้อยู่ในโครงการปลดอาวุธ ปลดประจำการ และบูรณาการทหารเด็กขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ) ตอนนั้นผมอายุเกือบจะ 10 ขวบ แต่ยังไม่เคยเข้าโรงเรียน ผมรู้้อย่างเดียวคือ วิธีบรรจกระสุนปืนอาก้า 47 แต่ยูนิเซฟก็จัดหาหนังสือดินสอและอุปกรณ์การเรียนให้โรงเรียนประถมของผม เพื่อสร้างความมั่นใจว่าผมจะต้องได้รับการศึกษาแน่นอน ถ้ายูนิเซฟไม่เข้ามาช่วยเหลือตรงนี้ ร้อยทั้งร้อยชีวิตของผมย่อมจะแตกต่างจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การไปโรงเรียนช่วยกระตุ้นความอยากรู้ของผม และเจ้าความอยากรู้อยากเห็นนี้ก็ยังเป็นแรงผลักดันผมมาจนถึงทุกวันนี้

หลังจากที่คุณต้องผ่านชีวิตในสงครามมานาน
วันแรก ๆ ในโรงเรียนของคุณเป็นอย่างไรบ้าง?

ผมรู้สึกเหมือนคนหลงทางตอนที่นั่งอยู่ในห้องเรียนวันแรก ผมหดหู่ใจเพราะรู้สึกว่าจะไม่ใช่ที่ทางของผม ที่สำคัญคือผมรู้สึกโดดเดี่ยวเด็กส่วนใหญ่ในโรงเรียนพออายุ 10 ขวบ ก็สะกดชื่อตัวเองได้ อ่านเขียนและนับเลขได้แล้ว ผมรู้สึกอายเพื่อน ๆ และรู้สึกว่าพวกเขาไม่ต้อนรับผม แต่ผมก็ทนอยู่ไม่ใช่เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา หากเป็นเพราะว่าโรงเรียนคือที่ที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับผมในตอนนั้น

สัมพันธ์ระหว่างคุณกับบรรดาครู เป็นอย่างไรบ้าง?

การที่ผมโตมาในช่วงสงคราม ทำให้ผมไม่ไวใจพวกผู้ใหญ่ เมื่อต้องคลุกคลีกับพวกเขา เป้าหมายอย่างเดียวของผมก็คือ การทำให้เด็กที่สุดเพื่อไม่ให้เป็นที่สนใจ การที่ไม่มีใครมองเห็นเป็นวิธีเดียวที่จะอยู่รอดได้ในสงครามกลางเมือง ช่วงแรกสัมพันธ์ภาพระหว่างผมกับครูส่วนใหญ่ก็ไม่สู้จะดีนัก ความโกรธแค้นของพวกครูที่ต้องสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างในช่วงสงคราม ประกอบกับความคับข้องใจในสิ่งที่ผมสูญเสีย และความหวาดกลัวพวกผู้ใหญ่ทำให้ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างยากลำบาก จนผมเกือบจะยอมแพ้เหมือนกัน

คุณจำครูคนไหนได้เป็นพิเศษหรือไม่?

ถ้าคุณเป็นนักเรียนหนึ่งใน 80 คนของโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ในชุมชนแออัด คุณก็จะเป็นเพียงใบหน้าเดียวที่จมหายไปในหมู่ผู้คน แต่มีครูผู้หญิงคนหนึ่งประทับใจผมไม่รู้ลืม ครูมีความพิเศษด้วยหลายเหตุผล ในฐานะเด็กไร้บ้าน ผมจึงไม่มีอาหารกลางวันกิน บางครั้งบางครั้งครูก็เอาอาหารกลางวันมาแบ่งปันกับผม ตอนเรียนในห้องครูก็ไม่เรียกผมมาที่กระดานดำ เพราะครูรู้ว่าผมอ่านหนังสือไม่ออก แล้วเพื่อน ๆ จะหัวเราะเยาะผม

จากนั้นครูก็พูดความคิดดี ๆ โดยจับให้ผมนั่งคู่กับเด็กผู้หญิงที่เก่งที่สุดในห้อง ซึ่งกลายเป็นตัวเตอรืของ ผม แม้ว่าครูจะรู้ว่าชีวิตนอกห้องเรียนผมเป็นยังไง แต่ครูก็ยังถามไถ่ความเป็นอยู่ผมทุกวัน และเมื่อครูรู้ว่าผมไม่ปลื้มโรงเรียน ครูก็ฉลาดพอที่จะไม่บังคับผม อันที่จริงครูพยายามอย่างดีที่สุดที่จะทำให้ผมรู้สึกปลอดภัย ครูรู้ว่าถ้าผมรู้สึกดี ผมจะมาโรงเรียนสม่ำเสมอ และครูก็คิดถูก เจตคติแบบนี้แหละที่ทำให้ผมรู้ว่านี่คือครูที่ดี

คุณคิดว่าครูควรจะทำอย่างไร ที่ต้องทรมานกับความบอบช้ำทางจิตใจอย่างไร?

สงครามทั้งหลายต้องยุติลงเสมอไม่วันใดก็วันหนึ่ง แต่บาดแผลที่มันทิ้งไว้กับผู้คนทั้งหญิงและชายจะคงอยู่กับพวกเขาไปชั่วชีวิต ครูคือสถาบันที่จะช่วยซ่อมสร้างสังคมให้ฟื้นกลับคืนมาได้ งานของครูไม่เพียงแต่ส่งผ่านความรู้ แต่ทว่ายังต้องทำให้เด็ก ๆ รู้สึกปลอดภัยจริง ๆ ครูต้องเข้าใจว่าเด็ก ๆ อย่างผมมาจากโลกที่นอกจากผู้ใหญ่จะไม่สามารถปกป้องเด็กได้แล้ว แต่ผู้ใหญ่ยังพวกรอเอาวัยเด็กและความไร้เดียงสาไปอีกด้วย เมื่อเด็ก ๆ เดินเข้าห้องเรียน สิ่งแรกที่พวกเขาเห็นไม่ใช่ครู แต่เป็นผู้ใหญ่ที่พร้อมจะแสวงประโยชน์จากเด็กอีกแล้ว ดังนั้นบทบาทของครูคือ ฟื้นฟูความไว้วางใจของเด็กให้คืนกลับมา ช่วงแรกเด็กอย่างพวกเราไปโรงเรียนไม่ใช่เพราะต้องการเรียนรู้หรืออยากโตเป็นพลเมืองดี ตอนนั้นบางครั้งผมแค่ต้องการให้มีใครสักคนมานั่งอยู่ข้าง ๆ ผม

เราจะช่วยให้ครูรับมือกับปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร?

จำเป็นต้องมีทรัพยากรเสียก่อน บรรดาครูที่ทำงานอยู่ในเขตสงครามหรือในภูมิภาคช่วงภายหลังความขัดแย้งมักจะไม่ได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมในความเป็นจริง งานส่งผ่านความรู้มีความสำคัญน้อยกว่าการทำให้เด็ก ๆ มาโรงเรียน จนจบปีการศึกษา หากครูไม่สามารถกระตุ้นให้เด็กมาโรงเรียนได้ ก็ไม่ใช่เพราะครูขาดจินตนาการ แต่เป็นเพราะการรักษาระเบียบวินัยกลายเป็นเรื่องที่สำคัญกว่า นี่คือเหตุผลที่ว่าครูจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะเรื่องการอบรมที่เหมาะสม เพื่อแสดงบทบาทครูอย่างเต็มที่กับเด็ก ๆ ที่บอบช้ำทางจิตใจ

© permission provided by The MY HERO Project (myhero.com)

ภาพนี้คือไมฮัมเหม็ด ซิดิเบย์จากภาพยนตร์สั้นเรื่อง “การสอนสันติภาพ” (Teaching Peace) ซึ่งกำกับโดยโครงการ My Hero องค์การการศึกษาที่ไม่แสวงผลกำไรซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ในสหรัฐอเมริกา

จัดฝึกอบรมให้ครูผู้ดูแลเด็กซึ่งบอบช้ำทางด้านจิตใจ

เด็กผู้ต้องโยกย้ายถิ่นฐานและเด็กผู้ลี้ภัยที่อยู่ในวัยเรียนจำนวนมากต้องทุกข์ทรมานผ่านประสบการณ์ร้ายแรงจนบอบช้ำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นก่อนย้ายบ้าน ในช่วงเวลาเดินทาง หรือภายหลังการเดินทางมาถึงชุมชนหรือประเทศที่พวกเขามุ่งหน้ามาลี้ภัย การสอนเด็กในกลุ่มเปราะบางนี้จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสม ซึ่งขาดแคลนอย่างยิ่งในหมู่ครูส่วนใหญ่

นี่คือบทสรุปจากรายงานด้านนโยบาย เรื่อง “การศึกษาเพื่อการเยียวยารักษา : การแก้ปัญหาความบอบช้ำอันเนื่องมาจากการพลัดถิ่นผ่านการเรียนรู้ด้านสังคมและอารมณ์” (Education as healing : Addressing the trauma of displacement through social and emotional learning) ซึ่งอยู่ในรายงานการติดตามผลการศึกษาทั่วโลกของยูเนสโก (GEM) ฉบับเดือนมิถุนายน 2019 รายงานฉบับนี้เน้นย้ำความจำเป็นของการจัดฝึกอบรมที่เหมาะสมให้แก่ครูเพื่อช่วยเหลือเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านสังคมและจิตใจ

ในเยอรมนี 20% ของเด็กที่ลี้ภัยมีภาวะป่วยทางจิตจากการประสบเหตุการณ์รุนแรง (PTSD) โดยเฉพาะเด็กเล็กที่ไม่มีผู้ใหญ่มาด้วยยิ่งเปราะบางเป็นพิเศษ เกือบหนึ่งในสามจากจำนวนเด็กกลุ่มหลัง 160 คน ที่มาจากอัฟกานิสถาน อิหร่าน และโซมาเลียที่ขอลี้ภัยในนอร์เวย์มีภาวะป่วยเป็นโรค PTSD รายงานการศึกษาเด็กและเยาวชนผู้ลี้ภัยที่ไม่มีผู้ใหญ่ติดตามมาด้วยจำนวน 166 คน ในเบลเยียมระบุว่า 37-47% ในกลุ่มนี้มีอาการหวาดวิตก ซึมเศร้าและภาวะป่วยทางจิต “ในขั้นรุนแรงถึงขั้นรุนแรงมาก”

อัตราส่วนความผิดปกติทางจิตหลังจากเผชิญเหตุการณ์รุนแรงในผู้ลี้ภัยในกลุ่มประเทศรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางที่สูงด้วยเช่นกัน อาทิ 75% ของเด็กพลัดถิ่น 331 คน ที่อาศัยอยู่ในแคมป์ของเมืองดาร์ฟูร์ทางตอนใต้ในซูดานป่วยเป็นโรค PTSD และ 38% ในกลุ่มนี้มีอาการซึมเศร้า

เมื่อปราศจากศูนย์สาธารณสุข โรงเรียนจึงมักมีบทบาทหลักในการบ่มเพาะความรู้สึกมั่นคงให้แก่เด็กพวกนี้ โดยมีข้อแม้ว่าบรรดาครูต้องเข้าใจอาการต่าง ๆ อันเกิดจากการถูกกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรง เพื่อให้การสนับสนุนนักเรียนกลุ่มนี้ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ในเยอรมนี ครูและนักการศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่าตนเองไม่มีความพร้อมในการรับมือกับความต้องการของเด็กผู้ลี้ภัย ในเนเธอร์แลนด์ 20% ของครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 18 ปี ระบุว่ามีความยากลำบากอย่างยิ่งยวดในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับเด็กที่ผ่านเหตุการณ์ร้ายแรงจนประสบปัญหาทางจิตใจ

บทวิเคราะห์การศึกษาปฐมวัยและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดูแลเด็กผู้ลี้ภัยในยุโรปและอเมริกาเหนือชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าหลาย ๆ โครงการจะให้ความสำคัญกับการจัดให้บริการการดูแลในเรื่องนี้ แต่ในภาพรวมยังคงขาดแคลนการฝึกอบรมและทรัพยากรที่จำเป็น

ช่วยสอนหนูหน่อย ถ้าครูไหว: จากห้องเรียนสู่จอภาพยนตร์

แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

“เพื่อมอบสถานภาพวีรบุรุษวีรสตรีผู้ยิ่งใหญ่ของชีวิตคืนให้แก่บรรดาครูอาจารย์ เพราะพวกเขาคือผู้เปลี่ยนชะตาชีวิตของเด็ก ๆ และเปลี่ยนอนาคตของโลก” นี่คือ เป้าหมายอันยิ่งใหญ่ของ “ช่วยสอนหนูหน่อย ถ้าครูไหว” (Teach Me If You Can: ชื่อชั่วคราว) ภาพยนตร์สารคดีขนาดยาวซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการผลิตโดย Winds บริษัทผู้ผลิตภาพยนตร์สัญชาติฝรั่งเศส แนวคิดที่ได้แรงบันดาลใจจากยูเนสโกซึ่งร่วมสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้คือการฉายภาพครูหลายคนทั่วโลกผู้สละตนยอมลำบากทำงานเกินภาระหน้าที่เพื่อแสดงถึงปณิธานมุ่งมั่นอันมีลักษณะเป็นสากลของบุคคลเหล่านี้

ครูของดรีนในเบอร์กินาฟาโซ ครูตัสลิมาในบังกลาเทศ และครูสเวตลานาในไซบีเรีย (รัสเซีย) ต่างเป็นนางเอกในแบบฉบับของตัวเอง คุณครูทั้งสามคนที่ร่วมแสดงในภาพยนตร์เรื่องนี้มีปณิธานความเป็นครูเป็นส่วนหนึ่งของตัวตน เอาชนะอุปสรรคมากมายเพื่อให้ภารกิจของตนสำเร็จ ไม่ว่าจะอุปสรรคนั้นจะเป็น การขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน สภาพโดดเดี่ยวห่างไกล สภาพภูมิอากาศรุนแรง ถูกขัดขวางแทรกแซงการสอน ปัญหาด้านวัฒนธรรม หรือการรื้อรื้อย้ายที่อยู่สตรีเหล่านี้มีคุณลักษณะยึดหยุ่นและพร้อมเสียสละ เช่นเดียวกับครูอื่น ๆ นับล้านทั่วโลก พวกเขาใช้ชีวิตแต่ละวันเหมือนเป็นการผจญภัย หลัก ๆ ก็ในด้านการศึกษา แต่ยังรวมถึงเรื่องของผู้คนและเรื่องทางกายภาพด้วย

ตัวอย่างเช่น ครูสเวตลานา ผู้ตัดใจอย่างยากลำบากเพราะต้องย้ายจากลูก ๆ ของเธอเพื่อไปสอนในแคมป์ของชาวอูเองก์ชนพื้นเมืองในไซบีเรียตะวันออกซึ่งแสงสว่างเรนเดียร์ โรงเรียนร่ำร้อนของเธอตั้งอยู่บนเนินคันทันหนึ่ง นับเป็นโรงเรียนแบบนี้เพียงแห่งเดียวเท่านั้นในโลก เธอได้สามีซึ่งเป็นคนเลี้ยงกวางเช่นกันเป็นเพื่อนติดตามชนเผ่าร่ำร้อนแห่งท้องทุ่งเขตกึ่งขั้วโลกในไซบีเรีย คอยจัดการศึกษาให้ลูกหลานของคนเหล่านั้นไม่ว่าพวกเขาจะร่อนเร่ไปที่ไหน

บาร์เตเลมี ฟูกีเย ผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ ยังพิศวงไม่หายที่อาณาจักรเวมดิงกล่าวช่างโดดเดี่ยวห่างไกล เขาสารภาพว่า “เท่าที่ทำอาชีพนี้มาสามสิบปี ผมไม่เคยเดินทางไปดูแลการทำหนังไกลขนาดนั้นเลย” กองถ่ายต้องใช้เวลาเจ็ดวันกว่าจะไปถึงสถานที่ถ่ายทำแรกสุดขึ้นเครื่องบิน ตามด้วยรถไฟและรถบรรทุก แล้วสุดท้ายก็ต่อรถที่ใช้วิ่งบนหิมะโดยเฉพาะ อีกสิ่งหนึ่งที่ท้าทายความมุ่งมั่นของครูสเวตลานาคือ เธอหวังให้เด็ก ๆ ในเผ่าร่ำร้อนนี้เป็นทั้งชาวรัสเซียและชาวอูเองก์ไปพร้อม ๆ กัน ข้อนี้เป็นความท้าทายส่วนตัวด้วย ตัวครูเองซึ่งเกิดในยุคที่รัสเซียเป็นสหภาพนั้นเป็นชาวอูเองก์ซึ่งถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ ทำให้เธอแยกห่างไปจากชนบประเพณีของผู้คนร่วมเผ่าพันธุ์

ภาพยนตร์สารคดีขนาดยาวเรื่องนี้กำกับโดยเอมิลี เตรงด์ ผู้กำกับและนักถ่ายหนังชาวฝรั่งเศส ขณะนี้อยู่ในช่วงตัดต่อลงเสียง มีกำหนดออกฉายในปี 2020 นับเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเล่าเรื่องผ่านสื่อนานาชาติหลายชนิด อันประกอบด้วยละครชุดทางโทรทัศน์ หนังสือ หนังสือเด็ก และนิทรรศการ รวมถึงงานริเริ่มสร้างสรรค์อื่น ๆ พร้อมกันนั้นก็ช่วยมอบทุนสนับสนุนแก่โครงการด้านการศึกษาต่าง ๆ ผ่านทางสมาคม On the Way to School ซึ่งตั้งชื่อตามภาพยนตร์เรื่องนี้ที่ Winds สร้างร่วมกับยูเนสโกและได้รับรางวัลในปี 2013 ด้วย

ภาพหนึ่งบันทึกการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Teach Me If You Can ครูตัสลิมาชาวบังกลาเทศ สอนนักเรียนบนโรงเรียนลอยน้ำ ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่ทำงานสอนต่อไปได้ในประเทศที่เผชิญปัญหาน้ำเอ่อสูงอย่างหนัก

© Sumon Delwar

มาสู่ ครูนำความหวัง หมู่บ้านชนบทในจีน

โดย หวาง ชว นักหนังสือพิมพ์จีน
แปลโดย จงจิต อนันต์คุศรี

ผู้คนที่อาศัยอยู่ที่เฮยหูเมี่ยวในมณฑลเหอหนาน ตอนกลางของจีน มักใฝ่ฝันที่จะได้ออกจากภูเขาเพื่อไปแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในเมือง จางยูกุนก็ออกจากหมู่บ้านไปเช่นกัน แต่หลังจากเขาสำเร็จการศึกษาแล้ว เขาเลือกที่จะกลับมายังหมู่บ้านที่เขาเติบโตขึ้นมา เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ออกไปเผชิญโลกภายนอกบ้าง

เมื่อออกเดินทางจากเมืองเจิ้นผิง มุ่งหน้าไปตามถนนขึ้นไปจนถึงยอดเขาที่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,600 เมตร คุณจะเห็นโรงเรียนประถมเฮยหูเมี่ยวตั้งอยู่ในหุบเขาด้านล่าง ซึ่งเป็นสถานที่ที่ครูจางยูกุนสอนหนังสือมาจนถึงทุกวันนี้เป็นเวลา 18 ปีแล้ว

หมู่บ้านเฮยหูเมี่ยวอยู่ห่างไกลจากทุก ๆ สิ่งทุก ๆ อย่าง สมัยก่อนผู้คนที่ต้องการออกจากเขาต้องเดินทางไปตามเส้นทางที่เกิดจากรอยเท้าวัวและแกะบนสันเขา ไต่ขึ้นไปบนยอดเขาแล้วเดินผ่านเนินเขาบาทลีที่สูงชัน ถนนบนภูเขาขรุขระมากจนขี่จักรยานไม่ได้ เมื่อใช้ยานพาหนะใด ๆ ไม่ได้ จึงต้องใช้เวลาอย่างน้อยห้าชั่วโมงในการเดินขึ้นเขา ด้วยสภาพอันยากลำบากทำให้แทบไม่มีครูกระตือรือร้นมาเข้ารับตำแหน่งที่นี่

“หากไม่มีครูที่เป็นคนข้างนอกยอมมาสอน และนักเรียนที่จบจากโรงเรียนนี้ก็ไม่ยอมมาเหมือนกัน แล้วใครจะเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องการศึกษาของเด็ก ๆ ที่นี่” ครูจางตั้งคำถามกับตัวเอง ด้วยว่าคำถามนี้ตามมาหลอกหลอนหลังจากที่เขาได้ไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนเก่าพร้อมทั้งอดีตครูใหญ่ วูหลงฉี แม้ว่าเขาจะลังเลเนื่องจากค่าจ้างต่ำและสภาพที่ลำบากลำบาก แต่ที่สุดแล้วเขาก็ตัดสินใจที่จะอยู่สอน เขาสัญญากับครูใหญ่ว่า เขาจะเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ๆ แล้วเขาก็รักษาคำพูดนั้นจวบจนปัจจุบัน

เมื่อผู้ปกครองไม่อยู่บ้าน เพราะส่วนใหญ่ทำงานไกลบ้าน จึงเป็นหน้าที่ครูที่ต้องพานักเรียนเดินตามทางที่ลาดชัน เพื่อไปโรงเรียนในตอนเช้า

© Shasha GUO/China Pictorial

© Shasha GUO/China Pictorial

แบกความหวังอันหนักอึ้งไว้บนบ่า

โรงเรียนต้องการอุปกรณ์การเรียนการสอน จำพวกหนังสือ ตำราเรียน ดินสอ และ ยางลบ ทั้งยังต้องมีวัสดุดิบในการทำอาหาร อย่างน้ำมัน เกลือ น้ำส้มสายชู ผัก ข้าว ทุกอย่างเหล่านี้ต้องนำมาจากในเมือง ในช่วงปี 2001-2006 ครูจางต้องแบกข้าว ของเหล่านี้บนบ่าเดินขึ้นเขาโดยใส่ในตะกร้า ที่มีดไว้ อันเป็นวิธีการที่รับสืบทอดมาจาก ครูใหญ่ นี่เป็นทางเลือกเดียวที่จะทำให้ เด็ก ๆ ไปโรงเรียน และเป็นการเปิดโอกาส ให้พวกเขาสามารถออกจากเขาไปสู่โลก ภายนอกได้ในภายหลัง หากพวกเขาต้องการ

วันหนึ่งในฤดูหนาว ถนนบนเขาสั้นเกินกว่า จะเดินขึ้นไปได้ และเกือบจะถึงวันเปิดเทอม แล้ว แต่หนังสือเรียนของเด็ก ๆ ยังอยู่ที่ เมืองเกาฉิว ซึ่งอยู่ห่างออกไปกว่า 30 กิโลเมตร เมื่อต้องเผชิญกับปัญหานี้ ครูจาง และครูอีกคนจึงรีบเข้าไปในเมืองแต่เช้าตรู่ เพื่อไปแบกของขึ้นบ่าเดินกลับมาตามถนน ที่มีแต่โคลนตม เมื่อพวกเขาครูถึงโรงเรียน ตามเนื้อตามตัวก็เปื้อนโคลนเกือบหมดด้วย น้ำหนักของตำราเรียนอันหนักอึ้งที่แบกมา แต่ทว่าหนังสือยังคงสะอาดเอี่ยม

สภาพการณ์เริ่มได้รับการพัฒนาขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี 2006 มีถนน คอนกรีตเข้าถึง หมู่บ้านจึงไม่โดดเดี่ยว อีกต่อไป รถบัสเริ่มวิ่งบนเส้นทางนี้เป็น ครั้งคราวนับตั้งแต่ฤดูหนาวปี 2017 ตอนนี้ ครูจางซึ่งจักรยานยนต์เพื่อไปบรรทุกตำรา เรียนและของใช้ประจำวันที่หมู่บ้านได้ ซึ่งครูมักจะต้องแบกน้ำหนักมากกว่า ร้อยกิโลกรัมเสมอ

ถึงกระนั้น สภาพอันยากลำบากก็ยังคงอยู่ ตั้งแต่ครูกลับมา รถจักรยานยนต์สี่คนของเขา พังเสียหาย และเขาต้องเปลี่ยนยางนับครั้ง ไม่ถ้วน

แทนที่จะบ่น แต่ครูจางกลับบอกว่า “ผมคิดว่าความพยายามทั้งหมดนี้คุ้มค่า เพราะ นักเรียนที่ผมสอนสามารถออกจากภูเขาไปใช้ ชีวิตข้างนอกได้” โดยก่อนที่เขาจะกลายเป็น ครูในหมู่บ้านนี้ เขาเป็นนักเรียนเพียง คนเดียวจากเฮยหนิงที่เข้าเรียน ในวิทยาลัย นับจากนั้น จำนวนนักเรียนที่ได้ ไปเรียนในวิทยาลัยก็เพิ่มขึ้นเป็น 22 คน

ครูผู้มีความสามารถรอบด้าน

เนื่องจากขาดแคลนครู ครูจางจึงฝึกให้ตัวเอง ทำหน้าที่ได้หลายอย่าง เขาเป็นทั้งครูใหญ่ ครูสอนคณิตศาสตร์ และวิชาจริยธรรม ในช่วงสิบแปดปีที่ผ่านมา เขายังได้ฝึกทักษะ อื่นที่นอกเหนือไปจากขอบเขตที่เขาเคย ได้รับการฝึกอบรมก่อนมาประจำการ นอกเหนือจากงานสอนแล้ว เขายังมีหน้าที่ อื่นอีกสองอย่างในฐานะพ่อครัวและช่างเย็บ ผ้าหลังเลิกเรียน หรือแม้แต่บุรุษพยาบาล ในยามฉุกเฉิน

แต่หน้าที่ในการช่วยเหลือนักเรียนของครู จางยังดำเนินไปไกลยิ่งกว่านั้นอีก ด้วยว่า พ่อแม่ของนักเรียนส่วนใหญ่ทำงานอยู่ ห่างไกลจากบ้าน และครูจางก็เข้าใจดี ถึงสภาพความยากลำบากที่แต่ละครอบครัว ต้องเผชิญ

เนื่องจากขาดแคลนครูที่โรงเรียนในหมู่บ้าน อันห่างไกลแห่งนี้ ครูจางจึงได้เรียนรู้ ที่จะต้องรับผิดชอบหลายบทบาท นอกจากสอน วิชาคณิตศาสตร์และจริยธรรมแล้ว เขายังสอนดนตรีด้วย

“ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ไม่มีนักเรียนคนใด ในหมู่บ้านของเราต้องลาออกจากโรงเรียน กลางคันเพราะความยากจน โดยเฉพาะ เด็กผู้หญิง” ผู้ใหญ่บ้านกล่าว ครูจางโน้มน้าว ผู้ปกครองของนักเรียนที่ครอบครัวอยู่ไกล โรงเรียน ให้พาลูก ๆ มากินนอนในโรงเรียน เสียเลย โดยมีครูจางและภรรยาช่วยเด็ก ๆ ซักผ้าและซ่อมแซมเสื้อผ้า รวมทั้งดูแลชีวิต ความเป็นอยู่ประจำวันของนักเรียน แม้ด้วย รายได้ที่ไม่ได้มากมายของครู แต่เขาก็กลับ สามารถให้ทุนนักเรียนมากกว่า 300 คน เพื่อให้พวกเขาได้เรียนต่อ”

โชคดีที่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงาน ด้านการศึกษา ทำให้โรงเรียนได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ขณะนี้มีนักเรียนเข้าเรียน 51 คน โรงเรียนมีอาคารหอพักใหม่ ๆ โรงอาหาร สนามเด็กเล่น และห้องเรียน คอมพิวเตอร์

ครูเกษียณ 4 คนที่ได้รับอิทธิพลและ แรงบันดาลใจจากครูจาง ตัดสินใจกลับไป สอนต่อที่โรงเรียนในหุบเขาแห่งนี้ และจาก การสนับสนุนด้านการจ้างงานของสังคม ปัจจุบันมีครูสอนที่โรงเรียนจำนวน 11 คน “ตราบดีที่มีเด็กนักเรียน เราก็จะยังเป็นครู อยู่ที่นี่” หนึ่งในครูสี่คนกล่าวไว้

บทเรียน ด้านสถาปัตยกรรม เรียนรู้จากอดีตเพื่ออนาคต

โดย อามิน อัล-ฮาบายเบห์
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

บรรดาเมืองสมัยใหม่ซึ่งสร้างถนนลาดยาง และตึกสูงติดกระจกนั้นแทบไม่ได้ปรับตัวรองรับปัญหาอุณหภูมิอากาศเพิ่มสูงตามที่คาดการณ์กันไว้ สิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมในแถบอ่าวเปอร์เซีย แถวตะวันออกกลาง และประเทศแอฟริกาซึ่งออกแบบให้มีร่มเงาและอากาศถ่ายเทอาจเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนยิ่งขึ้นในภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก

ภาวะโลกร้อนและระดับก๊าซเรือนกระจกที่สูงขึ้นส่งผลให้เมืองต่าง ๆ ทั่วโลกมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่จะต้องเผชิญกับอุณหภูมิร้อนจัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศแถบอ่าวเปอร์เซียซึ่งคาดว่าช่วงศตวรรษที่ 21 อุณหภูมิจะพุ่งสูงถึงกว่า 50 องศาเซลเซียส แต่ก็ใช่ว่าภูมิภาคอื่น ๆ ของโลกจะรอดพ้นจากคลื่นความร้อนดังกล่าว โดยเฉพาะในยุโรป ซึ่งอุณหภูมิที่ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร และสวีเดนแลนด์ รวมถึงประเทศอื่น ในช่วงฤดูร้อนปี 2019 เพิ่มสูงเป็นประวัติการณ์

วิถีการใช้ชีวิตและสถาปัตยกรรมทุกวันนี้พึ่งพาเครื่องปรับอากาศและวัสดุสมัยใหม่ อาทิ คอนกรีต ยางมะตอย และกระจกทว่าวัสดุเหล่านี้ใช้กับอุณหภูมิสูง ๆ ได้ไม่เหมาะนัก กระจกสะท้อนรังสีจากแดดไปสู่บริเวณรอบ ๆ ทำให้เกิดเกาะความร้อนและความเสี่ยงจะเกิดภาวะเรือนกระจกภายในตัวอาคาร

ยางมะตอยก็ดูดซับไอน้ำเอาไว้มากเช่นกัน แล้วคายไอน้ำร้อนระอุออกมาจนมีส่วนทำให้สภาพแวดล้อมบริเวณนั้น ร้อนขึ้น ส่วนคอนกรีตก็ใช้พลังงานมากมายในการผลิต จึงมีส่วนทำให้เกิดภาวะโลกร้อนจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ นอกจากนี้การวางผังเมืองสมัยใหม่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการคมนาคมขนส่งสาธารณะ ทำให้จำเป็นต้องใช้รถยนต์ส่วนตัวก่อให้เกิดมลภาวะและเกาะความร้อนในละแวกท้องถนนมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อผนวกเข้ากับระบบเครื่องปรับอากาศจากอาคารต่าง ๆ

ตามประวัติศาสตร์แล้ว ก่อนรับวิถีชีวิตสมัยใหม่มาใช้ ผู้คนส่วนใหญ่ในโลกอยู่อาศัยอย่างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมมากกว่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรในโอเอซิส ชุมชนหมู่บ้านเกษตรกรรมหรือประมง ชาวเบดูอินหรือชนเผ่าเร่ร่อนซึ่งพำนักพักพิงในกระโจมกลางทะเลทราย หรือชาวเมืองที่อาศัยอยู่ตามเมืองต่าง ๆ

วัสดุที่พวกเขาเลือกใช้สร้างที่อยู่อาศัยนั้นได้จากสิ่งแวดล้อม เป็นวัสดุที่ยั่งยืน เหมาะสมกับวิถีชีวิต และยึดสิ่งที่ปัจจุบันเรียกกันว่าเศรษฐกิจแบบหมุนเวียนเป็นหลัก เนื่องด้วยวิถีชีวิตแบบเร่ร่อนเลี้ยงสัตว์ ชาวเบดูอินจึงพักอาศัยในกระโจมซึ่งคล่องตัวและปกป้องพวกเขาจากสภาพอากาศเช่นนั้นได้ดีที่สุด

กระโจมถูกออกแบบสร้างให้ใช้งานในสภาพแวดล้อมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ้าที่ทำกระโจมทอด้วยเส้นใยซึ่งมีอยู่แล้ว เช่นขนแพะขนแกะ ด้วยเหตุนี้จึงเรียกเป็นภาษาอาหรับว่า “บ้านเส้นขน”

ลานบ้านตามแบบฉบับอันดาลูเซีย
ในเมืองคอร์ดوبا ประเทศสเปน

วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

วัสดุที่ใช้ทอผ้ากระโจมช่วยให้อากาศถ่ายเทเส้นใยขนสัตว์จะพองตัวและกักน้ำเมื่อเปียก ซึ่งเหมาะมากในยามที่มีฝน เวลาอากาศร้อนแห้งแล้ง ชาวเบดูอินจะพรมน้ำให้กระโจมและบริเวณรอบ ๆ รวมทั้งผ้าปูผ้าคลุมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยลดอุณหภูมิยามเมื่อน้ำระเหยเป็นไอ กระโจมซึ่งเป็นฉนวนกันความร้อนได้ดีมากนี้ช่วยให้เย็นสบายในฤดูร้อน ส่วนฤดูหนาวก็อบอุ่นเมื่อก่อกองไฟเล็ก ๆ ไว้ข้างใน สิ่งปลูกสร้างสมัยใหม่สามารถเลือกสร้างสรรค้ใช้วัสดุที่คล้ายคลึงกันได้เพื่อบรรเทาอุณหภูมิไม่ให้ร้อนเกินทน

“ ในจอร์แดน ชาวนาบาเทียน อิงอาศัยอยู่กับธรรมชาติมาก ยิ่งขึ้นไปอีก โดยใช้แรงเฉื่อย ความร้อนของพื้นดิน ”

สิ่งปลูกสร้างสมัยก่อนจะออกแบบให้ผนังหนามาก โดยใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น หินปูนและดินโคลนธรรมชาติ บางกรณีก็ผสมกับพีชท้องถิ่นในทะเลทรายด้วย เหล่านี้เป็นวัสดุก่อสร้างซึ่งระบายความร้อนได้สูงเพื่อปรับอุณหภูมิของตัวอาคาร วัสดุดังกล่าวมีข้อดีตรงที่สามารถดูดซับความชื้นในช่วงกลางคืนเก็บไว้ให้ค่อย ๆ ระบายกลายเป็นไอในช่วงกลางวันที่แดดร้อนจัดจ้า เพื่อให้เกิดความเย็นได้ตามต้องการ ผลเช่นนี้เห็นได้ชัดเจนที่พระราชวังแดง (Red Palace) ในเมืองอัล-จารา ของจอร์แดน ซึ่งเป็นตัวอย่างชิ้นเยี่ยมของสถาปัตยกรรมและเทคโนโลยีการก่อสร้างเท่าที่เคยมีปรากฏในพื้นที่แถบอ่าวเปอร์เซีย

ในเขตอากาศร้อน เมืองและสิ่งปลูกสร้างมักออกแบบให้มีร่มเงามาก ๆ ลดการรับแสงแดดโดยตรงหรือโดยอ้อม ปรับอุณหภูมิตัวอาคารและช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีขึ้น จึงเย็นสบาย พื้นถนนปูด้วยหินธรรมชาติหรือเพียงแต่ปล่อยให้พื้นทรายอัดแน่น วิธีดังกล่าวช่วยให้พื้นถนนปรับตัวต่ออุณหภูมิสูง ๆ ได้ดีกว่ามากโดยไม่สะสมความร้อนเหมือนถนนลาดยางมะตอยซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน ด้วยลักษณะถนนและตรอกซอกซอยแคบ ๆ มีสิ่งปลูกสร้างเรียงรายติด ๆ กัน จึงช่วยลดอัตราส่วนของพื้นที่รับแสงแดดให้น้อยลงเมื่อเทียบกับจำนวนอาคารบ้านเรือนทั้งหมด ความร้อนที่ได้รับในช่วงเวลากลางวันจึงลดลงด้วยเช่นกัน

เลือกใช้ร่มเงาและการระบายอากาศ

สิ่งปลูกสร้างถูกออกแบบให้ด้านในมีลานกว้าง ซึ่งส่วนใหญ่มักมีห้องหรือผนังล้อมรอบอยู่ทุกด้าน ลานนี้ช่วยให้พื้นที่กว้างขวางรองรับกิจกรรมสังสรรค์ยามบ่ายเย็นย่ำและยามค่ำคืน เนื่องจากได้ร่มเงาเต็มที่จากห้องต่าง ๆ รอบลาน โดยมากลานตรงกลางนี้มักปลูกต้นไม้ใหญ่ ๆ และน้ำพุหรือบ่อน้ำซึ่งใช้เก็บน้ำฝนได้ด้วย ตอนกลางวันลานนี้ทำหน้าที่เหมือนปล่องระบายไอร้อนให้ลอยขึ้นสูง ให้อากาศจากห้องรอบ ๆ ไหลเข้าแทนที่ ช่วยให้อากาศถ่ายเทไหลเวียนได้ดีจึงส่งผลให้เย็นสบาย

สถาปัตยกรรมประเภทนี้พบได้แพร่หลายในเมืองดามัสกัสของซีเรีย และในแคว้นอันดาลูเซียของสเปน ถนนแคบ ๆ อาจปูพื้นด้วยวัสดุนี้หนักเบาจากต้นอินทผลัม ลักษณะนี้ช่วยให้อากาศไหลเวียนได้ดีขึ้นระหว่างตัวถนนกับลานของอาคารบ้านเรือน โดยผ่านห้องต่าง ๆ ผนังพื้นผิวหยาบสีทึบช่วยลดการดูดและคายไอร้อนได้ดี

ในอดีตกระจกไม่ใช้วัสดุก่อสร้างที่ใช้กันทั่วไป ห้องบางห้องมีหน้าต่างเพียงสองบานเท่านั้น บานแรกเป็นช่องแสงเล็ก ๆ ติดไว้สูงมากและเปิดไว้ตลอดเพื่อให้อากาศถ่ายเทและรับแสงธรรมชาติ แต่ยั้งรักษาความเป็นส่วนตัวไว้ได้ หน้าต่างบานที่สองมีขนาดใหญ่กว่า ปกติมักปิดไว้ มีบานเกล็ดไม่ให้อากาศไหลเข้าสู่ห้องพร้อมกับปกป้องความเป็นส่วนตัว

ปกติชั้นบน ๆ ของอาคารจะติดหน้าต่างขนาดใหญ่ที่ยื่นออกจากผนัง (Mashrabiyya) ตกแต่งด้วยไม้แกะสลักเป็นลายตาข่าย เพื่อช่วยให้อากาศถ่ายเทได้ดีและป้องกันไม่ให้แดดส่องถูกผนังโดยตรง

โรงเรียนสอนเย็บปัก Steel-Earth ที่เมืองโนามิ ประเทศในจอร์แดน สร้างเมื่อปี 2011 โดยการผสมผสานความรู้ ความชำนาญและวัสดุท้องถิ่นเข้ากับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีร่วมสมัย โครงสร้างซึ่งใช้วัสดุต่าง ๆ รวมทั้งบันโก คือดินเหนียวผสมกับฟางที่ต้านความร้อนได้ดี ถูกเสริมให้มั่นคงและคงทนด้วยหลังคาโลหะสองชั้น

© photo: Gustave Deghillage/architect. Odile Vandermeeren

นี่คือลักษณะทั่วไปของสิ่งปลูกสร้างในหลายพื้นที่ของตะวันออกกลาง รวมทั้งอียิปต์ แคว้นเฮยาซในซาอุดีอาระเบียและอิรัก ซึ่งเรียกหน้าต่างว่า โรซาน (Roshan) หรือ ชานาซีล (Shanasheel) อาคารหลายแห่งในแถบอ่าวเปอร์เซียมีหอคอยกลมเพื่อช่วยให้อากาศไหลเวียนตามธรรมชาติ โดยสามารถเปิดปิดช่องลมตรงเพดานได้ตามแต่ทิศทางลม ให้หอคอยกลมทำหน้าที่คล้ายระบบทำความเย็นแบบสมัยใหม่

ลักษณะเฉพาะอื่น ๆ ในการออกแบบสิ่งปลูกสร้าง คือโครงสร้างที่สูงและทางเดินรอบอาคาร มีหลังคา (คล้ายระเบียงคด) เพื่อให้ได้ร่มเงาเต็มที่และอากาศไหลเวียนถ่ายเทดี ลักษณะดังกล่าวมักใช้กับหลังคาทรงกลมเพื่อเพิ่มปริมาณอากาศภายใน และลดการรับความร้อนจากภายนอก แนวคิดนี้ก็คือการสร้างภาวะที่อุณหภูมิต่างกันซึ่งทำให้ได้ลมเย็น ไม่ว่าความเร็วลมจริง ๆ จะมากน้อยเพียงใด

อิงอาศัยธรรมชาติ

ในแอฟริกาทุกวันนี้ยังมีการสร้างกระท่อมดินกันอยู่ การออกแบบอย่างเรียบง่ายคงทนโดยใช้ดินเหนียวและหลังคามุงด้วยใบไม้ ทำให้ไม่เพียงอยู่แล้วเย็นสบาย กระท่อมดินยังสร้างได้เร็ว ประหยัด และหมุนเวียนใช้วัสดุได้ เช่นเดียวกับบ้านต้นกกแบบดั้งเดิมที่ชนชาวมาดานหรือพวกมาร์ชอาหรับสร้างกันในแถบหนองบึงทางตอนใต้ของอิรัก โครงสร้างและการออกแบบที่พิเศษเฉพาะตัวของบ้านเหล่านี้ทั้งเน้นหนาและถ่ายเทอากาศได้ดี

ที่เมืองเพตราในจอร์แดน ชาวบาบิเลียนอิงอาศัยอยู่กับธรรมชาติมากยิ่งขึ้นไปอีก โดยใช้แรงเฉื่อยความร้อนของพื้นดิน พวกเขาสร้างเมืองซึ่งวางผังอย่างชาญฉลาด บุกเบิกสร้างที่อยู่อาศัยและระบบเก็บกักน้ำฝน ผู้อยู่อาศัยดั้งเดิมใช้ภูเขาธรรมชาติในแถบนั้นให้เป็นประโยชน์ โดยขุดเจาะบริเวณไหล่เขาให้เป็นที่อยู่ วิธีนี้ช่วยรักษาอุณหภูมิได้ดีทั้งในฤดูร้อนและฤดูหนาว ไม่เหมือนอาคารสมัยใหม่ซึ่งอุณหภูมิผันแปรตามฤดูกาล

แนวคิดและโครงสร้างทำนองเดียวกันที่ใช้แรงเฉื่อยความร้อนของพื้นดินนี้ยังพบได้ที่เมืองคัปปาโดเกียในตุรกี รวมทั้งชาวอินเดียนแดงเผ่าซิเนกาแก้วซึ่งอาศัยตามหน้าผาที่เมืองมอนเตซูมาแคสเชลในรัฐแอริโซนา ตลอดจนถึงคนซูดและเส้นทางที่สลักจากหินถ้ำภูเขาไฟเนื้ออ่อนที่เมืองซานกาวิ รัฐนิวเม็กซิโก ทั้งสองแห่งนี้อยู่ในสหรัฐอเมริกา

CC BY-SA 2.0 photo: Dennis Jarvis

บ้านชาวถ้ำในเมืองมัตมาตา
ตอนใต้ของอียิปต์

งานออกแบบสถาปัตยกรรมเก่าแก่ที่แสนน่าทึ่งอีกชิ้นหนึ่ง คือบ้านถ้ำใต้ดิน พบได้ในหมู่บ้านของชาวเบอร์เบอร์ในเมืองมัตมาตาทางตอนใต้ของอียิปต์ สร้างโดยการขุดหลุมกว้างใหญ่ตรงพื้นซึ่งมักเป็นพื้นที่เนินสูงแล้วขุดเจาะถ้ำที่ใช้เป็นห้องพักอาศัยขยายออกจากหลุมใหญ่ตรงกลางซึ่งจะกลายเป็นลานกลางบ้าน การออกแบบอย่างนี้เท่ากับได้ฉนวนกันความร้อนชั้นเลิศ บ้านถ้ำหลังหนึ่งในมัตมาตาซึ่งปัจจุบันดัดแปลงเป็นโรงแรมเคยปรากฏโฉมในภาพยนตร์เรื่อง Star War: Episode IV - A New Hope โดยใช้เป็นฉากบ้านของลูก สกายวอล์กเกอร์บนดาวทาโทอีนซึ่งตามเนื้อเรื่องเป็นทะเลทราย

อีกวิธีหนึ่งซึ่งผู้คนสมัยก่อน ๆ ใช้รับมือกับสภาพอากาศรุนแรงก็คือ ปรับวิถีการใช้ชีวิต คนเมื่อก่อนเริ่มทำงานตั้งแต่ก่อนรุ่งสางและพักหลบแดดจัดตอนกลางวัน จนกระทั่งบ่ายคล้อยจึงค่อยเริ่มทำกิจวัตรอีกครั้ง และพบปะสังสรรค์กันในช่วงที่อากาศเย็นลง วิถีวัฒนธรรมนี้ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในแถบตะวันออกกลางและสเปน ซึ่งรักษาธรรมเนียมการนอนพักผ่อนตอนกลางวัน น้ำดื่มจะใสในหม้อดินหรือลงในน้ำทำจากหนังสัตว์และวางไว้ในที่ร่ม กระบวนการระเหยเป็นไอส่งผลให้ทั้งน้ำที่เก็บไว้และอากาศบริเวณรอบ ๆ เย็นลง

คนสมัยก่อนสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ ออกแบบให้ใส่หลวม ๆ เพื่อระบายอากาศให้ใส่แล้วเย็นสบาย รวมทั้งห่มคลุมร่างกายส่วนใหญ่เพื่อป้องกันแดดเผา ชายหญิงส่วนใหญ่ผูกผ้าบังศีรษะและใบหน้า ซึ่งออกแบบให้ลดการสูญเสียไอน้ำหายใจ ออก กรองฝุ่น ป้องกันเป็นลมแดด และป้องกันไม่ให้ผิวเสีย ผ้านอกประสงคนี้เรียกชานต่าง ๆ กันไปตามแบบที่ใช้ เพศสภาพผู้ใช้และภูมิภาคที่ใช้ ทว่าในทุกกรณีล้วนเป็นสิ่งของชิ้นสำคัญต่อการรักษาสุขภาพ

ใช้แนวคิดดั้งเดิมแก้ปัญหายุคใหม่

คนในยุโรปใช้ห้องใต้ดินเก็บรักษาไวน์ไว้ที่ช่วงอุณหภูมิเหมาะสม โดยอาศัยการนำความร้อนของพื้นดิน แนวคิดนี้สามารถนำไปขยายเพื่อใช้ปรับอุณหภูมิทั้งในสภาพอาคารร้อนและหนาวได้ การผสมผสานการออกแบบดั้งเดิมเข้ากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ยังอาจเป็นวิธีแก้ไขอีกทางหนึ่งเพื่อจัดการปัญหาภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง เช่นตัวอย่างการใช้สอยสถาปัตยกรรมแบบดั้งเดิมซึ่งได้ผลดีสำหรับอาคารสมัยใหม่หลายแห่งในเมืองเซบิญาของสเปน น้ำพุกลางลานรายล้อมด้วยไม้ยืนต้นใหญ่ ๆ และโครงสร้างตัวอาคารช่วยลดอุณหภูมิได้เป็นอย่างดี

มาตรฐานซีดี โครงการเมืองใหม่ในเมืองอาบูดาบีของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ได้หาทางผสมผสานบทเรียนจากอดีตเข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยใช้หน้าต่างแบบที่ยื่นจากตัวอาคาร ถนนแคบ ๆ และสีสนแบบดั้งเดิม

ประเทศอื่น ๆ ในแถบอ่าวเปอร์เซียก็พยายามหาทางออกแบบอาคารให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเช่นกัน การวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงวัสดุก่อสร้างและปูพื้นถนน การออกแบบอาคารและวางผังเมือง การใช้ฉนวนกันความร้อนและการใช้พลังงานทดแทนล้วนช่วยให้เมืองต่าง ๆ ในแถบอ่าวเปอร์เซียและประเทศอื่น ๆ ซึ่งอากาศร้อนมากสามารถรักษาวิถีการใช้ชีวิตที่สะดวกสบายไว้ได้ โดยปล่อยของเสียจากคาร์บอนและใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลน้อยมาก

ส่วนประเทศในยุโรปซึ่งคาดว่าในอนาคตอุณหภูมิจะแปรปรวนระหว่างร้อนจัดกับหนาวจัด การเริ่มต้นที่ดีน่าจะได้แก่การเพิ่มความหนาของผนังสิ่งปลูกสร้างโดยเสริมฉนวนและวัสดุธรรมชาติเข้าไปวิธีนี้จะช่วยให้ลดความจำเป็นต้องการทำความร้อนในฤดูหนาวและทำความเย็นในฤดูร้อน

โชคดีว่าอุณหภูมิที่เพิ่มสูงก็ทำให้มีพลังงานหมุนเวียนจากแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกันในบ้านเรือนส่วนใหญ่ การใช้พลังงานจากแผงรับแสงอาทิตย์บวกกับการใช้ฉนวนดี ๆ สามารถให้พลังงานที่เพียงพอต่อการป้อนระบบเครื่องปรับอากาศ แต่วิธีนี้ก็จะมีสร้างเกาะความร้อนบนถนน โดยเฉพาะถนนลาดยางมะตอย ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันการปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้นจะช่วยปรับอุณหภูมิในสภาพดังกล่าวได้ รวมทั้งช่วยให้สภาพแวดล้อมร่มเย็นขึ้น

นอกจากนี้ การใช้ฉนวนกันความร้อนยังช่วยลดภาระเรื่องการปรับอากาศและการใช้ไฟฟ้า วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุที่ปรับปรุงใหม่ซึ่งดูดซับความชื้นและเก็บความร้อนได้มากขึ้นสามารถควบคุมการรับความร้อนและช่วยเสริมกระบวนการทำความเย็นโดยธรรมชาติ การรู้จักวางผังเมืองให้ดีโดยเลียนแบบเมืองเก่าแก่อาจทำให้การคมนาคมขนส่งสาธารณะด้วยพลังงานสะอาดเป็นทางเลือกที่เหมาะสมยิ่งขึ้น และเนื่องจากอุณหภูมิของน้ำทะเลเสถียรกว่าอุณหภูมิอากาศ การทดแทนระบบปรับอากาศแบบเดิมด้วยระบบทำความร้อนความเย็นขนาดใหญ่ในระดับเขตอาจเป็นทางเลือกที่ยั่งยืน เทคโนโลยีแบบเดียวกันยังอาจปรับใช้กับน้ำในแม่น้ำและน้ำที่ขังท่วมเหมือนถ่านหินเก่าได้ด้วย

“ผู้คนได้ออกแบบสิ่งปลูกสร้างให้ใช้งานได้อย่างยั่งยืนในแง่ปรับให้ร้อนเย็นได้ตามต้องการมาเนิ่นนานหลายศตวรรษโดยอาศัยเทคนิคอันชาญฉลาดและวัสดุที่คงทนซึ่งหาได้ในท้องถิ่น ”

เหล่านี้คือบทเรียนที่หลากหลายซึ่งเรียนรู้ได้จากสิ่งปลูกสร้างเก่าแก่ทั่วโลก บทเรียนดังกล่าวจะช่วยให้เราเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมทั่วโลก พร้อมทั้งช่วยให้เราถ่ายทอดองค์ความรู้หลายอย่างนี้มาปรับใช้กับการออกแบบสิ่งปลูกสร้างและการพัฒนาเมืองในอนาคต ผู้คนได้ออกแบบสิ่งปลูกสร้างให้ใช้งานได้อย่างยั่งยืนในแง่ปรับให้ร้อนเย็นได้ตามต้องการมาเนิ่นนานหลายศตวรรษโดยอาศัยเทคนิคอันชาญฉลาดและวัสดุที่คงทนซึ่งหาได้ในท้องถิ่น หากเราปรารถนาจะลดภาวะโลกร้อนเพื่ออนุชนรุ่นหลัง เราจำเป็นต้องผสมผสานบทเรียนเหล่านี้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีเพื่อสร้างสรรค์เมืองให้ยั่งยืนและปลอดภัยรอบในที่สุด

นอกจากเป็นอาจารย์สอนเรื่องระบบวิศวกรรมอัจฉริยะที่สถาบันออกแบบสถาปัตยกรรมและสร้างสภาพแวดล้อม (School of Architecture Design and the Built Environment) แห่งมหาวิทยาลัยนอตติงแฮมเทรนต์ ในสหราชอาณาจักร อามิน อัล-ฮาไบเบห์ (สหราชอาณาจักร) ยังเป็นประธานกลุ่มวิจัยเทคโนโลยีด้านสภาพแวดล้อมที่สร้างด้วยนวัตกรรมและความยั่งยืน หรือ Innovative and Sustainable Built Environment Technologies (ISBET) ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ด้วย

โครงสร้างหอคกลมสมัยใหม่ โดย Foster + Partners บริษัทสถาปนิกระดับโลกที่สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาสเตอร์ ในมาสเตอร์ซิตี เมืองอาบูดาบีของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โครงสร้างสูง 45 เมตรนี้ทำด้วยเหล็กใช้แล้วที่นำมาหลอมใหม่ ติดตั้งเครื่องพ่นละอองน้ำซึ่งช่วยให้อากาศชุ่มชื้นสดชื่นขึ้น

© Laurent Weyl/Argos/Saif images/courtesy of Foster + Partners

INTERNATIONAL DAY

“วันสำคัญสากล (INTERNATIONAL DAY)”

เดือนเมษายน

2 เมษายน	World Autism Awareness Day
4 เมษายน	International Day for Mine Awareness and Assistance in Mine Action
5 เมษายน	International Day of Conscience
6 เมษายน	International Day of Sport for Development and Peace
7 เมษายน	International Day of Reflection on the 1994 Genocide against the Tutsi in Rwanda
	World Health Day [WHO]
12 เมษายน	International Day of Human Space Flight
14 เมษายน	World Chagas Disease Day [WHO]
15 เมษายน	World Art Day
20 เมษายน	Chinese Language Day (Chinese)
21 เมษายน	World Creativity and Innovation Day
22 เมษายน	International Mother Earth Day
23 เมษายน	World Book and Copyright Day [UNESCO]
	English Language Day
	Spanish Language Day (Spanish)
	International Girls in ICT Day [ITU]
23 เมษายน (วันหยุดที่สี่ ที่ 4 ของเดือน)	International Day of Multilateralism and Diplomacy for Peace
24 เมษายน	International Delegate's Day
25 เมษายน	World Malaria Day [WHO]
26 เมษายน	International Chernobyl Disaster Remembrance Day
	World Intellectual Property Day [WIPO]
28 เมษายน	World Day for Safety and Health at Work
30 เมษายน	International Jazz Day [UNESCO]

เดือนพฤษภาคม

2 พฤษภาคม	World Tuna Day
3 พฤษภาคม	World Press Freedom Day [UNESCO]
5 พฤษภาคม	African World Heritage Day
	World Portuguese Language Day
7 พฤษภาคม	"Vesak", the Day of the Full Moon
8-9 พฤษภาคม	Time of Remembrance and Reconciliation for Those Who Lost Their Lives During the Second World War
9 พฤษภาคม (วันเสาร์ที่ 2 ของ เดือนพฤษภาคม)	World Migratory Bird Day [UNEP]
15 พฤษภาคม	International Day of Families
16 พฤษภาคม	International Day of Light [UNESCO]
	International Day of Living Together in Peace
17 พฤษภาคม	World Telecommunication and Information Society Day
20 พฤษภาคม	World Bee Day
21 พฤษภาคม	World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development
	International Tea Day
22 พฤษภาคม	International Day for Biological Diversity
23 พฤษภาคม	International Day to End Obstetric Fistula
29 พฤษภาคม	International Day of UN Peacekeepers
31 พฤษภาคม	World No-Tobacco Day [WHO]

เดือนมิถุนายน

1 มิถุนายน	Global Day of Parents
3 มิถุนายน	World Bicycle Day
4 มิถุนายน	International Day of Innocent Children Victims of Aggression
5 มิถุนายน	World Environment Day
	International Day for the Fight against Illegal, Unreported and Unregulated Fishing
6 มิถุนายน	Russian Language Day (Russian)
7 มิถุนายน	World Food Safety Day
8 มิถุนายน	World Oceans Day
12 มิถุนายน	World Day Against Child Labour
13 มิถุนายน	International Albinism Awareness Day
14 มิถุนายน	World Blood Donor Day [WHO]
15 มิถุนายน	World Elder Abuse Awareness Day
16 มิถุนายน	International Day of Family Remittances
17 มิถุนายน	World Day to Combat Desertification and Drought
18 มิถุนายน	Sustainable Gastronomy Day
19 มิถุนายน	International Day for the Elimination of Sexual Violence in Conflict
20 มิถุนายน	World Refugee Day
21 มิถุนายน	International Day of Yoga
	International Day of the Celebration of the Solstice
23 มิถุนายน	United Nations Public Service Day
	International Widows' Day
25 มิถุนายน	Day of the Seafarer [IMO]
26 มิถุนายน	International Day against Drug Abuse and Illicit Trafficking
	United Nations International Day in Support of Victims of Torture
27 มิถุนายน	Micro-, Small and Medium-sized Enterprises Day
29 มิถุนายน	International Day of the Tropics
30 มิถุนายน	International Asteroid Day
	International Day of Parliamentarism

วารสาร ความร่วมมือ กับต่างประเทศ

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

วัตถุประสงค์

- เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการด้านต่างประเทศที่สำคัญสำหรับใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานการศึกษาและการวิจัยของหน่วยงาน สถานศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
- เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
- เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจสามารถติดตามความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าในงานด้านต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
- เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงวิชาการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคตให้มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- เพื่อเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการสำหรับใช้ในการสืบค้นอ้างอิง และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กำหนดออก

วารสารราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ

ที่ปรึกษา

ดุริยา อมตวิวัฒน์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บรรณาธิการบริหาร

สมทรง งามวงษ์
ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บรรณาธิการ

พิมพ์วิรัชย์ เมืองนิล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กฤษมา นวพันธ์พิมล
ฐิติ พอกสันเทียะ

กองบรรณาธิการ

สุปราณี ค่ายวง
วิไลลักษณ์ ผดุงกิตติมาลัย
นฤมล สุวรรณเนตร
วิมล ลุ่มพิภานนท์
จิตรลดา จันทร์แหยม

ออกแบบรูปเล่ม

พิมพ์ชนา ดารารวัช

เผยแพร่เว็บไซต์

สุเมธ อรรถพันธ์พจน์

ผู้แปล

นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
เสาวรส มิตรปิยานุรักษ์
จงจิต อนันต์คูศรี
พิศวาส ปทุมต์ตรังษี

ผู้ตรวจแก้ไขบทความแปล

พิศวาส ปทุมต์ตรังษี

สำนักงาน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร 0 2628 5646 ต่อ 122 - 124 โทรสาร 0 2281 0953
www.bic.moe.go.th

หมายเหตุ : บุคคลหรือองค์กรใดต้องการนำข้อเขียน บทความหรือภาพถ่าย ที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ไปตีพิมพ์หรือประโยชน์ในสิ่งตีพิมพ์อื่น หรือเผยแพร่ทางเว็บไซต์ขอความกรุณาแจ้ง สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ทราบเป็นการล่วงหน้า และขอให้ระบุชื่อผู้เขียนหรือชื่อวารสารในการอ้างอิงด้วย

5^{Oct} World Teachers' Day 2019

**YOUNG TEACHERS,
THE FUTURE OF THE PROFESSION**

#WorldTeachersDay

